

ΧΡΥΣΗΙΑ ΔΗΜΟΥΛΙΔΟΥ

Το φιλί του Δράκου

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

10η ΧΙΛΙΑΔΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το φιλί του Δράκου**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Χρυσήδα Δημουλίδου
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μπανούση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχοτά

© Χρυσήδα Δημουλίδου, 2007, 2016
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Stephen Carroll/Trevillion Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λιβάνη, 2007, 2016
Δεύτερη έκδοση: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.,
Νοέμβριος 2016, 10.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-0961-0
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-0962-7

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

© Χρυσήδα Δημουλίδου, 2007, 2016
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

ΧΡΥΣΗΙΔΑ
ΔΗΜΟΥΛΙΔΟΥ

Το φιλί
του
Δράκου

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- Τα τριαντάφυλλα δε μυρίζουν πάντοτε*, Λιβάνης, 1997
Το βαλς των πορσελάνινων άστρων, Λιβάνης, 1998
Πόθοι στα φτερά των αγγέλων, Λιβάνης, 1999
Όταν το χιόνι χόρευε με τη φωτιά, Λιβάνης, 1999
Άντρες; Ευχαριστώ, δε θα πάρω, Λιβάνης, 2000
Η σκοτεινή πλευρά του ήλιου, Λιβάνης, 2004
Μην πυροβολείτε τη νύφη, Λιβάνης, 2006
Ένα κομμάτι ουρανού, Λιβάνης, 2007

Για παιδιά

- Ο Πρασινοπασχαλιάς*, Λιβάνης, 2005
Η φαντασμένη τριανταφυλλιά, Λιβάνης, 2005
Το αστεράκι που έπεσε στη γη, Λιβάνης, 2007
Η μαργαριταρένια πολιτεία, Λιβάνης, 2007
Χαρούλης, το χελιδόνι του χειμώνα, Διάπλαση, 2013
Ένα εντυχιωμένο βασιλείο, Διάπλαση, 2014
Η επίθεση της Σφήκας, Διάπλαση, 2014

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Το σταυροδρόμι των ψυχών*, 2009
Πόσο κοστίζει η βροχή;, 2010
Μερσέντες Χιλ, 2010
Οι αγγελιαφόροι του πεπρωμένου, 2011
Ο λύκος της μοναξιάς, 2011
Οι τρεις υποσχέσεις, 2012
Το σπίτι των σκιών, 2013
Το κελάρι της ντροπής, 2014
Τα δάκρυα του Θεού, 2015

Για παιδιά

- Ο Ελληνούλης, το χαρτίνο καραβάκι*, 2011
Μπόινγκ, το θαρραλέο αεροπλανάκι, 2012

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ ετοιμάζονται

οι επανεκδόσεις των:

- Η γυναίκα της σοφίτας*
Τον άντρα σου κεράτωνε και μάγια μην του κάνεις
Ο γιος της βροχής
Σουίτα στον Παράδεισο

*Σε όλους τους αφανείς ήρωες
των Σωματίων Ασφαλείας.
Στην Ελληνική Αστυνομία.*

Ζήτησα από τον Θεό ΔΥΝΑΜΗ και μου έδωσε ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ για να με κάνει ΔΥΝΑΤΟ.

Ζήτησα ΣΟΦΙΑ και μου έδωσε ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ για να επιλύσω.

Ζήτησα ΕΥΗΜΕΡΙΑ και μου έδωσε ΜΥΑΛΟ και ΜΥΣ για να εργαστώ.

Ζήτησα να ΠΕΤΑΞΩ και μου έδωσε ΕΜΠΟΔΙΑ για να τα υπερβώ.

Ζήτησα ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ και μου έδωσε ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ και ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ.

Ζήτησα ΑΓΑΠΗ και μου έδωσε πρόσωπα με προβλήματα να τα ΒΟΗΘΗΣΩ...

Δεν ΕΛΑΒΑ τίποτε από όσα ΖΗΤΗΣΑ, έλαβα όμως όλα όσα είχα ΑΝΑΓΚΗ.

Ζήσε ΑΦΟΒΑ, αντιμετώπισε όλες τις ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ και απόδειξε ότι μπορείς να τις ΥΠΕΡΒΕΙΣ...

Πάνω απ' όλα όμως μη γίνεις ΕΜΠΟΔΙΟ για τους άλλους να αντιμετωπίσουν τα δικά τους προβλήματα...

Απόσπασμα από Βίους Αγίων

*Παρασκευή 13 Μαρτίου 1964
Γενικό Νοσοκομείο Σερρών
Ώρα 05.10*

Το νεαρό κορίτσι βάδιζε με κόπο, αγκομαχώντας στο χιονισμένο προαύλιο του νοσοκομείου της πόλης των Σερρών της Μακεδονίας. Ήταν ολομόναχη, και καθώς το κρύο ήταν τσουχτερό, την είχε σχεδόν παραλύσει. Η νύχτα, μια παγωμένη αγκαλιά, είχε αρχίσει να τη σφίγγει όλο και περισσότερο. Όμως εκείνη άντεχε. Έπρεπε να αντέξει. Κι αν αυτό δεν το χρωστούσε στον εαυτό της, το χρωστούσε σε κάποιον άλλο... Διαφορετικά θα τα είχε παρατήσει εδώ και ώρα.

Τράβηξε το δεξί της χέρι πάνω απ' την τεράστια κοιλιά της και το έσυρε προς τα κάτω, μέχρι που τα παγωμένα της δάχτυλα γαντζώθηκαν με το αριστερό, σε μια προσπάθεια να συγκρατήσει το μωρό που ερχόταν. Απ' τα πόδια της έτρεχε αίμα που έσταζε και λέκιαζε το χιονόλευκο έδαφος, αφήνοντας ίχνη από ένα κόκκινο ρυάκι μαζί με τα χνάρια της.

Κοντοστάθηκε στη μέση της αυλής και κοίταξε τον γκριζο όγκο του κτιρίου. Είχε σχεδόν φτάσει. Τα είχε καταφέρει. Πενήντα βήματα ακόμα και θα ήταν μέσα. Σκούπισε τα δάκρυα που έτρεχαν ασταμάτητα στο κερωμένο κι όμως τόσο φρέσκο πρόσωπό της. Ήταν δεν ήταν δεκάξι χρόνων. Μια γκριμάτσα πόνου χάραξε μια ρυτίδα ανάμεσα στα φρύδια της, όμως δεν έβγαλε άχνα. Δάγκωσε τα μελανιασμένα χείλη της μέχρι που μάτωσαν και έσυρε τα βήματά της, ενώ οι κόκκινοι λεκέδες πίσω της μεγάλωναν και πύκνωναν.

Πέντε λεπτά αργότερα άνοιξε την κεντρική πόρτα του κτιρίου και μπήκε μέσα. Πριν πει κουβέντα, σωριάστηκε ανάσκελα στο τοιμεντένιο πάτωμα μπροστά στα έκπληκτα μάτια μιας αδελφής νοσοκόμας που περνούσε εκείνη τη στιγμή. Η νοσοκόμα είδε πρώτα το πεσμένο κορμί, μετά την τεράστια κοιλιά κι ύστερα το αίμα που έτρεχε ανάμεσα απ' τα ανοιχτά πόδια και είχε σχηματίσει ήδη μια μικρή κόκκινη λιμνούλα.

Έβγαλε μια δυνατή κραυγή που ακούστηκε μέχρι τα δωμάτια των ασθενών του πρώτου ορόφου.

1

Παρασκευή 13 Μαρτίου 1964
Σέρρες

Εκείνο το παγωμένο ξημέρωμα της 13ης του Μάρτη του 1964 βρήκε χιονισμένη τη μικρή πόλη των Σερρών, καθώς το χιόνι είχε αρχίσει να πέφτει λίγο μετά τα μεσάνυχτα. Το κρύο περόνιαζε όποιον έβρισκε στο διάβα του, χωρίς να κάνει εξαίρεση σε τίποτε και σε κανέναν. Οι σόμπες με κάρβουνο, ξύλα ή πετρέλαιο –για όσους άντεχε η τσέπη τους– έκαιγαν ολημερίς στα φτωχικά των κατοίκων, που κουκουλωμένοι από νωρίς στα κρεβάτια τους ευχαριστούσαν τον Θεό που είχαν ένα κεραμίδι πάνω απ’ τα κεφάλια τους να τους προστατέψει. Πρόσφυγες οι περισσότεροι, προσπαθούσαν κουτσά στραβά να επιβιώσουν. Όμορφη και εύφορη η κοιλάδα των Σερρών, πνιγμένη στο πράσινο, με έναν τεράστιο ποταμό να τη διασχίζει, τον Στρυμόνα, είχε μπει από αρχαιοτάτων χρόνων στο μάτι των ξένων. Ως πρώτοι κάτοικοι αναφέρονται οι Θράκες και μετά την άλωση της Τροίας ο τόπος κατοικήθηκε από παιονικά φύλα. Ένα από αυτά, οι Σιροπαίονες, κάτοικοι των Τεύκρων της Φρυγίας, μετανάστευσαν στην περιοχή γύρω απ’ τον Στρυμόνα. Ο Ηρόδοτος αναφέρει την πόλη ως Σίρις η Παιονική και ιστορεί ότι εκεί άφησε ο βασιλιάς Ξέρξης το χρυσό άρμα του κατά την εκστρα-

τεία του εναντίον της Ελλάδας το 480 π.Χ. Η περιοχή γνώρισε αλλεπάλληλες επιθέσεις στην πορεία των χρόνων από διαφορετικούς λαούς, όπως Πέρσες, Ρωμαίους, Βυζαντινούς, Βουλγάρους, Σέρβους, Φράγκους, Νορμανδούς, Τούρκους και, τέλος, πάλι Βουλγάρους, μέχρι την τελική απελευθέρωση της πόλης των Σερρών το 1913, τότε που την έκαψαν για πολλοστή φορά. Όμως η πόλη ξαναγεννιόταν μέσα απ' τις στάχτες της και ανθούσε ξανά. Οι Μακεδόνες δεν το βάζουν κάτω εύκολα. Μαθημένοι στα δύσκολα, τα άντεξαν όλα. Με χαμόγελο, με πίστη, με θάρρος. Δυόμισι χιλιάδων χρόνων ιστορία δε χαρίζεται έτσι απλά. Οι Σέρρες άντεξαν τα πάνδεινα, όμως η ελληνική σημαία εκεί πάνω στα βυζαντινά ερείπια του κάστρου του Κουλά δήλωνε ξεκάθαρα πως αυτά τα εδάφη ήταν και παρέμεναν ελληνικά. Κι ας ήταν οι κάτοικοι φτωχοί.

Η Αριστέα Κασιμάτου όμως θεωρούσε τον εαυτό της τυχερό. Είχε κατορθώσει, παρ' όλες τις δυσκολίες, να τελειώσει το σχολείο και να φοιτήσει σε μια σχολή αδελφών νοσοκόμων στη Θεσσαλονίκη. Μόλις πήρε το δίπλωμά της, προσελήφθη στο Νοσοκομείο Σερρών, και από τότε, δώδεκα χρόνια τώρα, βρέξει χιονίσει, καλή ώρα όπως τούτη τη νύχτα, ο μισθός έμπαινε στην τσέπη της και το φαγητό και τα κάρβουνα δεν έλειπαν ποτέ από το σπιτικό τους.

Έμενε με τη μάνα της την Παγώνα λίγο πιο έξω απ' την πόλη, στα Ασβεσταριά, κοντά στον Αϊ-Γιάννη, μια περιοχή γεμάτη γάργαρα νερά και πλατάνια. Κάπου εκεί, ανάμεσα σε μπαξέδες και χωράφια, είχε χτίσει ο πατέρας της ένα σπιτάκι τόσο δα στο οικοπεδάκι που του 'χε δώσει προίκα η Παγώνα, που ήταν κωφάλαλη. Γι' αυτό και ο δικός της πατέρας την είχε προικίσει περισσότερο απ' την άλλη του κόρη, που δεν πήρε σχεδόν τίποτε. Ποιος θα έπαιρνε μια κωφάλαλη; Ο Δημητρός όμως, που δεν είχε δεύτερο βρακί να φορέσει, την πήρε και έκανε τον σταυρό του που απέκτησε δικό του σπίτι. Εργάτης στις γαλαρίες, χωμένος μέσα

στη γη να βγάζει το κάρβουνο, πεντάρφανος και πρόσφυγας από τον Εύξεινο Πόντο, δεν είχε περιθώρια για καλύτερο προξενικό. Αλλά τελικά την αγάπησε τη γυναίκα του, που μπορεί να μη μιλούσε ούτε να άκουγε, αλλά τα καταλάβαινε όλα, και ήταν νοικοκυρά και προκομμένη. Και στο τέλος μακάριζε την τύχη του, όταν έβλεπε τους φίλους του στον καφενέ να παραπονιούνται για την γκρίνια και την κρεβατομουρμούρα των γυναικών τους.

Απέκτησαν μια κόρη, την Αριστέα, και είπαν να αφήσουν το δεύτερο παιδί γι' αργότερα. Τα λεφτά δεν έφταναν και η ζωή ήταν δύσκολη. Ίσα που είχαν να φάνε, να ντυθούν και να ξεσταθούν. Κι όλο το ανέβαλλαν, μέχρι που η Αριστέα έγινε έντεκα χρόνων. Ήταν μια άσχημη χρονιά για την οικογένεια. Εκείνη τη μέρα τα στηρίγματα στη γαλαρία δεν άντεξαν το βάρος και έσπασαν, καταπλακώνοντας στα σπλάχνα της γης οχτώ εργάτες. Ανάμεσά τους και τον πατέρα της Αριστέας.

Πήραν μια αποξημίωση, βγήκε και μια σύνταξη για τη χήρα και το ορφανό, όμως τι να το κάνεις; Ο πατέρας είχε χαθεί για πάντα. Το τραγικό αυτό γεγονός ένωσε ακόμη περισσότερο τις δυο γυναίκες και τις απομόνωσε απ' τους ανθρώπους. Τώρα πια κατέβαιναν στην πόλη με το λεωφορείο πολύ σπάνια, κι αυτό κυρίως όταν ήθελαν να αγοράσουν τρόφιμα. Η Αριστέα, που αγαπούσε τα γράμματα, δε θέλησε να σταματήσει το σχολείο. Αν κατόρθωνε να πάρει κάποιο πτυχίο, τότε θα έμπαινε ακόμη ένα εισόδημα στο σπίτι τους εκτός απ' τη σύνταξη του συγχωρεμένου. Συμφώνησε και η μάνα. Παξιμάδι θα έκανε το σκατό της, αλλά η κόρη της θα σπούδαζε νοσοκόμα. Αυτό της άρεσε και αυτό θα έκανε. Ύστερα η Αριστέα δεν είχε αυτό που λέμε εμφάνιση ούτε ήταν ιδιαίτερα κοινωνική. Από μωρό παιδί έτσι ήταν. Ασχημούλα και κρυμμένη πίσω απ' τα φουστάνια της Παγώνας. Αν δεν αγαπούσε τόσο πολύ τα γράμματα, μπορεί και να μην έβγαινε έξω απ' το σπίτι. Κι όσο μεγάλωνε, τόσο πιο πολύ ασχίμαινε.

Και η ίδια το γνώριζε. Χαζή δεν ήταν, άσχημη όμως ναι. Ίσως γι' αυτό να έπεσε με τα μούτρα στο διάβασμα. Γι' αυτό όταν πήρε το πτυχίο της ένιωσε περήφανη για τον εαυτό της. Ήταν απ' τις σπάνιες φορές που χαμογέλασε. Και η πρώτη φορά που της φάνηκε όμορφο το είδωλό της στον καθρέφτη. Έκανε την αίτησή της στο Νοσοκομείο Σερρών και προσελήφθη σχεδόν αμέσως. Βέβαια, προτιμήθηκε από άλλες ενδιαφερόμενες, διότι, πρώτον, ήταν κάτοικος της πόλης, δεύτερον, είχε αριστεύσει στη σχολή της και, τρίτον, ήταν ορφανή με μητέρα κωφάλαλη.

Δώδεκα χρόνια από εκείνη τη μέρα δεν υπήρξε ούτε μία φορά που να απουσίασε απ' τη δουλειά της. Κατακλυσμός να γινόταν, η Δευτέρα Παρουσία που λένε, η Αριστεά θα βρισκόταν εκεί. Ήταν γερό σκαρί. Δεν αρρώσταινε σχεδόν ποτέ. Κι αν της συνέβη μια δυο φορές, το αντιμετώπισε αμέσως με τις ιατρικές της γνώσεις. Γιατί η Αριστεά απ' την πρώτη μέρα στο νοσοκομείο στιγμή δε σταμάτησε τη μελέτη γύρω απ' την ιατρική. Και συνεχώς μάθαινε περισσότερα. Θα μπορούσε κάλλιστα να γίνει μια πετυχημένη γιατρός αν είχε ακολουθήσει τον ιατρικό κλάδο. Πολλές φορές άφηνε άναυδους πολλούς συναδέλφους της με τις γνώσεις της. Γι' αυτό και της είχαν μεγάλη εμπιστοσύνη. Όταν είχε βάρδια η Αριστεά Κασιμάτου, δεν υπήρχε περίπτωση να πάει κάτι στραβά. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο θα τα κατάφερνε. Γιατί κάποιες βραδιές δεν υπήρχε εφημερεύων γιατρός στο νοσοκομείο.

Τα τελευταία τρία χρόνια είχε αγοράσει ένα μεταχειρισμένο Φολκσβάγκεν αυτοκίνητο κι έτσι είχε γλιτώσει τα πηγαινέλα με το λεωφορείο. Θα μπορούσαν βέβαια να μετακομίσουν με τη μάνα της πιο κοντά στην πόλη, όμως η Παγώνα δεν ήθελε ούτε να το ακούσει – τρόπος του λέγειν δηλαδή, γιατί η Παγώνα δεν άκουγε ούτε κανονιά στο αυτί της. Αγαπούσε το μικρό σπιτάκι της, με την αυλίτσα της, τις κοτούλες της, τον πετεινό της, τις τρεις γάτες της, τον σκύλο της, την ησυχία της ανάμεσα στα ψη-

λόκορμα δέντρα· και μπορεί να μην άκουγε ούτε κανόνι, όμως οι πολλοί άνθρωποι την τρόμαζαν και τη θορυβούσαν. Οι βιαστικές κινήσεις τους, τα κουνήματα των χεριών τους, οι περπατησιές τους. Ήρεμη η ίδια από μωρό και χρόνια τώρα στην ερημιά, ζούσε στον δικό της γαλήνιο κόσμο. Και η κόρη της το είχε αποδεχτεί. Εξάλλου, και η ίδια είχε μάθει να ζει σε μια βουβή περιοχή, ένα βουβό σπίτι, όπου οι μόνες φωνές που ακούγονταν ήταν εκείνες των ζώων της αυλής τους και των πουλιών που τιτίβιζαν στα κλώνια των δέντρων.

Η ώρα πλησίαζε πέντε, όταν η Αριστέα ξύπνησε πριν χτυπήσει το ξυπνητήρι. Σχεδόν πάντα σηκωνόταν πριν ακούσει τον ήχο του και στην ουσία τής ήταν άχρηστο. Όμως εκείνη φρόντιζε να το βάζει κι ας μην το είχε χρειαστεί ποτέ. Άπλωσε το χέρι της και πάτησε το μεταλλικό έλασμα του ρολογιού για να μην κουδουνίσει. Αμέσως σηκώθηκε απ' το κρεβάτι χωρίς να δυσανασχετηθεί. Η σόμπα σε μια γωνιά είχε σβήσει και η Αριστέα έτριψε για λίγο τα χέρια της πάνω στο μακρύ μάλλινο νυχτικό της. Προχώρησε προς την ανοιχτή πόρτα, που οδηγούσε στο άλλο δωμάτιο, και έριξε μια ματιά. Το λιγοστό φως απ' το καντηλάκι, μπροστά σε ένα εικόνισμα της Παναγίας με τον Χριστό, ήταν αρκετό για να βλέπει. Η μάνα της κοιμόταν όπως πάντα του καλού καιρού, ροχαλιζοντας ελαφρά. Η Αριστέα χαμογέλασε αχνά και μετά πήγε στη σιδερένια σόμπα και τη γέμισε με κάρβουνα, κάνοντας δυνατούς θορύβους. Όμως δεν την έμελλε· η μάνα της έτσι κι αλλιώς δεν επρόκειτο να την ακούσει. Έπειτα έβαλε και ένα προσάναμμα και άναψε το σπίρτο. Σε λίγο το δωμάτιο θα άρχιζε να θερμαίνεται· και όταν θα ξυπνούσε η κυρα-Παγώνα γύρω στις εφτά, θα το έβρισκε ζεστό.

Έριξε μια ματιά απ' το παράθυρο. Το χιόνι έπεφτε χοντρό χοντρό, όχι όμως πυκνό. Κάτω το είχε στρώσει γύρω στους δέκα πόντους. Δε θα είχε πρόβλημα να πάει στη δουλειά της. Αλλά και να είχε, εκείνη θα πήγαινε. Έστω και με τα πόδια. Άνοιξε την

πόρτα και βγήκε έξω. Το μπάνιο του σπιτιού δε συνδεόταν με το υπόλοιπο σπίτι. Ήταν ξεχωριστό, δίπλα μεν, έξω δε. Το καλοκαίρι δεν υπήρχε πρόβλημα, όμως τον χειμώνα, ιδίως με τέτοιο καιρό, ήταν λιγάκι ταλαιπωρία, ακόμη και για την ίδια, που άντεχε τα δύσκολα. Αλλά πολύ περισσότερο για τη μάνα της, που είχε αρχίσει να μεγαλώνει. Όλο έλεγε ότι θα γκρεμίσει τον ενδιάμεσο τοίχο, όμως εκεί ήταν η κουζίνα τους, και όλο το ανέβαλλε.

Αναψε το φως και έκλεισε γρήγορα πίσω της την πόρτα. Αμέσως άνοιξε τη βρύση και άρχισε να πλένει το πρόσωπό της. Το νερό ήταν τόσο παγωμένο, που ένωσε μικρές βελονίτσες να την τρυπάνε. Σκουπίστηκε καλά με μια πετσέτα και κοιτάχτηκε στον κρεμαστό καθρέφτη με τις ασημένιες φούντες στα πλαϊνά και τα χαραγμένα φυλλαράκια δάφνης στις γωνίες. Το χοντροκομμένο, σταράτο πρόσωπό της της ανταπέδωσε ένα βλέμμα αδιάφορα. Σίγουρα αυτό που έβλεπε δεν ήταν αυτό που θα προτιμούσε. Μεγάλα σκούρα καστανά μάτια που στις άκρες τους έγερναν ελαφρά προς τα κάτω, δίνοντάς της μια θλιμμένη έκφραση. Χοντρή πλατιά μύτη, στενά μικρά χείλη, λιπαρή επιδερμίδα γεμάτη πόρους και μαλλιά κατσαρά, όμοια με μαύρες αλογότριχες, που την ανάγκαζαν να τα μαζεύει πάντα πίσω σε έναν σφιχτό κότσο.

Το βλέμμα της κατέβηκε απ' το κεφάλι προς το σώμα της, με ελάχιστο ίχνος λαιμού – ένα σώμα τετραγωνισμένο, χωρίς μέση, χωρίς στήθος, που κατέληγε σε χοντρές, μυώδεις γάμπες. Δεν ήταν αυτό που λέμε θηλυκό κορμί, όμως ήταν υγιές, γεροδεμένο και ακούραστο.

Η Αριστέα πλησίαζε τα τριάντα τρία και ήταν ανύπαντρη και παρθένα. Μόνο ένα φιλί είχε ανταλλάξει σε όλη της τη ζωή με άντρα, κι αυτό όταν ήταν δέκα χρόνων, με έναν συμμαθητή της, τον Τάσο, που καθόταν στο διπλανό θρανίο και της είχε δείξει ενδιαφέρον. Μέχρι που μπήκε ανάμεσά τους η Ροδούλα, μια νεόφερτη ξανθιά με γαλάζια μάτια. Ο Τάσος απ' την πρώτη μέρα έριξε όλο το ενδιαφέρον του στην καινούργια συμμαθήτριά

τους, που είχε και μπαμπά χωροφύλακα. Η Αριστέα στενοχωρήθηκε πολύ, αλλά δεν το έδειξε λεπτό. Ο Τάσος ήταν ο μόνος συμμαθητής της με τον οποίο έκανε παρέα. Τώρα με τη Ροδούλα τον είχε χάσει για τα καλά. Απομονώθηκε ακόμη περισσότερο και κλείστηκε στον εαυτό της. Όμως δεν έκλαψε. Όσο θυμόταν τον εαυτό της, δεν είχε κλάψει ποτέ, εκτός βέβαια από τότε που ήταν μωρό στην κούνια. Απορούσε με το πόσο εύκολα έκλαιγαν τα άλλα παιδιά με το παραμικρό. Κυρίως τα κορίτσια. Όσο κι αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να το καταλάβει. Ούτε τότε ούτε τώρα.

Μετά τον Τάσο δεν την κοίταξε άλλος άντρας, μέχρι που το πήρε απόφαση ότι ήταν άσχημη και τους γύρισε κι αυτή την πλάτη! Θα μπορούσε αν ήθελε να σουλουπώσει κάπως τον εαυτό της, αλλά αδιαφορούσε. Και γιατί να το κάνει; Για ποιον; Ή για πού; Εκτός απ' τη στολή της, είχε δύο καλά φορέματα όλα κι όλα, έτσι, για μια έκτακτη περίπτωση, και άλλες δυο καθημερινές φορεσιές. Όλη της η ζωή ήταν σπίτι – νοσοκομείο – σπίτι και άντε ως τον μπακάλη, εκεί δίπλα στο νοσοκομείο. Πιο πολύ τη βόλευε η στολή της παρά τα φουστάνια της. Φορούσε την άσπρη ρόμπα, το άσπρο χοντρό καλσόν της, τα άσπρα χαμηλά παπούτσια της, το άσπρο καπελάκι στο κεφάλι, που το στερέωνε με τσιμπιδάκια, και ένιωθε υπέροχα, ότι υπήρχε, ότι την πρόσεχαν. Α, όλα κι όλα! Την ήθελε τη στολή κάπαισπη και καλοσιδερωμένη. Γι' αυτό είχε έξι αλλαξιές, μία για κάθε μέρα της εβδομάδας που εργαζόταν. Γιατί την έβδομη είχε το ρεπό της, ανεξάρτητα αν ήταν Κυριακή ή όχι. Με πράσινο σαπούνι τις έπλενε σε κάθε της ρεπό – ακόμη και τον χειμώνα, και μετά τις στέγνωσε σε μια καρέκλα δίπλα στη σόμπα. Ύστερα, σαν είχαν στεγνώσει, στέριωνε μια φαρδιά σανίδα πάνω στις πλάτες δύο καθισμάτων και τις σιδέρωνε προσεκτικά. Και μετά τις κρεμούσε στην ντουλάπα μέχρι να έρθει η σειρά τους να φορεθούν.

Η Αριστέα δεν πήγαινε και δε δεχόταν επισκέψεις. Ούτε

και στην εκκλησία πατούσε. Γιατί άλλωστε; Αν υπήρχε Θεός, τότε γιατί της φερόταν έτσι; Της είχε πάρει τον πατέρα, είχε κάνει τη μάνα της κωφάλαλη. Μόνο όσο ήταν μαθήτρια πήγαινε, κι αυτό επειδή της το επέβαλλαν απ' το γυμνάσιο. Κάθε Κυριακή ο εκκλησιασμός ήταν υποχρεωτικός και όποια μαθήτρια δεν παρουσιαζόταν έπαιρνε κανονική απουσία. Ασφυκτιούσε αφόρητα καθώς περίμενε μαζί με τα άλλα κορίτσια όρθια να τελειώσει η λειτουργία. Ξεφυσούσε και στήριζε το βάρος του κορμιού της πότε στο ένα πόδι και πότε στο άλλο, ενώ όταν έπρεπε να κάνει τον σταυρό της, το έκανε στα γρήγορα και τελείως απρόθυμα. Όταν δεν την έβλεπαν οι καθηγητές, δεν τον έκανε καθόλου. Με το που τελείωνε η λειτουργία και ενώ οι συμμαθήτριάς της έπιαναν κουβεντούλα στο προαύλιο για το αν θα πήγαιναν βόλτα στην οδό Μεραρχίας ή όχι, εκείνη έφευγε πάντα με βιαστικά βήματα ως την πλατεία Εμπορίου, όπου ήταν τα λεωφορεία. Έπαιρνε το δικό της λεωφορείο και σε ένα τέταρτο περίπου την άφηνε σε κοντινή απόσταση απ' το σπίτι της. Κάποιες φορές, όταν είχε καλό καιρό, έκανε τη διαδρομή με τα πόδια, γύρω στο ενάμισι με δύο χιλιόμετρα.

Στο γυμνάσιο θηλέων απ' την πρώτη μέρα διάλεξε το πρώτο θρανίο, απέναντι απ' την έδρα των καθηγητών. Δεν έχανε λέξη απ' όσα έλεγαν. Κρατούσε σημειώσεις, ήταν επιμελής και καλή μαθήτρια. Γι' αυτό και έγινε η απουσιολόγος της τάξης και δε χαριζόταν σε καμία. Τόσο οι συμμαθήτριάς της όσο και οι καθηγητές της δε γνώριζαν πολλά γι' αυτή. Μόνο ότι ήταν ορφανή κι ότι έμενε κάπου κοντά στον Αϊ-Γιάννη. Τίποτε άλλο. Μυστήριο κάλυπτε τη ζωή της και τον απρόσιτο χαρακτήρα της. Γι' αυτό και δεν την καλούσαν στις γιορτές τους, όχι τόσο επειδή δεν τη συμπαθούσαν όσο επειδή ήταν σίγουρες ότι θα εισέπρατταν αρνητική απάντηση. Στο τέλος ήταν σαν να μην υπήρχε και δεν τους έκανε καμία εντύπωση που στα διαλείμματα ή στις ημερήσιες εκδρομές την έβλεπαν ολομόναχη να διαβάζει

τα μαθήματα της επομένης. Μακριά απ' όλους ένιωθε ασφαλής και ήρεμη. Και κυρίως απ' τα αγόρια.

Το ίδιο έγινε σαν πήγε να σπουδάσει στη Θεσσαλονίκη. Από το δωμάτιο που νοίκιαζε πήγαινε στη σχολή της κι ύστερα πάλι στο δωμάτιο. Κάθε Σάββατο, με το που τελείωνε το μάθημα, έπαιρνε το λεωφορείο για τις Σέρρες – δυόμισι ώρες δρόμος τα εκατό χιλιόμετρα που χώριζαν τις δύο πόλεις, γεμάτος στροφές και με πέτρες απ' τα κατσάβραχα να πέφτουν μερικές φορές στον δρόμο· και να αγκομαχάει η μηχανή στις ανηφόρες και να μην πιάνει το φρένο στις κατηφόρες. Έβλεπε την Παγώνα και Δευτέρα χαράματα στις πέντε έφευγε πάλι, για να πάει κατευθείαν στη σχολή της στις οχτώ. Επί δύο χρόνια κάθε εβδομάδα η ίδια διαδρομή, το ίδιο καλάθι, που γέμιζε αυγά, ψωμί, φρέσκο τυρί, ρεβίθια, φασόλια, λάδι και ό,τι άλλο μπορούσε να χωρέσει. Στη Θεσσαλονίκη δεν είχε χρόνο ούτε χρήματα για να ψωνίσει. Ίσα ίσα για τις συγκοινωνίες και κάποια βιβλία. Ευτυχώς που απ' το χωριό η αδελφή της μάνας της έστελνε με έναν συγχωριανό τους δύο φορές τον μήνα και λάδι, λίγο τυρί και ό,τι της βρισκόταν της δόλιας από αυτά που είχαν. Έτσι κι αλλιώς, οι συναντήσεις τους ήταν πολύ σπάνιες και οι δύο αδελφές «επικοινωνούσαν» ανταλλάσσοντας ό,τι μπορούσαν, κυρίως τρόφιμα. Έστελνε τότε και η Παγώνα καμιά πίτα, πότε χορτόπιτα, πότε τυρόπιτα, πότε κρεατόπιτα, γιατί ήξερε ότι άρεσαν στα ανίψια της. Και παρότι η Αριστέα στραβομουτσούνιαζε, η Παγώνα μέρα νύχτα άναβε το καντηλάκι στην Παναγιά και έκανε τον σταυρό της. Στην κόρη της έλεγε ότι δεν άντεχε το σκοτάδι και ότι το φως του καντηλιού την ηρεμούσε και την έκανε να μη φοβάται.

Αργότερα, σαν έπιασε δουλειά, η Αριστέα έγινε πιο προσιτή υποχρεωτικά, λόγω της φύσης της δουλειάς. Όταν μοιράζεσαι ένα υπεύθυνο πόστο, πρέπει να μάθεις να συνεργάζεσαι. Όμως και πάλι δεν είχε πολλά πολλά. Ένα καλημέρα, πώς είσαι σήμερα, αν υπήρξε πρόβλημα με κάποιο ασθενή, αν ανάρωσε,

αν πήρε εξιτήριο, τέτοια. Τη συνήθισαν και εδώ και στο τέλος δεν τους φαινόταν καθόλου περίεργη. Το αντίθετο μάλιστα. Η Αριστέα Κασσιμάτου ήταν μια άριστη νοσοκόμα, πάντα πρόθυμη, ευγενική, τυπική, υπεύθυνη, πεντακάθαρη και κυρίως γνώστρια της ιατρικής σε πολύ υψηλό επίπεδο για απλή νοσοκόμα.

Οι γιατροί την εμπιστεύονταν απόλυτα και κυρίως ήταν σίγουροι ότι στη βάρδια της δε θα υπήρχε το παραμικρό πρόβλημα. Όπως τότε, με κάποιο παλικάρι που είχε χτυπήσει με το μηχανάκι και αιμορραγούσε πολύ άσχημα. Όσπου να έρθει ο γιατρός, γιατί δεν υπήρχε εφημερεύων εκείνη την Κυριακή, η Αριστέα κατόρθωσε να σταματήσει την αιμορραγία και να το κρατήσει στη ζωή μέχρι να μπει στο χειρουργείο. Ο τόπος είχε γεμίσει αίματα λες και είχαν σφάξει ζώο, όμως η Αριστέα στιγμή δε λύγισε. Ίσως μόνο όταν είδε ότι η κατάσταση στολή της είχε καταστραφεί. Πολύ αργότερα, όταν το παλικάρι είχε σωθεί.

Από τότε ανέβηκε πολύ στα μάτια των συναδέλφων της. Δεν έβλεπαν πια ούτε το αγέλαστο πρόσωπο ούτε το χοντροκομμένο κορμί ούτε τις αντρικές μυώδεις γάμπες ούτε τίποτε.

Υπήρχε όμως κάτι που την έκανε να χαμογελά ελαφρά: η θέα ενός παιδιού, και κυρίως ενός άρρωστου παιδιού. Άγγελος γινόταν η Αριστέα από πάνω του μέχρι να γιάνει. Τα λάτρευε τα παιδιά. Και παρότι το έκρυβε επιμελώς, δεν είχε περάσει απαρατήρητο από κανέναν. Τα παιδιά τη δέχονταν έτσι όπως ήταν. Χοντροκομμένη και άσχημη. Δεν τη σχολιάζαν πίσω απ' την πλάτη της, όπως έκαναν κάποιοι που την έβλεπαν πρώτη φορά. Δεν τα ενδιέφερε αν δεν είχε παντρευτεί μέχρι τώρα, αν θα έμενε γεροντοκόρη, αν ήταν ατσούμπαλη, αν δεν αγαπούσε τον Θεό, αν αδιαφορούσε για τους άντρες. Τα ενδιέφερε που τους έφερνε καραμέλες, που τα χάιδευε, που τα παρηγορούσε, που δεν τα πονούσε όταν τους έκανε ένεση, που τα φρόντιζε. Κι εκείνα την αγκάλιαζαν, χάρονταν στη θέα της, της χαμογελούσαν, την αγαπούσαν. Κι ας ήταν άσχημη. Ένα παιδί δεν μπορεί να κρί-

νει τι είναι όμορφο και τι άσχημο αν δεν το σχολιάσουν πρώτα οι γονείς του. Εκείνο κρίνει απ' την αγάπη που του δίνει κάποιος, απ' το χάδι, απ' τα γλυκίσματα, τα παιχνίδια, τη φροντίδα.

Και η Αριστέα τα έδινε όλα αυτά απλόχερα. Ύστερα, μέσα σε όλα τα άσχημα που είχε πάνω της, είχε και κάτι πολύ όμορφο που δεν περνούσε απαρατήρητο. Μια γλυκιά φωνή, που, όταν σου μιλούσε ή τραγουδούσε, σε μάγευε. Αυτή τη φωνή άκουγαν τα μικρά και δε φοβούνταν ούτε την ένεση ούτε το χάπι ούτε το σιρόπι που έπρεπε να πάρουν. Μόνο η Αριστέα μπορούσε να τα ηρεμήσει, καθώς τους έλεγε με τη γλυκιά φωνή της παραμύθια. Είχε υπομονή μαζί τους, ακόμη και όταν δεν κατάπιναν το φάρμακο ή όταν της το έφτυναν στο πρόσωπο, προς μεγάλη απελπισία των γονιών τους. Εκείνη, αντί να θυμώνει, τους έταζε σοκολάτες και καρAMEΛΕΣ και στο τέλος τα έπειθε. Γι' αυτό είχε αρκετές φορές και τα τυχερά της. Ό,τι μπορούσε ο καθένας. Άλλος χρήματα, άλλος τρόφιμα απ' το χωριό, άλλος κάποιος γλυκό σπιτικό, άλλος κάποιος δωράκι για το σπίτι. Όχι πως επιδίωκε κάτι τέτοιο, όμως σαν επέμενε ο γονιός ή ο ασθενής και της τα 'βάξε με το ζόρι στην τσέπη ή στην αγκαλιά της, τότε δεν είχε παρά να τα δεχτεί. Έτσι, λίγο πολύ κάποια επιπλέον χρήματα έμπαιναν στο σπίτι, που έφταναν για τα τρέχοντα έξοδα με το παραπάνω. Λίγο οι ασθενείς, λίγο η θεία απ' το χωριό, στο τέλος δε χρειαζόταν ο μπακάλης παρά μόνο για σαπούνια πλυσίματος. Και το κομπόδεμα στην Εθνική Τράπεζα όλο και μεγάλωνε. Είχε βάλει σκοπό, όταν θα ήταν έτοιμη, να γκρεμίσει το σπίτι αυτό και στη θέση του να χτίσει ένα μεγαλύτερο, ώστε στα γεράματά της να μη χρειάζεται να βγαίνει έξω στο κρύο για να πάει στην τουαλέτα.

Η Αριστέα μπήκε πάλι στο σπίτι, έβαλε τη στολή της και μια χοντρή μπλε ζακέτα από πάνω, έστρωσε το κρεβάτι της και διπλωσε προσεκτικά το νυχτικό κάτω απ' το μαξιλάρι της. Ύστερα έριξε λίγα κάρβουνα στη σόμπα, που είχε ανάψει για τα καλά,

φόρεσε το βαρύ σκούρο μπλε παλτό της και ένα κασκόλ και στις έξι παρά είκοσι έμπαινε στο αυτοκίνητό της. Ήθελε γύρω στα πέντε λεπτά μέχρι να ξεσταθεί η μηχανή. Στις έξι θα ήταν στο νοσοκομείο για τη βάρδια των έξι με δύο το μεσημέρι. Η ίδια προσωπικά προτιμούσε την πρώτη βάρδια, γιατί είχε όλη τη μέρα δική της να κάνει τις δουλειές της στο σπίτι, να μαγειρεύει, να ράψει ό,τι ήθελε ράψιμο και κυρίως το βράδυ να είναι κοντά στη μάνα της, που φοβόταν να μένει μόνη.

Έβαλε μπρος και ξεκίνησε για τη δουλειά της, δέκα λεπτά απόσταση. Οι δρόμοι έρημοι και θεοσκοτεινοί, με μοναδική συντροφιά τις νιφάδες του χιονιού να πέφτουν απαλά, κάνοντάς την να νιώθει πιο ζωντανή από ποτέ. Ο χορός της φύσης πάντα τη μάγευε, ακόμη και στις πιο κακές στιγμές του. Όπως τότε με τη θεομηνία, που φούσκωσε το ποτάμι και πλημμύρισε η γέφυρα του Τσέλιου και κανείς δεν τολμούσε να τη διαβεί μην γκρεμιστεί. Όμως η Αριστέα, παρ' όλη την αγωνία της, την πέρασε κι ας μπήκαν νερά μέσα στο αυτοκίνητο. Ήταν μια μαγική στιγμή που της άρεσε και την έκανε να νιώσει δυνατή.

Έφτασε στο νοσοκομείο στην ώρα της και, πριν καλά καλά παρκάρει, κατάλαβε ότι κάτι ασυνήθιστο συνέβαινε. Ένα αυτοκίνητο της Χωροφυλακής ήταν παρκαρισμένο απ' έξω, ενώ ένας ένοπλος χωροφύλακας στεκόταν στην κεντρική είσοδο. Τα φώτα στο προαύλιο ήταν αναμμένα, όπως και στα περισσότερα δωμάτια των ασθενών. Κάποιοι στέκονταν στα παράθυρα και κοίταζαν έξω στην αυλή.

Η Αριστέα μπήκε βιαστικά μέσα και το πρώτο που έκανε πριν αναλάβει βάρδια ήταν να ρωτήσει τι δουλειά είχε η Χωροφυλακή τέτοια ώρα στο νοσοκομείο. Ακόμη κι αν είχε γίνει κάποιο ατύχημα, δε δικαιολογούνταν η παρουσία της εκεί. Η νοσοκόμα της νυχτερινής βάρδιας την ενημέρωσε ότι πριν από περίπου μισή ώρα ένα πολύ νεαρό κορίτσι είχε καταφθάσει μόνο του με ακατάσχετη αιμορραγία, ετοιμόγεννο. Ο γιατρός είχε κάνει ό,τι

περνούσε απ' το χέρι του για να σώσει τη μητέρα, όμως αυτή ξεψύχησε αμέσως μόλις γέννησε το μωρό της, ένα υγιέστατο κοριτσάκι. Όπως ήταν φυσικό, αναστατώθηκε όλο το νοσοκομείο απ' τη φασαρία, οι ασθενείς ξύπνησαν, ειδοποιήθηκε η Χωροφυλακή και αυτή τη στιγμή ανακρίνονταν μέσα στο γραφείο των γιατρών ο μαιευτήρας που την ξεγέννησε, η νοσοκόμα που την πρωτοείδε και εκείνη που βοήθησε στη γέννα.

Η Αριστέα ένωσε αβάσταχτο πόνο για το ορφανό. Βγήκε απ' το δωμάτιο των νοσοκόμων και κοίταξε την καθαρίστρια που σφουγγάριζε μπροστά απ' την κεντρική είσοδο. Το σφουγγαρόπανο είχε πάρει ένα ροδί χρώμα. Απ' τη βιασύνη της να μάθει τι είχε συμβεί, δεν είχε προσέξει πως τα παπούτσια της είχαν κόκκινα ίχνη από κάτω, απ' τα αίματα που προφανώς δεν είχαν προλάβει να τα σφουγγαρίσουν.

Τράβηξε λοιπόν λίγο βαμβάκι, το έβρεξε με οινόπνευμα και καθάρισε τις σόλες από κάτω. Όταν βεβαιώθηκε πως ήταν πεντακάθαρες, πήρε την κατάσταση των ασθενών στα χέρια της και της έριξε μια βιαστική ματιά. Τίποτε που να ήταν επείγον, και η πρώτη διανομή φαρμάκων θα άρχιζε στις εφτά. Είχε περίπου μία ώρα για να φτιάξει στο καμινέτο έναν ελληνικό καφέ και να τον απολαύσει. Συνήθως δεν έπινε καφέ παρά μόνο στην πρωινή βάρδια, μέχρι να σερβιριστεί το πρωινό στους ασθενείς. Μετά είχε λίγο χρόνο να πιει ένα γάλα και να τσιμπήσει κάτι.

Όταν ο καφές ετοιμάστηκε, η Αριστέα ήπια μια γουλιά. Το μυαλό της στιγμή δεν έπαψε να είναι στο παιδί της άτυχης μάνας. Το καημενούλικο... Μα ποια να ήταν η κοπέλα; Η συνάδελφος είχε μιλήσει για ένα νεαρό κορίτσι γύρω στα δεκάξι. Πώς ήρθε ολομόναχη; Από πού; Ποιος ήταν ο πατέρας; Γιατί δεν είχε έρθει μαζί της; Περίεργα πράγματα, αλήθεια. Γι' αυτό βρισκόταν εκεί η Χωροφυλακή. Προφανώς προσπαθούσαν να ανακαλύψουν την ταυτότητα της άγνωστης κοπέλας. Μακάρι να το μάθαιναν. Σίγουρα θα είχε κάποιους συγγενείς. Δεν μπορεί

να ήταν ξεκάρφοτη. Μακάρι να έβρισκαν και τον πατέρα. Να μη μεγάλωνε ορφανό το παιδάκι. Η ορφάνια είναι δύσκολη. Κι εκείνη γνώριζε πολύ καλά πόσο άλλαξε η ζωή της όταν έχασε τον πατέρα της. Ήταν τότε που απομονώθηκε για τα καλά. Μέχρι τότε ήταν περισσότερο κοινωνική. Κακό πράγμα η ορφάνια...

Ήπια μονορούφι το υπόλοιπο του καφέ και έπλυνε το φλιτζάνι. Ο νους της ήταν στο νεογέννητο. Αν και έπρεπε να αρχίσει τις επισκέψεις για τα φάρμακα στους ασθενείς, δεν άντεχε. Ήθελε να πάει να το δει. Να το χαϊδέψει. Να το παρηγορήσει και να του πει ότι δεν ήταν μόνο του. Ότι υπήρχε εκείνη και θα το φρόντιζε.

Δεν πρόλαβε. Μια νοσοκόμα της πρωινής βάρδιας της είπε ότι μόλις είχε καταφθάσει μια άλλη πρωτάρα ετοιμόγεννη, που θα γεννούσε από στιγμή σε στιγμή. Την είχαν έξω απ' το χειρουργείο και η ίδια θα πήγαινε να δει αν είχε έρθει ο γυναικολόγος. Κάποιος έπρεπε να είναι κοντά της. Η Αριστέα ξέχασε το νεογέννητο και άρχισε να βαδίζει όσο πιο γρήγορα μπορούσε προς την ετοιμόγεννη. Ήταν η μόνη που μπορούσε να χειριστεί την κατάσταση σε περίπτωση πανικού της γυναίκας ή, ακόμη χειρότερα, σε περίπτωση δύσκολου τοκετού. Η πρώτη γέννα πάντα πανικόβαλλε τις μέλλουσες μητέρες.

Η γυναίκα στο φορείο ήταν πολύ νέα και πολύ φοβισμένη. Βογκούσε και ξεφυσούσε, ενώ έπιανε την τεράστια κοιλιά της. Η Αριστέα την πλησίασε και μέτρησε τους σφυγμούς της αμίλητη ενώ κοίταζε το ρολόι της, το μοναδικό κόσμημα που φορούσε πάντα πάνω της. Ένα στρογγυλό χρυσό ρολόι Ωμέγα, με μαύρο δερμάτινο λουράκι. Το είχε πληρώσει κάτι παραπάνω, όμως τα άξιζε τα λεφτά του και ήταν για μια ζωή. Η Αριστέα τα πήγαινε καλά με τον χρόνο και δεν ήθελε να χάνει ούτε λεπτό.

«Μια χαρά είσαι», της είπε και χτύπησε απαλά με το χέρι της την ανάστροφη της παλάμης της, ενώ με το άλλο της κρατούσε το άλλο χέρι.

«Αδελφή», είπε η γυναίκα με αγωνία. «Δεν έχω μπει στον μήνα μου... Το παιδί κινδυνεύει;»

«Δεν μπήκες στον μήνα σου; Δηλαδή σε ποιο μήνα είσαι;» τη ρώτησε ανήσυχη.

«Στον όγδοο. Κανονικά, ήταν να γεννήσω γύρω στις 10 Απριλίου. Κινδυνεύει το παιδί μου;» ρώτησε πάλι, ενώ ο πόνος την τσάκιζε.

«Όχι, μη φοβάσαι», της είπε καθησυχαστικά η Αριστέα. «Στον όγδοο μήνα και στον έβδομο το παιδί είναι σχηματισμένο. Αν χρειαστεί, θα το βάλουμε σε θερμοκοιτίδα. Όλα θα πάνε μια χαρά. Μόλις έρθει ο γιατρός σου, θα σε βάλουμε μέσα. Νομίζω ότι θα γεννήσεις σύντομα.»

Η νεαρή γυναίκα της έπιασε το μπράτσο με δύναμη.

«Αδελφή... φοβάμαι πολύ, είναι η πρώτη φορά...»

«Πάντα υπάρχει η πρώτη φορά. Την επόμενη δε θα ανησυχείς καθόλου.»

«Δε θα υπάρξει επόμενη...»

«Γιατί;» Η Αριστέα την κοίταξε κάπως έκπληκτη. «Τόσο πολύ φοβάσαι;»

«Ναι... φοβάμαι...» είπε η γυναίκα σχεδόν ψιθυριστά.

«Κι εγώ σου λέω ότι όλα θα πάνε καλά. Προς το παρόν να κρατήσω τα στοιχεία σου. Αλήθεια, πού είναι ο άντρας σου;» ρώτησε η Αριστέα, ενώ κοίταζε δεξιά και αριστερά μήπως τον εντοπίσει.

«Στην Αθήνα, αδελφή. Δεν περιμέναμε να γεννήσω αυτό τον μήνα. Έφυγε χτες και θα γυρίσει μεθαύριο... Δεν πρόλαβα να ειδοποιήσω ούτε τους γονείς μου ούτε τα πεθερικά μου. Όλα έγιναν τόσο γρήγορα...»

«Μην ανησυχείς, θα τους ειδοποιήσουμε όλους εμείς. Λοιπόν, όνομα;»

«Ελένη Ιορδανίδου.»

«Ετών;»

«Είκοσι δύο».

«Όνομα συζύγου;»

«Χρήστος».

«Διεύθυνση;»

Η Ελένη έβγαλε μια δυνατή κραυγή πόνου.

«Αδελφή... νομίζω ότι γεννάω... Νιώθω το κεφάλι του μωρού...»

Η Αριστέα σήκωσε το σεντόνι και έριξε γρήγορα μια ματιά.

«Έχεις δίκιο. Μου φαίνεται ότι το μωρό σου βιάζεται περισσότερο απ' όσο πρέπει. Πάω να φωνάξω έναν γιατρό, γιατί απ' ό,τι βλέπω ο δικός σου δεν έχει έρθει ακόμη. Μην ανησυχείς. Σε πέντε λεπτά σε βάζουμε στο χειρουργείο».

Δέκα λεπτά αργότερα ο γιατρός Μπάκας μαζί με την Αριστέα ξεγεννούσαν τη γυναίκα. Η γέννα ήταν λίγο δύσκολη και ο μαιευτήρας πίεζε την κοιλιά της κοπέλας για να βοηθήσει ώστε το κεφάλι του μωρού να βγει προς τα έξω. Η δύστυχη γυναίκα βογκούσε απ' τους πόνους, όμως άντεχε. Γι' αυτό το μωρό θα άντεχε πολύ περισσότερο. Ήταν όσα είχε ποθήσει και είχε ονειρευτεί στη ζωή της. Και κάτι παραπάνω. Ήταν ένα δώρο που της το χρωστούσε ο Θεός.

«Σπρώξε!» άκουσε τη φωνή του γιατρού. «Σπρώξε! Τώρα!»

Της ήρθε μια ζάλη, μια σκοτοδίνη. Ένιωσε σαν κάποιος να της αφαιρούσε τα σπλάχνα. Ο πόνος ήταν αφόρητος και η Ελένη ένιωσε να χάνει τις αισθήσεις της. Χαλάρωσε εξουθενωμένη και αμέσως μετά, μέσα στη ζαλάδα της, άκουσε ένα δυνατό κλάμα. Η νέα γυναίκα ένιωσε τη μεγαλύτερη ανακούφιση της ζωής της. Το μωρό της είχε γεννηθεί. Ήταν ζωντανό. Ήταν εκεί, κοντά της.

Ο γιατρός Μπάκας κοίταξε το μωρό που ούρλιαζε στα χέρια του, άναυδος από αυτό που έβλεπε. Το ίδιο και η Αριστέα. Πολλά είχαν δει τα μάτια της τόσα χρόνια, όμως αυτό ήταν πρωτόγνωρο. Οι ματιές που αντάλλαξε με τον μαιευτήρα έλεγαν πολλά. Χωρίς να πει κουβέντα, άρπαξε το μωρό και το έβαλε σε μια

αποστειρωμένη υφασμάτινη πάνα, ενώ άρχισε να το σκουπίζει απ' τα αίματα. Ήταν ένας άγγελος. Ένας υπέροχος ξανθός άγγελος με τεράστια απορημένα μάτια και κατακόκκινα ζουμερά χείλη. Καιρό είχε να δει τόσο όμορφο μωρό. Γύρισε και κοίταξε τον γιατρό, που έπλενε τα χέρια του.

Η Ελένη, η οποία ήταν μισοζαλισμένη, συνήλθε λιγάκι. Είδε πρώτα την Αριστέα και μετά τον μαιευτήρα.

«Είναι καλά το παιδί, γιατρέ;»

«...Ναι, καλά είναι...»

«Είναι αγόρι ή κορίτσι;» ρώτησε με αγωνία.

Ο γιατρός κοίταξε την Αριστέα για μια στιγμή.

«...Κορίτσι...»

Η Ελένη αναστέναξε.

«Κορίτσι... Ένα κοριτσάκι...» είπε με χαμόγελο.

Σχεδόν δεν ένιωθε πόνο. Όλα είχαν πάει κατ' ευχήν. Ο άντρας της αγαπούσε τα κορίτσια. Τα θεωρούσε καλότυχα, γουρλίδικα. Κι ας προτιμούσαν όλοι τους γιους, για να μείνει το όνομα. Το όνομά του έτσι κι αλλιώς είχε γράψει ιστορία. Είτε αποκτούσε γιο, είτε θυγατέρα, θα έμενε γραμμένο για πάντα εκεί πάνω στην είσοδο του εργοστασίου του:

ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ & ΥΙΟΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΟΡΥΖΟΠΟΙΑΣ

«Μπορώ να το δω, γιατρέ;» ρώτησε η Ελένη με λαχτάρα.

«Όχι τώρα, κυρία Ιορδανίδου. Να γίνουν πρώτα κάποιες εξετάσεις...»

«Για μια στιγμή μόνο, γιατρέ. Μια ματιά...»

«Κυρία Ιορδανίδου, καλύτερα να ξεκουραστείτε πρώτα και μετά θα έχετε όλο τον χρόνο να χαρείτε το παιδί σας.»

Η Ελένη τον κοίταξε κατάπληκτη. Κάτι στο πρόσωπό του, στον τόνο της φωνής του, δεν της άρεσε. Κι ύστερα εκείνη η νο-

σοκόμα, που ήταν τόσο φιλική μαζί της, γιατί καθόταν παράμερα ακίνητη χωρίς να μιλάει; Και το μωρό της; Γιατί δεν έκλαιγε πια; Μήπως;... Όχι, δεν μπορεί... Αφού το είχε ακούσει. Ή είχε ονειρευτεί; Μήπως της φάνηκε ότι άκουσε το κλάμα του; Ανασηκώθηκε με κόπο στους αγκώνες της και κοίταξε γύρω της. Μέσα σε μια πάνα κάτω κουνιόταν. Ή μήπως δεν έβλεπε καλά;

«Γιατρέ, είναι καλά το παιδί μου;» ρώτησε σχεδόν επιτακτικά.

«Κυρία Ιορδανίδου, ηρεμήστε», είπε ο γιατρός, πιο απαλά τώρα.

«Γιατρέ... για τον Θεό, τι συμβαίνει; Ζει;»

«Ζει, είναι ζωντανό, μην ανησυχείτε...»

«Τότε γιατί δε μου το φέρνετε εδώ; Θέλω να το δω. Θέλω να δω την κόρη μου! Δείξτε μου το μωρό μου τώρα!» είπε η γυναίκα με δυνατή φωνή.

Ο γιατρός και η νοσοκόμα κοιτάχτηκαν, ανήμποροι να εμποδίσουν τη μάνα που ήταν έτοιμη να σηκωθεί όρθια. Ο μαιευτήρας έκανε ένα νεύμα στην Αριστέα να της πάει το μωρό. Εκείνη το σήκωσε με την πάνα στην αγκαλιά της όσο πιο τρυφερά μπορούσε και πλησίασε τη μητέρα.

Το ουρλιαχτό απ' το χειρουργείο ακούστηκε σε όλο το νοσοκομείο αυτή τη φορά, όμως κανείς δε θορυβήθηκε. Ουρλιαχτά από γυναίκες πάνω στη γέννα ήταν συνηθισμένα σε όλους. Κάποια ταλαιπωρη παιδευόταν να φέρει στον κόσμο το παιδί της. Μεγάλη η ταλαιπωρία κάποιες φορές, αλλά άξιζε τον κόπο. Ευλογία Θεού τα παιδιά. Και όποιος πονάει πιο πολύ τα αγαπάει περισσότερο. Γι' αυτό ο ομφάλιος λώρος μάνας-παιδιού στην ουσία δεν κόβεται ποτέ. Υπάρχει πάντα εκεί σαν αόρατη κλωστή να συνδέει και τους δύο μέχρι το τέλος της ζωής τους. Κυρίως της μάνας. Ποιος μπορεί να τα βάλει με μια μάνα; Ποιος δε λυγίζει

στο άκουσμά της; Και ο πιο σκληροτράχηλος εγκληματίας σκύβει το κεφάλι στη μάνα του. Για τον χειρότερο μισογύνη είναι η μοναδική γυναίκα που λατρεύει, για τον πιο άθλιο γυναικοκατακτητή είναι η μοναδική γυναίκα στην οποία μένει πιστός.

Το ουρλιαχτό ξανακούστηκε, πιο δυνατό αυτή τη φορά, και κάποια γυναίκα έκανε τον σταυρό της. Θα γεννούσε και αυτή από στιγμή σε στιγμή και το νέο για τον θάνατο της νεαρής κοπέλας είχε κιόλας μαθευτεί από στόμα σε στόμα σε όλο το νοσοκομείο. Σε γιατρούς, ασθενείς, επισκέπτες, ακόμη και σε περαστικούς. Αν πέθαινε κι αυτή; Ή μήπως είχε πεθάνει το μωρό της; Άσχημη μέρα η σημερινή. Παρασκευή και 13 του μήνα. Τι περίμενες; Γρουσουζίκι μέρα. Όλα μπορούσαν να συμβούν σήμερα.

Η Ελένη Ιορδανίδου ήταν σχεδόν κοριτσάκι όταν πρωτοείδε τον άντρα της. Δεκατεσσάρων χρόνων εκείνη, μαθήτριά της Β΄ Γυμνασίου, δεκαοχτώ και κάτι αυτός, μόλις είχε τελειώσει το γυμνάσιο. Κατηφόριζε μια μέρα απ' το σχολείο παρέα με μια συμμαθήτριά της, συζητώντας για ένα διαγώνισμα Άλγεβρας που είχαν γράψει, όταν έπεσαν πάνω του. Η Αντιγόνη τον γνώριζε πολύ καλά, γιατί ήταν φίλος με τον αδελφό της και ερχόταν συχνά στο σπίτι τους. Ο Χρήστος σταμάτησε και τη χαιρέτησε και τότε εκείνη του σύστησε την Ελένη, που είχε μείνει άναυδη απ' την παρουσία του όμορφου νέου. Ψηλός, καστανόξανθος, με υπέροχα γαλάζια μάτια και αστραφτερό χαμόγελο. Όμως εκείνος δε φάνηκε να εντυπωσιάστηκε το ίδιο. Έδωσε αδιάφορα το χέρι του στο κορίτσι, κουβέντιασε για λίγο με την Αντιγόνη και έφυγε.

«Ποιος είναι αυτός;» ρώτησε η Ελένη τη φίλη της, προσπαθώντας να κρύψει την αναστάτωσή της.

«Ο Χρήστος; Φίλος του αδελφού μου είναι. Ο γιος του Ιορδανίδη».

«Του Ιορδανίδη; Ποιος είναι αυτός;»

«Έλα, καλέ Ελένη, δεν ξέρεις τον Ιορδανίδη που έχει το εργοστάσιο ρυζιού;»

«Ρυζιού; Όχι, δεν τον ξέρω...» είπε εκείνη λίγο αμήχανη.

«Πολλά λεφτά ο πατέρας του. Απ' τους πλουσιότερους της

πόλης. Τυχερή αυτή που θα παντρευτεί τον Χρήστο. Και λεφτά έχει και ωραίο παλικάρι είναι», είπε η Αντιγόνη και αναστέναξε.

Βουβάθηκε η Ελένη. Τι να έλεγε; Φτωχοκόριτσο η ίδια, έμενε στα Καμινίκια, απ' τις πιο φτωχικές γειτονιές της πόλης. Καπνεργάτης ο πατέρας της, στο σπίτι η μάνα. Είχε και έναν μεγαλύτερο αδελφό, που όλο σκεφτόταν να φύγει για τη Γερμανία για να δουλέψει εκεί και να βοηθήσει την οικογένεια. Όμως ο πατέρας της δεν τον άφηνε και προς το παρόν τον είχε πάρει μαζί του στη δική του δουλειά στο καπνομάγαζο. Το σπίτι τους, προσφυγικό, από αυτά που τους είχε δώσει το κράτος, είχε δύο καμαρούλες, ένα σαλονάκι και μια τρύπα για κουζίνα. Ενώ ο Χρήστος, όπως της είπε η Αντιγόνη, έμενε στο καλύτερο σημείο της πόλης, κοντά στην εκκλησία της Μητροπόλεως, σε ένα διώροφο αρχοντικό· και ο πατέρας του είχε μάλιστα μεγάλο αυτοκίνητο.

Γύρισε στο φτωχικό της και κοιτάχτηκε για πρώτη φορά προσεκτικά στον καθρέφτη της καρουνένιας ντουλάπας. Ποτέ άλλοτε έως τώρα δεν είχε ενδιαφερθεί για την εμφάνισή της. Αυτό που έβλεπε απέναντί της ήταν ένα κορίτσι με καταμελάχρινη επιδερμίδα και πολύ λεπτό κορμί, τεράστια σκούρα καστανά μάτια, ίσια μύτη, συμπαθητικό στόμα και μαύρα ολόισια μαλλιά, τα οποία μόλις που σκέπαζαν τα αυτιά της. Γύρισε πλάγια το σώμα της και κοίταξε το ανύπαρκτο στήθος της. Τίποτα δεν προόδιε πως ανήκε σε γυναίκα. Έτσι και φορούσε παντελόνια και κούρευε τα μαλλιά της, κανείς δε θα την ξεχώριζε σε μια ομάδα αγοριών.

Η Ελένη κατσούφιασε απογοητευμένη. Πώς να την πρόσεχαν οι άντρες; Η αλήθεια ήταν ότι μέχρι εκείνη τη μέρα το θέμα αυτό δεν την πολυενδιέφερε. Τα μαθήματά της είχαν τον πρώτο λόγο. Κανονικά, έπρεπε να δουλεύει για να βοηθήσει την οικογένειά της. Όμως ο πατέρας της αρνήθηκε κάτι τέτοιο και της είπε να συνεχίσει το σχολείο σαν τελείωσε το δημοτικό. Τα περισσότερα κορίτσια της γειτονιάς της δεν πήγαν στο γυμνάσιο. Έπρεπε να βοηθήσουν τους γονείς με όποιον τρόπο μπορούσαν

και κυρίως να βρουν έναν καλό γαμπρό και να παντρευτούν.

Η μόνη διασκέδαση της Ελένης μέχρι τότε ήταν οι κυριακάτικες βόλτες στην οδό Μεραρχίας, τον κεντρικότερο δρόμο των Σερρών, που άρχιζε απ' τον σιδηροδρομικό σταθμό και έφτανε περίπου μέχρι την πλατεία Ελευθερίας, στην καρδιά της πόλης. Αυτή ήταν και η μοναδική έξοδος των Σερραίων. Τα καλοκαίρια η βόλτα άρχιζε από νωρίς, γύρω στις επτά το απόγευμα, και κρατούσε μέχρι τις δώδεκα το βράδυ. Δεξιά και αριστερά οι θερινοί κινηματογράφοι, οι ταβέρνες και τα ζαχαροπλαστεία. Το βολτάρισμα το απόγευμα ξεκινούσε απ' τους κινηματογράφους «Διονύσια» και «Τιτάνια», που ήταν ο ένας απέναντι από τον άλλο, συνεχιζόταν μέχρι τον «Έσπερο», έφτανε στο «Ρεξ», περνούσε τα «Αστέρια» και κατέληγε στην πλατεία Ελευθερίας. Υπήρχαν υπαίθριες ταβέρνες, όπως «Οι Φλαμουριές», «Η Χαρραυγή», «Ο Καρεκλάς», «Το Ρίο», καφενεία, της «Ζαχάρως», «Το Ρεξ», «Το Υποβρύχιο», ζαχαροπλαστεία, του «Χριστόδουλου», «Ο Κρίνος», «Ο Νομίδης», όπου ο κόσμος καθόταν, έτρωγε, έπινε τον καφέ του, απολάμβανε το γλυκό του και χάζευε με τις ώρες τους Σερραίους που έκαναν πάνω κάτω τη βόλτα τους, μασώντας πασατέμπο και συζητώντας. Κανονικό νυφοπάζαρο. Οι νεαρές κοπέλες, συνοδευόμενες πάντα από γονιούς, αδέρφια ή ξαδέλφια, έριχναν κλεφτές ματιές στους νέους, προσπαθώντας να εντοπίσουν αυτόν που τις ενδιέφερε.

Τους χειμώνες τα πράγματα δυσκόλευαν, γιατί όλοι οι θερινοί κινηματογράφοι και οι ταβέρνες έκλειναν, όμως η κυριακάτικη βόλτα γινόταν, εκτός αν έβρεχε ή χιόνιζε. Τότε οι περισσότεροι περιοριζόνταν σε φιλικές επισκέψεις ή στους χειμερινούς κινηματογράφους ή στις κλειστές ταβέρνες. Κι ενώ η Ελένη μέχρι τότε δεν είχε λαχταρήσει αυτού του είδους τις «περιπλανήσεις», ξαφνικά η Κυριακή έγινε πολύ ξεχωριστή μέρα για εκείνη. Ήδη ο Μάιος είχε μπει για τα καλά και ο κοσμάκης δεν έχανε την ευκαιρία να βγαίνει απ' τα σπίτια του για να ξεσκάσει λιγά-

κι. Έτσι, εκείνη την πρώτη Κυριακή μετά τη γνωριμία της με τον Χρήστο, η Ελένη ντύθηκε όσο πιο όμορφα μπορούσε και συνοδευόμενη απ' τους γονείς της και τον αδελφό της τον Χαράλαμπο κατέβηκε για βόλτα στη Μεραρχίας. Και τότε τον είδε για δεύτερη φορά και της φάνηκε ακόμη πιο όμορφος, ακόμη πιο ψηλός, ακόμη πιο εντυπωσιακός. Συνοδευόταν από μια κοπέλα και έναν άλλο νέο και η Ελένη λαχτάρησε. Ποια ήταν αυτή η καστανή που στεκόταν πλάι του; Μήπως ήταν αρραβωνιασμένος; Μπα, θα της το είχε πει η Αντιγόνη. Μήπως ήταν το κορίτσι του; Αποκλείεται. Κάτι τέτοιο ήταν αυστηρά απαγορευμένο στη σερραϊκή κοινωνία. Μόνο αν ήταν κάποιος αρραβωνιασμένος ή παντρεμένος μπορούσε να συνοδεύσει φανερά μια γυναίκα.

Έσκασε η καημένη μέχρι να μάθει ότι ήταν η Χαρά, η αδελφή του. Και τι με αυτό; Ούτε μια ματιά δεν καταδέχτηκε να της ρίξει ποτέ ο Χρήστος. Μπήκε το καλοκαίρι, έφτασε το φθινόπωρο και κάθε Κυριακή η Ελενίτσα να ντύνεται και να στολιζέται για έναν άντρα που αγνοούσε παντελώς την παρουσία της. Λες και ήταν αόρατη. Μισή ώρα βόλτα για να ανέβει απ' τα «Διονύσια» μέχρι την πλατεία Ελευθερίας κι άλλη μισή ώρα για να γυρίσει πάλι πίσω να τον δει στο αντάμωμα μόνο για λίγα δευτερόλεπτα. Τότε η καρδιά της χτυπούσε ανεξέλεγκτα, κοβόταν η αναπνοή της, τα πόδια της έτρεμαν και κυρίως έτρεμε η ίδια μην την πάρουν χαμπάρι ο πατέρας και ο αδελφός της ότι ζαχάρωνε κάποιον άντρα. Μπορεί να έμπαινε πια στα δεκαπέντε, όμως γι' αυτούς ήταν παιδί ακόμη. Τρεις ώρες βόλτα για να τον δει ένα λεπτό. Κι εκείνος τίποτε. Χασκογελούσε με τους φίλους του, έτρωγε τον πασατέμπο του, χάζευε τα άλλα κορίτσια και την αγνοούσε. Ήταν αόρατη γι' αυτόν. Γυρνούσε με μαύρη την καρδιά στο σπίτι, έπεφτε στο μονό κρεβάτι της και ονειρευόταν με τις ώρες τον Χρήστο να της λέει γλυκόλογα.

Πέρασαν έτσι δύο ολόκληρα χρόνια και ξαφνικά η Ελενίτσα πήρε βάρος, ψήλωσε και επιτέλους φούσκωσαν τα στήθη

της. Άφησε και τα μαλλιά της να μακρύνουν, γιατί πρόσεξε ότι ο Χρήστος κοίταζε τις μακρομαλλούσες. Ομόρφυνε απότομα και τα αγόρια άρχισαν να την προσέχουν και να τη φλερτάρουν με τον τρόπο τους. Όμως εκείνη δεν είχε μάτια παρά μόνο για τον Χρήστο Ιορδανίδη, και αυτό το μυστικό το είχε φυλαγμένο στην καρδιά της και δεν είχε τολμήσει να το εξομολογηθεί σε κανέναν. Μέχρι που ο Χρήστος πήγε φαντάρος και χάθηκε από την πόλη. Μαράζωσε το κορίτσι και οι κυριακάτικες βόλτες έχασαν το ενδιαφέρον τους, ώσπου μερικούς μήνες αργότερα έμαθε ότι ο πατέρας του είχε φροντίσει να υπηρετήσει ο γιος του στις Σέρρες. Ο νέος ξαναγύρισε στην πόλη και η καρδιά της κοπέλας στη θέση της.

Ήταν πια δεκαεφτά χρόνων και τελειόφοιτη της Ε΄ Γυμνασίου, όταν την κάλεσε η Αντιγόνη στο πάρτι γενεθλίων της. Μέχρι τότε δεν είχε ξαναπάει σε πάρτι. Ευτυχώς οι γονείς της της επέτρεψαν να πάει μόνη της, μια και ο αδελφός της είχε πλέον αρραβωνιαστεί, με τον όρο να επιστρέψει πίσω στις έντεκα το πολύ. Εκείνο το βράδυ φρόντισε να στολιστεί όσο ποτέ άλλοτε στη ζωή της. Δεν είχε τολμήσει να ρωτήσει την Αντιγόνη αν είχε καλέσει και τον Χρήστο, όμως μέσα της ήλπιζε να το είχε κάνει. Ήταν ο κολλητός φίλος του αδελφού της και, κανονικά, έπρεπε να είναι καλεσμένος. Έφτασε στην ώρα της, γύρω στις οχτώ το βράδυ, φορώντας το καινούργιο της φόρεμα και κρατώντας το δώρο της. Το άσπρο χρώμα του φορέματος της πήγαινε πολύ και τα κατάμαυρα ίσια μαλλιά της έφταναν πια μέχρι τη μέση της. Συνήθως τα έπλεκε πλεξίδα, όμως σήμερα τα είχε αφήσει ελεύθερα, εβένινο χείμαρρο, να στολίζουν την πλάτη της και να κάνουν αντίθεση με το λευκό του φουστανιού και των παπουτσιών της.

Στο σπίτι της Αντιγόνης είχαν έρθει γύρω στα τριάντα άτομα, συμμαθήτριες, ξαδέλφια, φίλοι, όμως ο Χρήστος δεν ήταν εκεί. Απογοητευμένη, κάθισε σε μια καρέκλα χαζεύοντας τους νέους

που χόρευαν και φλέρταραν διακριτικά, πίνοντας την πορτοκαλάδα της. Η ώρα πλησίαζε εννιά και μισή και η Ελένη είχε κιόλας βαρεθεί. Λίγο ακόμη και θα επέστρεφε στο πατρικό της. Και τότε η πόρτα άνοιξε και μπήκε ο Χρήστος, κρατώντας λουλούδια και μια τεράστια τούρτα. Παραλίγο να της πέσει η πορτοκαλάδα απ' το χέρι. Το πρόσωπό της ροδοκοκκίνισε και η καρδιά της άρχισε πάλι το ξέφρενο χτύπημα, που έκανε τα πόδια της να τρέμουν.

Ο Χρήστος ευχήθηκε στην Αντιγόνη, χαιρέτησε αρκετούς νέους, ήπιε το βερμούτ του και κάποια στιγμή τα μάτια του έπεσαν πάνω της... Και στάθηκαν εκεί. Η Ελένη τα έχασε για τα καλά. Μήπως έβλεπε οράματα; Μήπως η φαντασία της της έπαιζε παράλογα παιχνίδια; Μπα, κάτι άλλο θα πρόσεχε ο Χρήστος. Αφού ήταν αόρατη. Δεν ήταν δυνατό να τη βλέπει. Κι όμως, ο νέος πλησίασε την Αντιγόνη, της είπε κάτι και τότε οι δυο τους προχώρησαν προς το μέρος της και στάθηκαν εμπρός της.

«Θυμάσαι τον Χρήστο, Ελένη;» της είπε η φίλη της χαμογελώντας.

Καταβάλλοντας υπερπροσπάθεια, η κοπέλα πάσχισε να κρατήσει την ψυχραιμία της.

«Όχι... δε θυμάμαι», ψέλλισε.

«Καλέ, σου τον είχα γνωρίσει πριν από δυο τρία χρόνια, μια μέρα που гуριζαμε απ' το σχολείο. Ο Χρήστος Ιορδανίδης, που έχουν το εργοστάσιο ρυζιού».

Αυτό το τελευταίο της το είπε ψιθυριστά.

«Α», έκανε τάχα με έκπληξη η Ελένη. «Ναι... κάτι θυμάμαι».

«Ούτε και ο Χρήστος σε θυμόταν. Να σας ξανασυστήσω τότε. Λοιπόν, Χρήστο, από εδώ η Ελένη Μπίτσικα, η συμμαθήτριά μου, και από εδώ ο Χρήστος, φίλος του αδελφού μου και δικός μου φυσικά».

«Χαίρω πολύ», είπε με ενθουσιασμό ο νέος και της έσφιξε το χέρι με δύναμη.

«Κι εγώ...» ψιθύρισε άψυχα εκείνη.

Κάθισε δίπλα της και η Αντιγόνη απομακρύνθηκε διακριτικά. Όλα όσα ονειρευόταν τρία χρόνια τώρα η Ελένη έγιναν πραγματικότητα σε μια στιγμή. Ο Χρήστος δεν έφυγε λεπτό από κοντά της, μέχρι που η ώρα πήγε έντεκα και η Ελένη πετάχτηκε αλαφιασμένη απ' την καρέκλα της, γιατί είχε αργήσει και έπρεπε να γυρίσει στο σπίτι της. Εκείνος επέμενε να τη συνοδεύσει, όμως το κορίτσι αρνήθηκε, διότι, αν τους έβλεπε κάποιο μάτι και έφταναν λόγια στα αυτιά του πατέρα της, δε θα της επέτρεπαν να ξαναβγεί απ' το σπίτι.

«Πότε μπορώ να σε ξαναδώ;» τη ρώτησε με λαχτάρα.

«Δεν ξέρω... δεν μπορώ να σου απαντήσω», είπε και το έβαλε στα πόδια, τρομαγμένη περισσότερο απ' αυτό το απροσδόκητο ενδιαφέρον του παρά επειδή είχε αργήσει.

Εκείνο το βράδυ δεν κοιμήθηκε καθόλου και την επομένη, στην κυριακάτικη βόλτα της, ο Χρήστος την εντόπισε και της χαμογέλασε για πρώτη φορά. Μετά, όταν η Ελένη με τον αδελφό της και την αρραβωνιαστικιά του κάθισαν στο ζαχαροπλαστείο για ένα γλυκό, ο Χρήστος φρόντισε να καθίσει κι εκείνος με την παρέα του στο ίδιο ζαχαροπλαστείο, ακριβώς απέναντί της. Μπουκιά δεν κατέβηκε απ' την αφράτη πάστα αμυγδάλου που είχε μπροστά της και την οποία τελικά έφαγε η νύφη της. Και πώς να μπορέσει να κατεβάσει μια μπουκιά, όταν τα μάτια του Χρήστου την κάρφωναν ανελέητα όλη την ώρα; Του έριξε δυο τρεις κλεφτές ματιές μόνο, από φόβο μήπως την πάρουν είδηση οι γύρω και αρχίσουν τα κουτσομπολιά. Ευτυχώς που ο Χαράλαμπος καθόταν με την πλάτη στον Χρήστο, διαφορετικά μπορεί και να είχε μυριστεί τι γινόταν. Όχι πως τον φοβόταν τον αδελφό της, αλλά τον σεβόταν όσο και τον πατέρα της. Εξάλλου, ο Χαράλαμπος, που ήταν πλέον είκοσι πέντε χρόνων, μόλις παντρευόταν τον άλλο μήνα θα έφευγε με τη γυναίκα του για τη Γερμανία και δεν ήθελε να τον κακοκαρδίσει για το πα-

ραμικρό ούτε να του δώσει κάποιο δικαίωμα ότι η αδελφή του ερωτοτροπούσε. Αρκετά προβλήματα είχε στο κεφάλι του και μεγάλη στενοχώρια που θα απομακρυνόταν απ' την οικογένειά του και την πατρίδα του.

Όμως και η Σοφούλα, η αρραβωνιαστικιά του, ήταν φτωχοκόριτσο και εδώ δεν υπήρχε μέλλον. Θα δούλευαν μερικά χρόνια στα ξένα μέχρι να μαζέψουν κάποια χρήματα και να ξεκινήσουν μια καινούργια ζωή στην πατρίδα. Ευτυχώς που ένας ξάδελφος του πατέρα της, που ζούσε χρόνια στη Φρανκφούρτη, τους είχε βρει δουλειά και σπίτι. Κι έτσι, αμέσως μετά τον γάμο, την επόμενη μέρα κιόλας, θα έφευγαν με το τρένο για την άγνωστη σε αυτούς χώρα, που, ίσως από ενοχές για το τι είχε κάνει στον πόλεμο και στην Κατοχή, άνοιγε τώρα τις πόρτες της στους φτωχοέλληνες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα για μια καλύτερη ζωή. Αλλά πόσο καλή μπορεί να είναι μια ζωή μακριά από όσους και όσα αγάπησες;

Ο Χρήστος όμως δεν το έβαλε κάτω. Την επομένη κιόλας φρόντισε να την περιμένει έξω απ' το γυμνάσιο θηλέων, κρυμμένος σε μια γωνιά. Η Ελένη λαχτάρησε σαν τον είδε, ωστόσο προχώρησε τον δρόμο της, με εκείνον να την ακολουθεί από πίσω διακριτικά, για να μη δώσει δικαίωμα. Σε μια στροφή δίπλα σε ένα ερημόσπιτο το κορίτσι σταμάτησε και ο Χρήστος την πλησίασε.

«Χρήστο... Τι θέλεις από μένα;» του είπε πάντα απορημένη, μη μπορώντας να πιστέψει ότι υπήρχε γι' αυτόν.

«Ελένη, θα σου μιλήσω ξεκάθαρα. Από προχτές το βράδυ στο πάρτι της Αντιγόνης δεν μπορώ να σε βγάλω απ' τη σκέψη μου. Πρώτη φορά μου συμβαίνει αυτό. Δεν ξέρω τι έχω πάθει, θέλω να σε βλέπω όλη την ώρα».

«Χρήστο», είπε τρέμοντας το κορίτσι, «εγώ δεν είμαι... πώς να σου το πω... για να περάσεις την ώρα σου. Είμαι δεκαεφτά χρόνων και είναι η πρώτη φορά που μιλάω έτσι με έναν άντρα. Δεν ξέρω από αυτά...»

«Σταμάτα, κατάλαβα πολύ καλά ποια είσαι. Και μου αρέσεις. Μου αρέσεις πολύ, Ελένη. Μιλάω σοβαρά».

«Πόσο σοβαρά μπορείς να σκέφτεσαι για μένα, Χρήστο; Εσύ είσαι ο Ιορδανίδης κι εγώ τι είμαι; Ένα τίποτα».

«Μην το ξαναπείς αυτό», είπε ο νέος και της άρπαξε τα χέρια δυνατά.

Η Ελένη προσπάθησε να τα τραβήξει, όμως εκείνος ήταν δυνατότερος.

«Δε μ' ενδιαφέρει τι λες εσύ. Σημασία έχει πώς σε βλέπω εγώ. Και σε βλέπω μόνο σοβαρά».

Τα μάτια της κοπέλας βούρκωσαν απότομα και δύο κρυστάλλινες σταγόνες χύθηκαν στα μάγουλά της, που είχαν κοκκινίσει από ντροπή και απελπισία. Τρία χρόνια τώρα δεν έκανε τίποτε άλλο απ' το να ονειρεύεται αυτή την άγια στιγμή. Και τώρα που το όνειρό της στεκόταν ολοζώντανο μπροστά της να την παρακαλάει, εκείνη έκανε πίσω φοβισμένη. Ποια ήταν η Ελένη Μπίτσικα; Ένα φτωχοκόριτσο που μετά βίας τελείωνε το γυμνάσιο και αμέσως μετά θα έψαχνε για δουλειά. Μια οποιαδήποτε δουλειά. Χρήματα για παραπάνω σπουδές δεν υπήρχαν και ο πατέρας της είχε αρχίσει ήδη να κουράζεται. Ενώ ο Χρήστος Ιορδανίδης, εκτός από πολλά λεφτά, είχε και ομορφιά. Όλες οι κοπέλες των Σερρών σε ηλικία γάμου τον ήθελαν για άντρα τους και όλα τα σπίτια για γαμπρό τους. Γιατί να κοιτάξει εκείνη; Ίσως για λίγο καιρό, μέχρι να πάρει αυτό που ήθελε, μέχρι να τη χορτάσει και μετά να παντρευτεί κάποια που θα του έδινε γερή προίκα. Ενώ η ίδια τι προίκα είχε; Τίποτα. Είχε όμως την παρθενιά της, τη μοναδική πολύτιμη προίκα που είχε να δώσει στον άντρα που θα παντρευόταν. Και ο Χρήστος δε θα την έκανε ποτέ γυναίκα του.

Αυτά σκεφτόταν συνεχώς απ' τη μέρα που την πρόσεξε για πρώτη φορά. Μέχρι τότε όλα αυτά δεν είχαν περάσει καν απ' το μυαλό της, γιατί ποτέ της δεν είχε πιστέψει ότι εκείνος θα έδει-

χνε το παραμικρό ενδιαφέρον. Όσο ονειρευόταν, όλα ήταν εύκολα. Τώρα που η πραγματικότητα ήταν εμπρός της, ήρθε και η λογική, και μαζί της οι συνέπειες και οι δυσκολίες.

Όμως ο Χρήστος επέμενε να την κυνηγάει με πείσμα και στο τέλος η Ελένη λύγισε. Ήταν τόσο ερωτευμένη μαζί του, που οι αντιστάσεις της λογικής έπεσαν και έκαψαν όλες τις ασφάλειες του μυαλού της. Άρχισε να τον βλέπει όλο και πιο συχνά, πάντα στα κρυφά, βρίσκοντας του κόσμου τις προφάσεις για να δικαιολογεί τις απουσίες της απ' το σπίτι. Κανείς δε γνώριζε το παραμικρό γι' αυτή τη σχέση. Μόνο η Αντιγόνη, που την κάλυπτε στους γονείς της όσο μπορούσε. Ευτυχώς που ο Χρήστος είχε δικό του αυτοκίνητο κι έτσι μπορούσαν να δραπετεύουν μακριά απ' την πόλη και τα αδιάκριτα βλέμματα.

Τους πρώτους έξι μήνες η Ελένη αντιστάθηκε με νύχια και με δόντια στα ξυπνήματα του κορμιού της, που μέσα απ' τα φιλιὰ και τα χάρδια του Χρήστου γίνονταν όλο και πιο άγρια. Πόσο μπορεί να αντισταθεί μια ερωτευμένη γυναίκα σε έναν άντρα που τη λαχταράει τόσο πολύ; Κομμάτι κομμάτι ράγιζε το φρούριο εκείνος, μέχρι που δεν έμεινε πέτρα και η Ελένη παραδόθηκε άνευ όρων στην αγκαλιά του. Στα δεκαεφτάμισί της έγινε γυναίκα μέσα στο αυτοκίνητό του, εκεί στο βουνό της Χρυσοπηγής, με μόνη συντροφιά τα πουλιά που τους έκαναν παρέα κελαηδώντας πάνω στα κλώνια των δέντρων έτσι καθώς έγερναν από πάνω τους, προσπαθώντας να κρύψουν αυτά που έβλεπαν.

Όταν το αίμα λέκιασε το κάθισμα, η Ελένη σοκαρισμένη ξέσπασε σε ένα γοερό κλάμα, σίγουρη πλέον ότι ο Χρήστος δε θα ήθελε να την ξαναδεί στα μάτια του. Όμως είχε κάνει λάθος, γιατί εκείνος, όταν βεβαιώθηκε ότι η καλή του ήταν παντελώς αγνή και αμόλυντη, την ερωτεύτηκε περισσότερο και της είπε ότι, μόλις έπαιρνε το απολυτήριο της απ' το σχολείο, την επομένη θα ερχόταν στο σπίτι της να τη ζητήσει απ' τον πατέρα της. Τότε το κορίτσι άρχισε να κλαίει πιο δυνατά από πριν, αυτή τη

φορά από χαρά. Όμως ώσπου να φτάσει εκείνη η στιγμή, ο Χρήστος έπρεπε να προετοιμάσει τους γονείς του και κυρίως τη μάνα του, την κυρία Τζώρτζια.

Α, η κυρία Τζώρτζια ήταν ειδική περίπτωση. Γεννημένη και μεγαλωμένη σε χωριό, στο Πετριτσι Σερρών, από μικρή ονειρευόταν να ζήσει στην πόλη, μακριά απ' τις γελάδες και όλα αυτά τα ζώα που σκάτωναν τους δρόμους του χωριού της και την αυλή του σπιτιού της. Ο πατέρας της είχε αρκετά κτήματα στην κατοχή του και η Γεωργίτσα, όπως τη φώναζαν τότε, είχε σηκώσει ψηλά τον αμανέ απ' την εφηβεία της. Έτσι, σαν ήρθε η ώρα για γαμπρό, τα προξενιά έμπαιναν και έβγαιναν συχνά στο σπίτι της. Ε, δεν ήταν κι άσχημη. Λίγο γεματούλα, όμως ήταν τσαχπίνα και ναζιάρρα, με όμορφα γαλάζια μάτια που έλεγχαν τα πάντα. Στάθηκε τυχερή όταν σε έναν γάμο μιας ξαδέλφης της στις Σέρρες γνώρισε τον Παύλο Ιορδανίδη, πολύφερο γαμπρό. Αυτόν, είπε, θέλω για άντρα μου και αυτόν πήρε. Βέβαια, ξηλώθηκε περισσότερο απ' όσο έπρεπε ο πατέρας της, αλλά μία την είχε, και μοσχαναθρεμμένη. Ύστερα ο Ιορδανίδης ήταν και γραμματιζούμενος, ενώ η θυγατέρα του μετά βίας είχε βγάλει το δημοτικό. Της έδωσε κτήματα, της έδωσε χρήματα, της επίπλωσε το σπίτι.

Ήρθε η Γεωργίτσα απ' το χωριό στην πόλη και το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να αλλάξει το όνομά της. Το Γεωργίτσα ήταν χωριάτικο κι εκείνη ούτε που ήθελε να θυμάται το χωριό της. Έγινε Τζώρτζια, και φυσικά Ιορδανίδου, με τιμή και δόξα. Σε έναν χρόνο έφερε και στον κόσμο τον γιο, και τώρα ποιος την έπιανε! Δύο χρόνια μετά γεννήθηκε η Χαρά και ο Παύλος άρχισε να επεκτείνει τις επιχειρήσεις του. Το ρούζι απ' τα κτήματα της προίκας που είχε πάρει ήταν άφθονο και καλής ποιότητας και η ζήτησή του μεγάλη. Έτσι, μεγάλωσε το εργοστάσιο και το χρήμα άρχισε να ρέει πιο πολύ από πριν στο σπιτικό τους. Έχτισαν μετά και το αρχοντικό τους κοντά στην εκκλησία της Μητροπόλεως, όπου ήταν η πιο αριστοκρατική περιοχή της

πόλης, και τότε να δεις την Τζώρτζια, που, ντυμένη στην τρίχα, φορωμένη χρυσαφικά και με το βαμμένο ξανθό μαλλί της κρεπαρισμένο, στεκόταν γεμάτη περηφάνια δίπλα στον άντρα της στην κυριακάτικη λειτουργία μπροστά μπροστά και καμάρωνε σαν παγόνι, ρίχνοντας κλεφτές ματιές στις άλλες γυναίκες για να δει μήπως κάποια ήταν ντυμένη καλύτερα ή φορούσε περισσότερα κοσμήματα.

Στη συνέχεια το φουντωμένο παγόνι κατέβαινε στη Μεραρχίας για να φάει το γλυκό της και να κουτσομπολέψει με την ψυχή της τις άλλες γυναίκες. Γιατί η Τζώρτζια δεν είχε άλλα ενδιαφέροντα πέρα απ' το να ντυθεί, να στολιστεί και να θάψει ζωντανές όλες όσες τολμούσαν να συγκριθούν μαζί της. Ήταν η ωραιότερη κι ας είχε τα κιλά της· ήταν η πλουσιότερη κι ας υπήρχαν κι άλλες με λεφτά· ήταν η αρχόντισσα της πόλης κι ας την αποκαλούσαν αρχοντοχωριάτισσα. Όταν άνοιγε το στόμα της, εκτός απ' τις βλακείες που πετούσε λόγω παντελούς έλλειψης παιδείας, είχε και μια απαράδεκτη προφορά και μια μανία να κόβει στη μέση τις λέξεις, λες και δεν είχαν καταλήξεις.

«Τι λες, καημέν', τώρα, που θα πάου στου χωριό! Τι δ'λειά έχω με τους χωριάτ'ς;»

Κι όσο κι αν προσπαθούσε ο άντρας της να τη συνεντίσει και να της μάθει πέντε πράγματα, εκείνη ήταν αδιόρθωτη. Στο τέλος τη συνήθισε και έπαψε να της δίνει σημασία. Σημασία γι' αυτόν είχε ότι ήταν πιστή σύζυγος και άφραστη νοικοκυρά και μαγειρίσσα. Γι' αυτό και απ' τον πρώτο χρόνο άρχισε να παχαίνει σταδιακά και σταθερά. Ύστερα έπεσε με τα μούτρα στις επιχειρήσεις και την άφησε να αλωνίζει καθώς όριζε η ψυχή της.

Η Τζώρτζια δεν είχε φίλες, κολλητές, που λένε. Είχε όμως πολλές γνωστές. Και πώς να μην είχε, αφού το όνομα Ιορδανίδης βρισκόταν πάντα στη λίστα των καλεσμένων σε όλα τα σπίτια και σε όλες τις εκδηλώσεις της πόλης; Ύστερα, όταν η Τζώρτζια είχε τα κέφια της, έκανε καλή παρέα· επίσης, ήταν καταπληκτι-

κή οικοδέσποινα. Τα καλέσματα στο αρχοντικό της ήταν συχνά και το σπίτι της ανοιχτό για όλους. Δεν την άντεχε τη μοναξιά. Έτσι και έμενε μόνη περισσότερο από μία ώρα, την έπιανε τρέλα. Ντυνόταν τότε στην τριχά, όπως πάντα, και κατέβαινε στην αγορά να ψωνίσει ό,τι έβρισκε μπροστά της, όχι τόσο επειδή τα χρειαζόταν όλα αυτά όσο γιατί είχε ανάγκη να βρίσκεται ανάμεσα σε κόσμο.

Όσπου γνώρισε την κυρία Νίτσα, που έριχνε τα χαρτιά, έλεγε το φλιτζάνι και ήταν και αστρολόγος. Μέχρι τότε η Τζώρτζια δεν είχε ιδέα από αυτά, κυρίως από αστρολογία. Με το που της είπε πέντε σωστά πράγματα η Νίτσα, έγιναν κολλητές. Κάθε μέρα η μία στο σπίτι της άλλης να λένε χαρτιά, φλιτζάνια και να κουτσομπολεύουν όλο τον κόσμο. Και φυσικά η Τζώρτζια δεν έχανε την ευκαιρία να μαθαίνει τι γινόταν στην πόλη· και να χαρίζει ρούχα, παπούτσια και ό,τι δε χρειαζόταν στη Νίτσα, που είχε βρει κοντά της τον μήνα που τρέφει τους έντεκα.

Όσπου μια μέρα η Νίτσα τής είπε τα μαντάτα.

«Βέρες βλέπω στο σπίτι σου, Τζώρτζια, και σύντομα μάλιστα».

«Βέρες; Λες η Χαρά μου να βρήκε γαμπρό;»

«Δεν ξέρω αν είναι η κόρη σου ή ο γιος σου, πάντως εγώ βλέπω βέρες... Μόνο που είναι σκοτεινές».

«Δηλαδή;»

«Να, πώς να το πω... Εμποδισμένες. Κι αυτό εδώ το ψάρι το βλέπεις; Μεγάλη λαχτάρα θα πάρεις».

Ύστερα της έριξε και τα χαρτιά.

«Καλά το είδα εγώ στο φλιτζάνι», είπε η Νίτσα. «Άσος μπα στούνι πάνω σου. Μεγάλη στενοχώρια, και δίπλα ο άσος σπαθί. Στενοχώρια για στεφάνωμα».

«Τι λες, μωρέ Νίτσα, τώρα; Ο γάμος μου μια χαρά είναι».

«Μωρέ, ο γάμος σου καλά πάει, για αλλουνού γάμο θα πάρεις τη στενοχώρια».

«Ρε, μπας και χωρίσει η ξαδέλφη μου; Τελευταία δεν τα πάει καλά με τον άντρα της».

«Τι να σου πω, μπορεί να είναι αυτό».

Μία εβδομάδα μετά ο Χρήστος τους ανακοίνωσε ότι αγαπούσε ένα κορίτσι και ότι είχε αποφασίσει να τη ζητήσει για γυναίκα του. Είχε πια τελειώσει με τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις και είχε αρχίσει να δουλεύει κανονικά στο εργοστάσιο. Η Τζωρτζια ανασήκωσε το ένα της φρύδι έκπληκτη. Ήταν το τελευταίο που περίμενε να ακούσει. Όχι πως ήταν μικρός για γάμο, αλλά δεν τον είχαν πάρει και τα χρόνια. Ύστερα, πρώτα έπρεπε να παντρευτεί η Χαρά και μετά εκείνος. Ή μήπως τα πράγματα είχαν φτάσει στο απροχώρητο;

«Και ποια είναι η λεγάμενη;» τον ρώτησε ήρεμα. «Μήπως η Μαργαρίτα του Τσακιρίδη;»

Πάντα την ήθελε για νύφη της. Ο πατέρας της είχε το εργοστάσιο ντοματοπολτού και τελευταία οι επιχειρήσεις του είχαν επεκταθεί σε όλη τη Μακεδονία. Πολλά λεφτά. Τι πιο φυσιολογικό να συγγενέψουν οι δύο εργοστασιάρχες της πόλης;

Βέβαια, η Μαργαρίτα μπορεί να μην ήταν αυτό που λέμε καλλονή, ήταν όμως αρκετά συμπαθητική και κυρίως είχε όνομα. Ήταν πάντα καλεσμένη στο σπίτι τους και είχε προσέξει πώς κοίταζε τον γιο της όταν συναντιόνταν. Γιατί όχι;

«Η Μαργαρίτα;» είπε με έκπληξη ο Χρήστος. «Όχι, δεν πρόκειται γι' αυτή. Με τη Μαργαρίτα είμαστε φίλοι».

«Ε, τότε θα μιλάς για τη Βάσω Ορφανόγλου».

Ο πατέρας της ήταν μεγαλογιατρός και η μάνα της απ' την Καβάλα, με πολλά ακίνητα εκεί.

«Ούτε για τη Βάσω πρόκειται».

«Άσε το παιδί να μιλήσει, Γεωργία», τη διέκοψε ο άντρας της. «Έχει στόμα».

«Σου έχω πει να μη με λες Γεωργία!»
 «Ε, τώρα είμαστε στο σπίτι».
 «Δεν έχει σημασία! Αφού το ξέρεις ότι μ' ενοχλεί!»
 «Τέλος πάντων, ας μην αρχίσουμε πάλι. Έλα, Χρήστο, πες μας ποιο είναι αυτό το κορίτσι. Την ξέρουμε;»
 «Όχι, μπαμπά, δεν την ξέρετε».
 «Δηλαδή δεν είναι απ' την πόλη μας;»
 «Απ' την πόλη μας είναι, απλώς δεν είναι του κύκλου μας...»
 «Δηλαδή πού μένει;» παρενέβη η μάνα του.
 «Στα Καμινίγια...»
 «Πού; Στα Καμινίγια; Μα εκεί είναι φτωχομαχαλάς! Τι δουλειά κάνει ο πατέρας της;»
 «Εργάτης είναι, μαμά, εργάτης. Στο καπνομάγαζο δουλεύει».
 «Αχού!» φώναξε η Τζώρτζια και σηκώθηκε όρθια. «Και μου το 'πε εμένα η Νίτσα ότι θα λαχταρήσω. Να τος και ο άσος μπαστούνι! Να το το ψάρι!»
 «Τι λες τώρα, βρε μάνα; Για ποια μπαστούνια και ψάρια μιλάς;»
 «Καλά, βρε αγόρι μου, τόσα κορίτσια στην πόλη μας, στη Θεσσαλονίκη, από οικογένειες με όνομα και λεφτά, κι εσύ να θέλεις μια κόρη φτωχοεργάτη; Πάει, μάγια του έκανε αυτή, τον τρέλανε τον γιο μας, Παύλο!»
 «Ηρέμησε, γυναίκα, και κάθισε κάτω», είπε αυστηρά ο Παύλος. «Έλα κι εσύ εδώ, Χρήστο, και πες τα μας απ' την αρχή».
 Ο Χρήστος του είπε για την Ελένη και πόσο πολύ την αγαπούσε, παραλείποντας φυσικά να μιλήσει για το πόσο πολύ είχαν προχωρήσει οι σχέσεις τους.
 «Είναι όμορφη, καλή και τίμια. Τι άλλο να θέλω από μια γυναίκα, μπαμπά;»
 «Δεν έχει δεκάρα τσακιστή όμως», επενέβη η Τζώρτζια. «Βρε χαϊβάνι, για τα λεφτά σου σε θέλει. Νομίζεις ότι σ' αγαπάει; Αν δεν ήσουν ο Ιορδανίδης, ούτε που θα την ένοιαζες!»

«Κάνεις λάθος, μάνα. Η Ελένη μ' αγαπάει και δεν την ενδιαφέρουν τα λεφτά μας. Το ξέρεις ότι στην αρχή δε με ήθελε ακριβώς επειδή έχω λεφτά και αυτή είναι φτωχή;»

«Αχ, Θεέ μου, θα μου 'ρθει ταμπλάς! Έχω βλάκα γιο. Βρε, σε κορόιδευε για να σε δέσει! Τι ήθελες, να σου πει κατάμουτρα ότι την ενδιαφέρουν τα λεφτά σου; Δεν τις ξέρω εγώ αυτές τις ξεβράκωτες; Όλες τα ίδια λένε μέχρι να τυλιξουν τον γαμπρό και μετά να κάνουν τα δικά τους».

Έγινε μεγάλη φασαρία εκείνο το βράδυ. Η Τζώρτζια έβαλε τα κλάματα, μπας και συγκινήσει τον γιο της, εκείνος όμως έμεινε ασυγκίνητος. Μετά τα έβαλε με τη Χαρά, που δε διεκδικούσε το δικαίωμα να παντρευτεί πρώτη και στο τέλος τσακώθηκε με τον άντρα της, που δεν έβαζε το μυαλό του γιου τους στο κεφάλι του. Αρχισε να ξημεροβραδιάζεται με τη Νίτσα, μήπως αλλάξει το χαρτί και χωριστούν οι βέρες. Όμως η Νίτσα της είπε ότι οι βέρες δε χωρίζαν, ότι ζωδιακά το ζευγάρι ταίριαζε και ότι θα ήταν ένας ευτυχισμένος γάμος. Κόντεψε να τσακωθεί και με τη Νίτσα. Έκανε να της μιλήσει μία εβδομάδα. Στο τέλος δεν άντεξε την απουσία της και πήγε και τη βρήκε. Έριξαν πάλι τα χαρτιά, είδαν το φλιτζάνι και η Νίτσα δήλωσε.

«Ο γάμος, Τζώρτζιά μου, θα γίνει, είτε το θέλουμε, είτε όχι. Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός...»

Είδε κι απόειδε η Τζώρτζια και γύρεψε να γνωρίσει τη λεγάμενη. Η καημένη η Ελένη, που γνώριζε τι είχε συμβεί στο σπίτι του καλού της, του είπε να χωρίσουν. Όμως ο Χρήστος στάθηκε άντρας και της είπε αυτό να το ξεχάσει. Εξάλλου, η σχέση τους είχε πια προχωρήσει πολύ και δε γινόταν να κάνει πίσω. Έτσι, δέχτηκε να γνωρίσει τη μέλλουσα πεθερά της με μαύρη καρδιά. Πέρασε βέβαια τη σχετική ανάκριση και, όταν είδε η Τζώρτζια ότι ο γιος της ήταν αποφασισμένος, αναγκάστηκε να πει το ναι. Εντάξει, μπορεί να ήταν ξεβράκωτη, αλλά τουλάχιστον ήταν όμορφη και μορφωμένη.

Έγιναν οι αρραβώνες και έναν χρόνο μετά ο γάμος. Στην αρχή η Τζώρτζια είχε σκεφτεί να τους αφήσει να αρραβωνιαστούν με τη λογική ότι μετά θα είχε όλο τον χρόνο να ανακαλύψει τα ελαττώματα της νύφης της. Ο αρραβώνας δεν είναι γάμος. Ούτε διαζύγιο χρειάζεται ούτε δικηγόροι. Όμως με λάθος πλευρό είχε κοιμηθεί. Ελαττώματα δε βρήκε ούτε ένα. Και νοικοκυρά καλή η νύφη της, και μαγείρισσα, και προκομμένη, και γλυκομίλητη. Κόντευε να σκάσει απ' το κακό της· στο τέλος αναγκάστηκε να παραδεχτεί ότι αυτή θα ήταν η νύφη της.

Κι έγινε κι ο γάμος, και μάλιστα τρικούβερος. Και θαύμασαν όλοι το όμορφο ζευγάρι. Η Τζώρτζια δεν είχε παρά να παραδεχτεί ότι η νύφη της ήταν πολύ όμορφη. Εξάλλου, όλος ο κόσμος το έλεγε. Τουλάχιστον θα έκανε όμορφα παιδιά. Τα εγγόνια της. Ε, δεν ήταν λίγο κι αυτό. Όσο για τα συμπεθέρια, τα κρατούσε σε απόσταση, όσο μπορούσε. Λίγο καιρό αργότερα παντρεύτηκε και η Χαρά με έναν επιχειρηματία απ' τη Θεσσαλονίκη και τα πράγματα ηρέμησαν.

Μετά τον γάμο ο Χρήστος ανέλαβε το εργοστάσιο προωθώντας τα προϊόντα τους σε όλη την Ελλάδα. Το νεαρό ζευγάρι εγκαταστάθηκε σε ένα ολοκαίνουριο διαμέρισμα που νοίκιασε με θέα σε ένα τουρκικό τζαμί στην πλατεία Ελευθερίας. Προς το παρόν θα έμεναν εκεί μέχρι να χτιστεί το δικό τους σπίτι στο οικόπεδο πολύ κοντά στο αρχοντικό του Ιορδανίδη. Ο Χρήστος αποφάσισε ότι ήταν καλύτερα να έμεναν χωριστά απ' τους γονείς του. Μπορεί η μάνα του να είχε δεχτεί τον γάμο τους, αλλά ήταν σίγουρος ότι θα έκανε κόλαση τη ζωή της γυναίκας του έτσι και έμεναν μαζί. Η Τζώρτζια αναγκάστηκε να γίνει φίλη με τη νύφη της, περισσότερο για να μπαινοβγαίνει στο σπιτικό τους και να ελέγχει τι γινόταν εκεί μέσα. Σιγά σιγά άρχισε να απομακρύνεται απ' τη Νίτσα, γιατί τώρα τα ενδιαφέροντά της είχαν αλλάξει κατεύθυνση. Ύστερα, η Ελένη δε φαινόταν να ενοχλείται απ' την παρουσία της πεθεράς της, την οποία κατά

βάθος συμπαθούσε. Γιατί όταν η Τζώρτζια ήταν στις καλές της, αποτελούσε ευχάριστη παρέα και έκανε τους πάντες να γελάνε με αυτά που έλεγε. Απ' την άλλη, ενώ είχε αρχίσει να αναγνωρίζει τα προσόντα της νύφης της, δεν μπορούσε να το χωνέψει που δεν είχε συμπεθερέψει με τον Τσακιρίδη ή τον Ορφανόγλου. Τέτοιες ευκαιρίες και να τις πετάξει έτσι ο γιος της για μια κόρη καπνεργάτη;

Τα πράγματα ηρέμησαν περισσότερο όταν η αδελφή του Χρήστου, η Χαρά, έμεινε έγκυος. Τώρα τα πηγαινέλα της Τζώρτζιας στη Θεσσαλονίκη έγιναν πολύ συχνά, μέχρι που τους τελευταίους μήνες εγκαταστάθηκε εκεί για να βοηθήσει την κόρη της με το μωρό. Η Ελένη έκανε τον σταυρό της κάθε μέρα για το καλό που την είχε βρει και που μπορούσε επιτέλους να πιει τον καφέ της στο μπαλκόνι της χωρίς το ερευνητικό βλέμμα της πεθεράς της. Το ίδιο και ο Χρήστος, που ένιωθε τι τραβούσε η γυναίκα του κι ας μην του παραπονιόταν ποτέ.

Η Τζώρτζια, ευτυχισμένη γιαγιά πια, δεν είχε μάτια παρά μόνο για τον εγγονό της. Και σαν πέρασε ένας χρόνος και χόρτασε με το εγγόνι, άρχισε να προσέχει όλο και πιο συχνά την κοιλιά της νύφης της, που ήταν πάντα επίπεδη. Κι όλο μιλούσε για τον Γιωργάκη, που είχε το όνομα του συμπέθερου και ήταν φτυστός η ίδια· κι όλο έριχνε μπηχτές για το εγγόνι που δεν έβλεπε απ' τον γιο της.

«Άντε, μωρέ Ελένη, να κάνετε κι εσείς έναν τέτοιο γιο και τίποτ' άλλο στον κόσμο! Να χαρεί και ο καημένος ο Χρήστος μου, που τρελαίνεται για τον ανιψιό του».

«Μήπως κι εγώ δεν το θέλω, μητέρα; Φαίνεται πως δεν ήρθε ακόμη η ώρα του. Πού θα πάει όμως; Θα σου κάνουμε και ένα και δύο και τρία εγγόνια!»

«Αμήν, Ευαγγελίστρα μου, να το δω κι αυτό και μετά ας πεθάνω!»

«Όχι και να πεθάνεις! Σε χρειαζόμαστε όλοι μας», έλεγε χα-

μογελώντας η Ελένη, ενώ μέσα της το μαράζι της μαδούσε την ψυχή φύλλο φύλλο.

Και όσο μαράζωνε, τόσο η κοιλιά της γινόταν πιο επίπεδη και τόσο η πεθερά της παραπονιόταν και γκρίνιαζε. Και να πει κανείς ότι δεν προσπαθούσαν; Κάθε βράδυ έσμιγε με τον άντρα της και γενικά όσο πιο συχνά μπορούσαν. Κι αυτό όχι μόνο επειδή ήθελε να μείνει έγκυος, αλλά και γιατί τον αγαπούσε όλο και περισσότερο.

Σαν πέρασαν δύο χρόνια γάμου και η κοιλιά δεν έλεγε να φουσκώσει, άρχισαν να τη ζώνουν τα φίδια. Κρυφά απ' τον άντρα της πήγε στον καλύτερο γυναικολόγο και έκανε εξετάσεις για να δει τι έτρεχε με δαύτη. Οι εξετάσεις δεν έδειξαν κάποιο πρόβλημα στο γεννητικό της σύστημα· αντίθετα, ο γιατρός της είπε ότι έσφυζε από υγεία κι ότι ήταν γονιμότητα. Το πρόβλημα ήταν μάλλον ψυχολογικό. Τόση πίεση που είχε περάσει και όλα αυτά που είχε λουστεί τη χτύπησαν εκεί. Όμως πώς να έλεγε κάτι τέτοιο στην πεθερά της; Πώς να της έδινε να καταλάβει ότι είχε βάλει κι αυτή το χεράκι της στο εγγόνι που δεν ερχόταν; Εδώ δεν τολμούσε καλά καλά να την κοιτάξει στα μάτια, να την πρόσβαλλε κι από πάνω;

Ο γυναικολόγος τής είπε να ηρεμήσει, να χαλαρώσει και να μην αγχώνεται για τίποτα και το παιδί θα ερχόταν σύντομα. Η Ελένη το προσπάθησε, όσο γινόταν βέβαια, ενώ παράλληλα άρχισε τις δεήσεις και τα τάματα στις εκκλησίες και στα μοναστήρια. Όμως ο καιρός περνούσε και η πολυπόθητη εγκυμοσύνη δεν ερχόταν. Τότε ήταν που πρόσεξε ότι ο άντρας της είχε αρχίσει να απομακρύνεται από κοντά της. Αργά αλλά σταθερά. Τον έχανε και το ένιωθε. Ακόμα και οι επισκέψεις της πεθεράς της είχαν αρχίσει να αραιώνουν και δεν ήταν λίγες οι φορές που ο Χρήστος μετά το εργοστάσιο, αντί να επιστρέψει στο σπίτι τους, πήγαινε στο πατρικό του με τη δικαιολογία ότι είχε να συζητήσει με τον πατέρα του για δουλειές.

Ποιες δουλειές; Όλη τη μέρα μαζί στο εργοστάσιο για δουλειές δε συζητούσαν; Δικαιολογίες. Καταλάβαινε ότι η Τζώρτζια είχε βάλει πάλι το χεράκι της. Και δεν ήταν ψέματα.

«Δε φτάνει που δεν είχε δεκάρα τσακιστή, δε φτάνει που την κάναμε αρχόντισσα, ούτε ένα παιδί δεν είναι άξια να φέρει στον κόσμο; Αχ, γιε μου, στέρφα η γυναίκα που παντρεύτηκες! Άχρηστη! Χέρσο χωράφι! Έτσι όπως το βλέπω, μαγκούφης θα μείνεις, σαν τον θείο σου τον Σπύρο, που παντρεύτηκε εκείνη την άχρηστη τη Μαρίκα, που δεν του 'κανε ποτέ παιδιά. Τι κατάλαβε ο δόλιος; Γέρασε, πέθανε και η Μαρίκα, και καλά που έχει και τους ανιψιούς και του δίνουν ένα ποτήρι νερό. Τι να το κάνεις όμως; Άλλο να έχεις τα παιδιά σου δίπλα σου κι άλλο τα ανίψια. Κι αν δεν είχε εκείνο το σπίτι να το κληρονομήσουν, πάει, θα τον είχαν φάει τα σκουλήκια...»

«Και τι θες να κάνω, μάνα; Να τη χωρίσω;»

«Και βέβαια να τη χωρίσεις! Τι περιμένεις; Να πας πρώτα πενήντα χρονών και μετά να το αποφασίσεις; Τότε θα είναι πολύ αργά για να κάνεις παιδιά. Τώρα που είσαι νέος πρέπει να τα κάνεις».

«Δεν μπορώ να το κάνω αυτό στην Ελένη. Εξάλλου, την αγαπάω... Κι εκείνη μ' αγαπάει».

«Τι να τις κάνεις τις αγάπες, βλάκα, όταν δεν υπάρχουν παιδιά στο σπίτι; Γίνεται οικογένεια χωρίς αυτά; Οι αγάπες έρχονται και φεύγουν. Τα παιδιά είναι αυτά που μένουν».

Πες πες, η κυρία Τζώρτζια το έριχνε σταγόνα σταγόνα το φαρμάκι της. Κι εκείνο άρχισε σιγά σιγά να ποτίζει την καρδιά του γιου της. Είχε δίκιο η μάνα του. Γίνεται οικογένεια χωρίς παιδιά; Σκεφτόταν κι εκείνο τον έρμο τον θείο του, που ήταν πια σακάτης κι ανήμπορος, και μάτωνε η ψυχή του. Καλή, χρυσή η θεία του η Μαρίκα, όμως στείρα γυναίκα. Και καλά όσο ζούσε εκείνη. Όταν όμως πέθανε ξαφνικά, ο θείος του γέρασε απότομα. Όχι, δεν ήθελε να καταλήξει σαν κι εκείνον. Το δηλητήριο

λοιπόν έκανε καλά τη δουλειά του και ο Χρήστος άρχισε να ψυχαίνεται όλο και πιο πολύ με τη γυναίκα του. Όμως την αγαπούσε ακόμη και δεν ήθελε να χωρίσει. Ίσως, αν είχε υπομονή, να ερχόταν και το παιδί.

Η Ελένη, σαν να διάβαζε το μυαλό του, τα ένιωθε όλα αυτά και η απελπισία της την έφτανε στα πρόθυρα της τρέλας. Θα έδινε και τη ζωή της για να μπορούσε να του χαρίσει ένα παιδί. Κι ας πέθαινε μετά. Τα σκεφτόταν όλα αυτά χωρίς να τολμάει να τα συζητήσει με κανέναν. Ούτε καν με τους γονιούς της, που κάτι είχαν αρχίσει να ψυλλιάζονται. Ο αδελφός της ο Χαράλαμπος είχε ήδη έναν γιο και η γυναίκα του περιμένε το δεύτερο παιδί. Αυτή γιατί ήταν τόσο άτυχη; Ποιος την είχε καταραστεί και δεν έπιανε ο σπόρος του άντρα της;

Όσπου μια μέρα διάβασε σε ένα περιοδικό ένα περίεργο άρθρο. Μιλούσε για τη στειρότητα του άντρα. Για σπερματοζώαρια που δεν ήταν ικανά να φτάσουν μέχρι το ωάριο ή, αν έφταναν, δεν ήταν σε θέση να το γονιμοποιήσουν. Ποτέ άλλοτε στη ζωή της δεν είχε ακούσει κάτι τέτοιο. Μέχρι τότε πίστευε ότι, αν δεν ερχόταν ένα παιδί στον κόσμο, έφταιγε η γυναίκα. Ήξερε για στείρες γυναίκες, όχι για στείρους άντρες. Όμως εδώ το άρθρο το έλεγε ξεκάθαρα: «Δε μένετε έγκυος; Μήπως φταίει ο σύζυγός σας;» Η Ελένη το διάβασε και το ξαναδιάβασε προσεκτικά. Υπήρχαν και κληρονομικοί παράγοντες, εκτός από κάποιες αρρώστιες, που θα μπορούσαν να είχαν οδηγήσει την κατάσταση εκεί. Θυμήθηκε εκείνο τον άκληρο θείο του άντρα της. Όλοι είχαν κατηγορήσει τη συγχωρεμένη θεία Μαρίκα. Κι όμως, από τη δική της οικογένεια όλοι είχαν αποκτήσει παιδιά... Μήπως έφταιγε ο θείος; Μήπως τελικά έφταιγε ο άντρας της που δεν έμενε έγκυος; Θυμήθηκε την εποχή που ήταν ελεύθερη και δυο τρεις φορές, και μάλιστα σε γόνιμες μέρες, ο Χρήστος δεν είχε προσέξει και πόσο είχαν φοβηθεί μια εγκυμοσύνη, που τελικά, και ευτυχώς γι' αυτούς, δεν είχε έρθει. Τότε δεν είχε γνω-

ριστεί ακόμη με την πεθερά της, δεν είχε άγχος και κανονικά θα έπρεπε να είχε μείνει έγκυος.

Τα σκέφτηκε όλα αυτά, τα μελέτησε προσεκτικά και στο τέλος πείστηκε ότι μάλλον ο άντρας της πρέπει να είχε το πρόβλημα. Πώς όμως θα έλεγε κάτι τέτοιο στον Χρήστο της; Πώς μπορούσε να τον πληγώσει τόσο πολύ; Ήταν σαν να του δήλωνε κατάμουτρα ότι ήταν ανίκανος. Ένας άχρηστος. Ήδη τα πράγματα τελευταία δεν πήγαιναν και τόσο καλά μεταξύ τους. Βέβαια, δεν είχαν καβγαδίσει ποτέ, όμως η αδιόρατη ψύχρα είχε μπει στο σπιτικό τους. Λίγο ήθελε για να παγώσει για τα καλά η σχέση τους; Κι αν ο Χρήστος άνοιγε την πόρτα και έφευγε; Αν της ζητούσε διαζύγιο; Όχι, δεν μπορούσε ούτε να σκεφτεί κάτι τέτοιο.

Κι όσο περνούσε ο καιρός και διέκρινε στα μάτια του Χρήστου τη λαχτάρα του σαν έβλεπε τον μικρό του ανιψιό, που είχε φτάσει πια ενάμισι έτους και έλεγε τις πρώτες του λεξούλες, τόσο η καρδιά της έλιωνε απ' την απελπισία. Ήταν κάποιες βραδιές που σπάρραζε στο κλάμα κλεισμένη στην τουαλέτα, για να μην την ακούσει ο άντρας της. Κι όλο μετρούσε τις μέρες μέχρι την περίοδό της και ευχόταν να μην της έρθει αυτή τη φορά. Όμως εκείνη εκεί, πιστή στο ραντεβού της, να της θυμίζει κάθε μήνα με την παρουσία της ότι ο γάμος της κλονιζόταν.

Μόνο μία φορά είχε καθυστέρηση και πήγε να τρελαθεί από τη χαρά της. Σίγουρη ότι ήταν έγκυος, το ανακοίνωσε σε όλους με καμάρι και περηφάνια. Εκεί είδε αμέσως την αλλαγή στη συμπεριφορά του άντρα της, που έγινε ιδιαίτερα τρυφερός μαζί της, ενώ η πεθερά της άρχισε ξανά τις επισκέψεις γεμάτη δώρα και γλυκόλογα. Δύο εβδομάδες κράτησε η ευτυχία. Κι ύστερα το κόκκινο ποτάμι τα σάρωσε όλα. Τα πράγματα έγιναν χειρότερα από πριν. Καλύτερα να μην είχε συμβεί ποτέ αυτό. Ένα απλό κρύωμα ήταν και τίποτα παραπάνω. Ο Χρήστος άρχισε να αργεί όλο και περισσότερο. Ώρες ατέλειωτες καθόταν η Ελένη στο σκοτεινό σαλόνι να τον περιμένει, χωρίς να τολμά να τον ρω-

τήσει κάτι, να τον κατηγορήσει για οτιδήποτε, να παραπονεθεί.

Παρίστανε την αδιάφορη, ότι τάχα κατανοούσε πόσο πολύ δούλευε, ότι δεν την ενοχλούσε που έμενε τόσες ώρες μόνη, και ήταν πάντα γλυκιά και περιποιητική μαζί του.

«Έφαγες, Χρήστο μου; Μήπως πεινάς, Χρήστο μου; Έφτιαξα ένα ωραίο γλυκό, Χρήστο μου. Να σου βάλω να το δοκιμάσεις;»

Ένα από εκείνα τα ατέλειωτα βράδια μοναξιάς, με το σκοτάδι να βασιλεύει έξω, μέσα στο σπίτι της και στην καρδιά της, και ενώ σκεφτόταν όλα αυτά που τη βασάνιζαν, πέρασε για πρώτη φορά η ιδέα απ' το μυαλό της. Στην αρχή την απώθησε με αηδία, όμως στο τέλος της έγινε εμμονή. Αν ένα παιδί έσωζε τον γάμο της και κρατούσε τον άντρα της στο σπιτικό τους, πλάι της, τότε ίσως χρειαζόταν τη βοήθεια... κάποιου άλλου άντρα. Μόλις είχε μπει στα είκοσι δύο και τα βλέμματα θαυμασμού των αρσενικών στον δρόμο ήταν ολοφάνερα. Για εκείνη βέβαια παντελώς αδιάφορα. Ποτέ της δεν έδωσε δικαίωμα. Ούτε καν από περιέργεια, από γυναικεία φιλαρέσκεια. Ο άντρας της της έφτανε και της περίσσευε απ' όλους αυτούς. Όμως τώρα τους χρειαζόταν.

Ποιος θα ήταν ο «δότης»; Η πόλη ήταν πολύ μικρή και όλοι γνωστοί μεταξύ τους. Ούτε να το σκεφτεί για κάποιον Σερραίο, θα ξεσπούσε σκάνδαλο. Όχι, κάποιον άγνωστο χρειαζόταν. Κάποιον περαστικό, κάποιον που να μην είχε καμία σχέση με την πόλη τους. Κάποιον επισκέπτη... ή... κάποιον φαντάρο.

Φαντάρο... συλλογίστηκε η Ελένη. Ναι, αυτή ήταν η καλύτερη λύση. Ο στρατός στις Σέρρες ήταν πολύς, μια και τα σύνορα με τη Βουλγαρία βρισκόνταν σε απόσταση αναπνοής απ' την πόλη – και, όπως ήταν φυσικό, οι στρατιώτες ήταν όλοι τους πεινασμένοι για γυναίκα. Υπήρχαν λοιπόν τρία στρατόπεδα με μπόλικους άντρες εκεί μέσα: ένα του Κολοκοτρώνη στα νοτιοδυτικά της πόλης, ένα του Εμμανουήλ Παπά κοντά στον Αϊ-Γιάννη και του Παπαπαύλου στα λεγόμενα Γύφτικα. Δεν είχε παρά να

αποφασίζει σε ποιο θα πήγαινε για να εντοπίσει το θύμα της.

Ένα βράδυ χρειαζόταν μόνο, ένα βράδυ, και το μαρτύριό της θα τελείωνε μια για πάντα. Η Ελένη κάθισε κάτω και μελέτησε το σχέδιό της καλά και πολλές φορές. Έπρεπε πρώτα να διαλέξει κάποια απ' τις γόνιμες μέρες της. Ύστερα να λείπει ο άντρας της απ' την πόλη και, τρίτον, χρειαζόταν αυτοκίνητο. Τα άλλα ήταν εύκολα. Ευτυχώς το καλοκαίρι του 1963 είχε μπει για τα καλά και απ' τον Ιούλιο και μετά συνήθως το ζευγάρι έφευγε όλα τα Σαββατοκύριακα για μπάνιο στην Ασπροβάλτα στο εξοχικό τους, που το μοιράζονταν με τα πεθερικά της. Τον Αύγουστο, όταν η δουλειά στο εργοστάσιο χαλάρωνε κάπως, κάθονταν τουλάχιστον δεκαπέντε με είκοσι μέρες εκεί, απολαμβάνοντας τη θάλασσα και την παρέα φίλων που είχαν κι εκείνοι εξοχικά στο ίδιο μέρος.

Οι γόνιμες μέρες της για τον Αύγουστο ήταν μία εβδομάδα πριν της Παναγίας. Σίγουρα ο Χρήστος θα πήγαινε στην Ασπροβάλτα με τους γονείς του για το Σαββατοκύριακο. Η ίδια θα έβρισκε μια δικαιολογία για να μην πάει μαζί τους εκείνη τη μέρα. Έτσι θα μπορούσε να κινηθεί πιο άνετα. Μέχρι εδώ όλα καλά. Χρειαζόταν όμως ένα αυτοκίνητο. Όχι φυσικά του άντρα της, γιατί θα το έπαιρνε μαζί του. Τότε θυμήθηκε γεμάτη αγαλλίαση πως η Χαρά, η κουνιάδα της, είχε παρατήσει το δικό της αυτοκίνητο στο πατρικό της στις Σέρρες, όταν ο άντρας της της έκανε δώρο ένα καλύτερο. Το είχε αφήσει λοιπόν εκεί για να 'χει να κυκλοφορεί όταν ερχόταν στην πόλη για μερικές μέρες, μέχρι να έρθει να την πάρει πάλι ο άντρας της. Ο Χρήστος είχε δεύτερα κλειδιά του αυτοκινήτου της αδελφής του και καμιά φορά το χρησιμοποιούσε. Τα κλειδιά αυτά τα είχε κρεμασμένα πάντα σε ένα σημείο στην κουζίνα και δεν τα κουβαλούσε ποτέ μαζί του.

Είχε καταστρώσει το σχέδιό της έναν μήνα πριν μέχρι την παραμικρή λεπτομέρεια. Είχε φροντίσει να δανειστεί μια ξανθιά περούκα από μια φίλη της, λέγοντάς της ότι ήθελε να κά-

νει μια πλάκα στον Χρήστο. Φρόντισε ακόμη και για το φόρεμα που θα φορούσε. Έπρεπε να είναι άνετο και να βγαίνει εύκολα. Μέτρησε προσεκτικά μία μία τις μέρες της μέχρι τη δέκατη τρίτη προς δέκατη τέταρτη, που ήταν οι πιο γόνιμες. Το γνώριζε πολύ καλά αυτό, γιατί είχε εξάψεις και ιδρωنة περιέργα. Οι ορμόνες της στο φουλ και η φύση να προστάζει. Πώς ήταν δυνατό να μην είναι γόνιμη μια γυναίκα σαν κι αυτή;

Εκείνο το Σαββατοκύριακο στις αρχές του Αυγούστου άρχισε να παραπονιέται απ' την προηγούμενη ότι δεν αισθανόταν καλά. Έτσι, την επομένη δήλωσε στον Χρήστο ότι δε θα πήγαινε μαζί του στην Ασπροβάλτα. Εκείνος δεν ήθελε να την αφήσει μόνη της στο σπίτι, όμως η Ελένη του είπε να πάει στο εξοχικό, μια και όλοι οι φίλοι τους θα ήταν εκεί και ήταν κρίμα να χάσει τα μπάνια του. Εξάλλου, την Κυριακή το βράδυ θα επέστρεφε και την επόμενη εβδομάδα θα έφευγαν μαζί για ένα ολόκληρο εικοσαήμερο. Η Ασπροβάλτα ήταν εκεί, δε θα έφευγε απ' τη θέση της.

Όταν έφυγε ο Χρήστος, η Ελένη αναστέναξε με ανακούφιση. Η ώρα ήταν μόλις πέντε και είχε όλο τον χρόνο μπροστά της για να ετοιμαστεί. Έβγαλε την περούκα κάτω απ' το στρώμα του κρεβατιού όπου την είχε κρύψει και τη βούρτσισε καλά πολλές φορές. Μετά έκανε μπάνιο με τις ώρες και έσταξε λίγες σταγόνες κολόνια λεβάντας σε διάφορα σημεία του κορμιού της, από πάνω ως κάτω. Αν ήταν να ξελογιάσει έναν άντρα, θα έπρεπε να τον ζαλίζει πρώτα το άρωμά της.

Γύρω στις επτά ήταν έτοιμη. Κοιτάχτηκε με έκπληξη στον καθρέφτη. Έτσι και άνοιγε η πόρτα και έμπαινε μέσα ο Χρήστος, δεν υπήρχε περίπτωση να την αναγνωρίσει. Είχε σφηνώσει τα μαύρα μαλλιά της μέσα στην ξανθιά περούκα και την είχε στερεώσει καλά με πολλά τοιμπιδάκια. Συνήθως μακιγιαριζόταν πολύ ελαφρά, τώρα όμως είχε βάλει αρκετό μείκ απ και πούδρα και είχε βαφτεί με έντονες σκιές, αϊλάινερ, μπόλικο ρουζ και

κατακόκκινο κραγιόν. Ύστερα είχε φορέσει εκείνο το ασπρόμαυρο κλαρωτό φόρεμα που στένευε στο μπούστο, ενώ η φούστα του μέχρι τη μέση της γάμπας άνοιγε σαν ομπρέλα. Αρκούσε ένα απλό κατέβασμα του φερμουάρ στην πλάτη για να χυθεί κάτω στα πόδια της. Κοιτάχτηκε και ξανακοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Η γυναίκα που έβλεπε εκεί μέσα δεν είχε καμία σχέση με την Ελένη. Έπρεπε να της δώσει ένα όνομα. Ένα πολύ θηλυκό όνομα. Εύα. Ναι, αυτό της πήγαινε. Δεν ήταν πια η Ελένη, αλλά η Εύα, μια όμορφη ξανθιά αποφασισμένη για όλα, και στις πιο γόνιμες μέρες της. Τη βόλεψε έτσι. Την απενοχοποιούσε από αυτό που ετοιμαζόταν να κάνει. Γιατί δεν είχε ακόμα συνειδητοποιήσει τι πήγαινε να κάνει. Άπλωσε το χέρι της και ξεκρέμασε τα κλειδιά του αυτοκινήτου της Χαράς. Η χρυσή της βέρα έλαμψε στο φως. Η Ελένη με μια απότομη κίνηση την έβγαλε απ' το δάχτυλό της και την έχωσε στην τσάντα της. Μετά άνοιξε την πόρτα και έφυγε σχεδόν τρέχοντας, σαν να την κυνηγούσαν.

Οδηγούσε αργά και προσεκτικά, κατευθυνόμενη προς το στρατόπεδο του Κολοκοτρώνη, λίγο πιο έξω απ' την πόλη. Ευτυχώς που ο Χρήστος της είχε μάθει να οδηγεί. Τα μαθήματα δεν είχαν πάει χαμένα. Να που τώρα τα χρειάστηκε. Η ώρα πλησίαζε οχτώ και μισή και είχε αρχίσει να σκοτεινιάζει πια για τα καλά. Ήξερε απ' τον καιρό που ο άντρας της ήταν φαντάρος ότι το Σαββατοκύριακο οι στρατιώτες είχαν έξοδο απ' τις οχτώ μέχρι τις δώδεκα το βράδυ. Μετά έπρεπε να επιστρέψουν στη μονάδα τους, γιατί η πύλη έκλεινε και όποιος δε δήλωνε παρουσία θεωρούνταν λιποτάκτης.

Η Ελένη σταμάτησε το αυτοκίνητό της γύρω στα εκατό μέτρα απ' το στρατόπεδο σε ένα σκοτεινό σημείο του δρόμου και άρχισε να παρατηρεί τους άντρες που έβγαιναν ντυμένοι με τα στρατιωτικά. Άλλοι μόνοι τους, άλλοι με παρέα, περνούσαν σχεδόν δίπλα της χωρίς όμως να την προσέχουν. Ποιος προσέχει ένα σταματημένο αυτοκίνητο μες στο σκοτάδι, όταν μετά από μέρες κλεισούρας σε ένα στρατόπεδο του δίνεται η ευκαιρία να βγει έξω για λίγες ώρες;

Περίπου ένα τέταρτο περίμενε καταχωνιασμένη στο αυτοκίνητο, μέχρι που πέρασε αυτός που έψαχνε. Ήταν ένας γεροδεμένος καστανόξανθος νέος με φαρδιές πλάτες και αρκετά ψηλός. Και, το κυριότερο, ήταν μόνος του. Έβαλε μπρος τη μηχανή του αυτοκινήτου, άναψε τα φώτα και τον πλησίασε σε απόστα-

ση αναπνοής. Ο στρατιώτης ξαφνιάστηκε σαν είδε την όμορφη ξανθιά γυναίκα να του χαμογελάει γλυκά. Κοντοστάθηκε και την κοίταξε. Τι στο καλό ήθελε αυτή η κούκλα νυχτιάτικα; Μήπως είχε κάνει λάθος και τον είχε περάσει για κάποιον άλλο; Όλοι οι στρατιώτες μέσα στο σκοτάδι έμοιαζαν μεταξύ τους. Το αυτοκίνητο κοκάλωσε δίπλα του. Το ίδιο και ο φαντάρος.

«Καλησπέρα», του μίλησε πρώτη η άγνωστη.

«Καλησπέρα σας», απάντησε ο άντρας. «Μήπως μπορώ να σας βοηθήσω σε κάτι;»

Η κοπέλα τον κοίταξε με τα μεγάλα καστανά μάτια της, που τρεμόπαιζαν σαν τρομαγμένα. Ίσως να του φάνηκε έτσι. Ήταν όμορφη, πολύ όμορφη. Τι στο καλό γύρευε απ' αυτόν; Ένας απλός στρατιώτης ήταν, με ελάχιστα χρήματα στην τσέπη. Ίσα ίσα του έφταναν για μια μπύρα και ένα πακέτο τσιγάρα. Ενώ εκείνη φαινόταν ματσωμένη. Ήταν καλοντυμένη, οδηγούσε αυτοκίνητο. Ίσως ήταν η πρώτη γυναίκα που έβλεπε να οδηγεί αυτοκίνητο σε αυτή την πόλη, όπου υπηρετούσε τέσσερις μήνες τώρα. Ή μήπως ήταν κάποια πόρνη; Μπα, αποκλείεται. Οι πόρνες στις Σέρρες έμεναν σε κάτι άθλια σπιτάκια, μακριά απ' την πόλη. Τον είχαν πάει μια φορά κάποιοι συνάδελφοί του και με το που τις είδε έφυγε άρον άρον αηδιασμένος απ' τα χάλια τους.

«Προς τα πού πας;» τον ρώτησε η άγνωστη.

«Προς το κέντρο, στη Μεραρχίας».

«Μακριά είναι ως εκεί. Θέλεις να σε πάω εγώ;»

Ο στρατιώτης γέλασε, ξαφνιασμένος ακόμα μια φορά. Βρε, τι είχε πάθει στα καλά καθούμενα! Εδώ και τόσο καιρό ούτε να τον φτύσει δεν είχε καταδεχτεί γυναίκα και τώρα μπροστά του στεκόταν μια νεράιδα και μάλιστα του πρότεινε να τον πάει βόλτα; Όχι που θα έχανε την ευκαιρία!

«Πολύ ευχαρίστως», είπε και προχώρησε προς την πόρτα του συνοδηγού, ενώ η Ελένη, που έτρεμε από φόβο γι' αυτό που

έκανε, είχε βάλει κιόλας την πρώτη, έτοιμη να πατήσει το γκάζι και να γλιτώσει απ' την ντροπή. Όμως η εικόνα του άντρα της να παίζει με τον ανιψιό του, το βλέμμα της πεθεράς της στην κοιλιά της, η ψυχρότητα του Χρήστου της την αδρανοποίησαν και το πόδι της παρέλυσε δευτερόλεπτα πριν πατήσει το πεντάλ. Ο άντρας άνοιξε την πόρτα και κάθισε χαμογελαστός δίπλα της. Ήταν όμορφος και πολύ νέος. Ήταν το τέλειο θύμα. Η Ελένη μαρσάρισε με δύναμη και το αυτοκίνητο ξεχύθηκε στον δρόμο.

«Πώς σε λένε;» τη ρώτησε ο άντρας.

«Εύα. Εσένα;»

«Αλέκο».

«Από πού είσαι, Αλέκο;»

«Απ' την Αθήνα. Απ' το Χαλάνδρι. Το έχεις ακουστά;»

«Όχι, δεν έχω πάει ποτέ στην Αθήνα, και για να πω την αλήθεια, ούτε που θέλω να πάω. Μ' αρέσει η επαρχία. Εκεί για να δεις έναν φίλο σου πρέπει να κάνεις ολόκληρο ταξίδι. Έτσι μου έχουν πει».

«Δεν έχεις άδικο. Δύο συγκοινωνίες πρέπει να αλλάζω για να φτάσω στο κέντρο. Κι αν θέλω να πάω στη θάλασσα, άσ' τα να πάνε...»

«Πού ακριβώς θέλεις να πας;» τον ρώτησε.

«Δεν είχα κάτι συγκεκριμένο στο μυαλό μου. Μήπως έχεις εσύ καμιά καλή ιδέα; Εμένα το ίδιο μου κάνει».

«Τι θέλεις να πεις;» τον ρώτησε τάχα ανυποψίαστη.

«Θέλω να πω ότι, αν κι εσύ το επιθυμείς, θα μπορούσαμε να πιούμε κάπου ένα ποτό».

«Μα, αν δεν κάνω λάθος, οι φαντάροι απαγορεύεται να πίνουν ποτά και κυρίως να συνοδεύουν κάποια γυναίκα που δεν είναι δική τους».

«Τα ξέρω όλα αυτά, αλλά μαζί σου λέω να ρισκάρω».

«Όχι, δεν είναι σωστό. Έτσι και σε δει η ΕΣΑ, θα έχεις μεγάλο πρόβλημα. Ύστερα ούτε κι εγώ θέλω να με δουν».

«Τότε τι προτείνεις;»

«Να πάμε κάπου αλλού. Έξω απ' την πόλη. Μια βόλτα στην εξοχή. Τι λες;»

«Δεν έχω κανένα πρόβλημα να πάω όπου θέλεις. Όμως θα έχει κάτι να πιούμε εκεί που θα πάμε;»

«Μην ανησυχείς γι' αυτό. Όλο και κάτι θα υπάρχει».

«Ε, τότε φύγαμε», είπε ο Αλέκος και γέλασε χαρούμενος και γοητευμένος απ' την παράξενη αυτή περιπέτεια.

Η Ελένη οδήγησε το αυτοκίνητο έξω απ' την πόλη, ενώ μέσα της ευχαριστούσε τον Θεό που δεν την είχε πάρει είδηση κανένα γνωστό μάτι. Είχε φροντίσει να αποφύγει τους κεντρικούς δρόμους, διαλέγοντας να περάσει μέσα από σκοτεινά στενοσόκακα, μέχρι που έφτασε στον Τσέλιου τη γέφυρα. Από εκεί έστριψε αριστερά προς το κάστρο του Κουλά και, λίγο πριν φτάσει στο ύψωμα, δεξιά, στον δρόμο που οδηγούσε προς τη Χρυσοπηγή και που τον γνώριζε πολύ καλά, αφού πριν παντρευτεί είχαν οργώσει την περιοχή μαζί με τον Χρήστο σπιθαμή προς σπιθαμή μέχρι να βρουν το κατάλληλο μέρος για να τρυγήσουν τον έρωτα.

Ο Αλέκος, αν και στην αρχή ένιωθε ενθουσιασμένος γι' αυτή τη βόλτα, με το που άρχισαν τα μαύρα σκοτάδια, άρχισε κι αυτός να νιώθει κάπως άβολα. Πού τον πήγαινε βραδιάτικα αυτή η γυναίκα; Για πόρνη δεν έμοιαζε ούτε φορούσε βέρα στο χέρι της. Άρα δεν ήταν παντρεμένη που ήθελε να ξεδώσει. Το σίγουρο όμως ήταν ότι τον είχε ψαρέψει. Και, το χειρότερο, δεν είχε ούτε ένα προφυλακτικό μαζί του. Τον ήθελε όμως γι' αυτό ή να ήταν καμιά παρανοϊκή που είχε κακό σκοπό; Αν ήταν τώρα δυνατό να τον φοβίζει μια γυναίκα! Θυμήθηκε τα λόγια του παππού του: «Τις γυναίκες πάντα να τις φοβάσαι. Ακόμη και όταν δεν υπάρχει λόγος».

Η Ελένη, διαισθανόμενη την αμηχανία του, του είπε γλυκά.

«Μήπως μετάνιωσες που δέχτηκες αυτή τη βόλτα;»

«Όχι, δεν είναι αυτό...»

«Τότε;»

«Να... πώς να σου το πω, Εύα... Είμαι τέσσερις μήνες σ' αυτή την πόλη και ούτε μια γυναίκα δεν καταδέχτηκε να μου ρίξει έστω ένα βλέμμα. Και τώρα ένα τόσο όμορφο κορίτσι όπως εσύ...»

Η Ελένη χαμογέλασε και οδήγησε το αυτοκίνητο σε ένα στενό μονοπάτι. Σταμάτησε σε κάποιο σημείο ανάμεσα στις πυκνές φυλλωσιές των δέντρων. Το ολόγιομο φεγγάρι πάνω απ' τα κεφάλια τους τους χαμογελούσε γλυκά, μοναδικός μάρτυρας της κρυψώνας τους.

«Σου αρέσει εδώ;» τον ρώτησε.

«Τι να πω... Ωραία είναι. Αν είχαμε και κάτι να πιούμε...»

«Και ποιος σου είπε ότι δεν έχουμε;»

«Σοβαρά μιλάς; Έχεις ποτό μαζί σου;»

«Κονιάκ, και μάλιστα αρίστης ποιότητας».

Η Ελένη έβαλε το χέρι της στο πίσω κάθισμα και πήρε ένα μπουκάλι και ένα ποτήρι. Αν ήθελε να ξελογιάσει ευκολότερα έναν άντρα, το ποτό θα βοηθούσε πολύ. Τράβηξε τον φελλό και άδειασε αρκετή ποσότητα στο ποτήρι. Μετά του έδωσε το μπουκάλι.

«Εσύ μπορείς να πιεις από αυτό», του είπε και χαμογέλασε.

Ο φαντάρος ήπια μια γενναία δόση ποτού και μετά έβγαλε το πακέτο με τα τσιγάρα του και άναψε ένα.

«Μήπως θέλεις να καπνίσεις;» τη ρώτησε.

«Όχι, ευχαριστώ, δεν καπνίζω».

Την ξανακοίταξε. Στ' αλήθεια πολύ περίεργη γυναίκα. Όμως τόσο όμορφη.

«Να σε ρωτήσω κάτι;» της είπε διστακτικά.

«Μα φυσικά».

«Είσαι παντρεμένη;»

Η Ελένη έβαλε τα γέλια.

«Όχι βέβαια, πώς σου πέρασε αυτό απ' το μυαλό; Αν ήμουν παντρεμένη, θα ήμουν τώρα εδώ μαζί σου;»

«Αυτό να μου πεις...»

«Με τους γονείς μου μένω, αλλά λείπουν για διακοπές. Το ίδιο και οι φίλες μου».

«Κι εσύ γιατί δεν πήγες μαζί τους;»

Η Ελένη τα είχε σκεφτεί όλα. Την περίμενε αυτή την ερώτηση.

«Γιατί δυστυχώς η γιαγιά έσπασε το πόδι της και είναι στο νοσοκομείο. Κάποιος έπρεπε να μείνει πίσω να τη φροντίσει. Όσο είμαι εκεί μαζί της, είναι καλά. Σαν γυρίζω όμως πίσω στο άδειο σπίτι, νιώθω άσχημα. Μερικές φορές η μοναξιά δεν αντέχεται. Γι' αυτό βγήκα σήμερα για μια βόλτα. Όμως πού να πήγαινα μόνη μου; Είναι και οι Σερραίοι κουτσομπόληδες... καταλαβαίνεις τώρα».

«Ναι, το καταλαβαίνω», είπε ο άντρας, που είχε αρχίσει ήδη να χαλαρώνει. Μοναξιά ένωθε το πλουσιοκόριτσο και είχε βγει για τσάρκα. Τον είδε όμως και της άρρεσε. *Γιατί όχι;* σκέφτηκε και ήπιε λίγο ακόμα κονιάκ.

«Δηλαδή, αν κατάλαβα καλά, έψαχνες μια παρέα για να τα πεις».

«Ακριβώς», του είπε πολύ σοβαρά.

«Ε, τότε στην υγεία σου, Εύα!»

«Στην υγεία σου, Αλέκο».

Τσούγκρισε το μπουκάλι στο ποτήρι της.

«Ωραία είναι εδώ», είπε εκείνος και έγειρε το κεφάλι του πίσω, κοιτάζοντας το φεγγάρι. «Όμορφη πόλη, στ' αλήθεια».

«Ναι, είναι όμορφη πόλη», είπε η Ελένη, κοιτάζοντάς τον με μάτια που γυάλιζαν. Το ποτό είχε αρχίσει να ναρκώνει σιγά σιγά το μυαλό της.

Ο Αλέκος κοίταξε το ντεκολτέ της. Μπορούσε να διακρίνει καθαρά τη σχισμή ανάμεσα στα στήθη της, κι αυτό τον ερέθισε. Ήθελε πολύ να απλώσει το χέρι του εκεί πάνω και να χαϊδέψει αυτά τα υπέροχα βουναλάκια, αλλά δεν το τολμούσε. Μπορεί να ήθελε πράγματι μόνο την παρέα του. Εξάλλου, δεν είχε

περάσει ούτε μία ώρα απ' τη στιγμή που την πρωτοσυνάντησε. Όχι, δεν ήταν σωστό.

Η Ελένη ήπιε κι άλλο κονιάκ. Αυτό που ήθελε να κάνει χρειαζόταν πολύ κουράγιο και δύναμη και το ποτό θα τη βοηθούσε. Ένα σύννεφο καπνού είχε θολώσει το μυαλό της και μια γλυκιά νάρκη χαλάρωσε το κορμί της. Άδειασε το περιεχόμενο του ποτηριού της μέχρι τον πάτο και μετά έριξε απαλά το κάθισμα προς τα πίσω και έγερσε πάνω του αφήνοντας έναν ελαφρύ αναστεναγμό.

«Όμορφο που είναι το φεγγάρι...» του είπε σχεδόν ψιθυριστά.

Ο Αλέκος τα είχε χάσει. Δεν ήξερε πια τι έπρεπε να κάνει. Η θέα της αισθησιακής αυτής γυναίκας κόντευε να τον τρελάνει και ένιωσε το στρατιωτικό του παντελόνι να τον πιέζει αφόρητα. Η Ελένη τον κοίταξε με μισόκλειστα μάτια, έτοιμη για όλα. Μα τι στο καλό περίμενε ο βλάκας για να πάρει μπρος; Τότε χαμήλωσε το χέρι της και τράβηξε αργά το φόρεμά της προς τα πάνω μέχρι που φάνηκε το πόδι της ολόγυμνο μέχρι τον μηρό. Ο άντρας τρελλάθηκε στη θέα του πανέμορφου ποδιού και μαγεμένος άπλωσε το χέρι του και χάιδεψε τη βελούδινη επιδερμίδα. Πόσο καιρό είχε να αγγίξει γυναίκα... Και τι γυναίκα! Προχώρησε προς τα πάνω, στη μέση της, μέχρι που το χέρι του χούφτωσε το αριστερό της στήθος. Η κοπέλα δεν αντιστάθηκε. Μόνο αναστέναξε. Έλυσε την τιράντα που συγκρατούσε το φόρεμα και το νεανικό στήθος της, στητό και πανέμορφο, τον κάλεσε κοντά του. Ο άντρας χωρίς δισταγμό, τρελός από πόθο, έσκυψε πάνω της και άρχισε να φιλάει με πάθος τη βελούδινη σάρκα που είχε αρχίσει να φλογίζεται απ' το ερωτικό κάλεσμα. Η γυναίκα, παραδομένη στα χέρια του, δεν πρόβαλε καμία αντίρρηση. Είχε γείρει το κεφάλι της στο πλάι και είχε τα μάτια της κλειστά, χωρίς την παραμικρή διάθεση να αντισταθεί.

Ένα πανέμορφο πλάσμα αφημένο στην αγκαλιά του τον ερέ-

θισε ακόμα περισσότερο. Τι σημασία είχε πλέον ο ελάχιστος χρόνος που τη γνώριζε; Εκείνος ένιωθε τόσο κοντά της, λες και την ήξερε χρόνια. Ένιωθε ήδη ερωτευμένος. Τι παράξενο πράγμα, στ' αλήθεια, ο έρωτας! Κάνει τους ξένους ζευγάρι μέσα σε μια στιγμή. Ενώνει δύο άγνωστα κορμιά χωρίς ντροπή και ενοχές σε έναν υπέροχο χορό ηδονής και τρέλας μαζί. Ο έρωτας είναι τρέλα και η ηδονή δίδυμη αδελφή του. Αυτοί οι δύο πάνε μαζί και ποδοπατούν οποιαδήποτε ντροπή ή ενοχή προσπαθεί να τους εμποδίσει.

Ο άντρας με μια απότομη κίνηση τράβηξε το φόρεμα και η γυναίκα έμεινε ολόγυμνη μπροστά του. Δε φορούσε τίποτε άλλο από μέσα. Αυτό ήταν που παραμέρισε και την τελευταία του αντίσταση. Τι κι αν δεν είχε προφυλακτικά, τι κι αν δεν τη γνώριζε; Ακόμα και νεράιδα να του έλεγε ότι ήταν, εκείνος δε θα σταματούσε. Με όση δύναμη του είχε απομείνει, έβγαλε όσο πιο γρήγορα μπορούσε τις αρβύλες του και απαλλάχτηκε απ' το παντελόνι και το πουκάμισό του. Μετά, ολόγυμνος και με τη στύση του να πονάει αφόρητα απ' την αναμονή και το θέαμα που έβλεπαν τα μάτια του, την τράβηξε απαλά προς τα πίσω και μπήκε ανάμεσα στα πόδια της. Ένιωσε την υγρασία της αμέσως και γλίτωσε απαλά στην άβυσσο της μαγείας που λέγεται γυναίκα. Έχασε τον κόσμο απ' τα μάτια του. Λίγο αργότερα το πάθος του είχε ως αποτέλεσμα να λυθεί το χειρόφρενο και το αυτοκίνητο να μετακινηθεί δύο μέτρα πιο κάτω, έξω απ' την κρουσώνα στο ξέφωτο του φεγγαριού, ώσπου το σταμάτησε ένα κομματί βράχου.

Πόση ώρα, πόση ενέργεια, πόση ηδονή χρειάστηκαν για να φτάσουν στο αποκορύφωμα τους ήταν αδύνατο να το προσδιορίσουν. Η Ελένη, με κλειστά τα μάτια, έχοντας στο μυαλό της ότι είναι η Εύα, μια άγνωστη ξανθιά που είχε δανειστεί το κορμί της, δεν μπόρεσε να μην απολαύσει την ορμή αυτού του άντρα. Ένιωσε τον οργασμό να έρχεται και χωρίς ντροπή τον φανέρωσε, αφήνοντας μια δυνατή κραυγή που έκανε κάποια πουλιά εκεί

τριγύρω να τρομάξουν και να πετάξουν μακριά. Ο άντρας, νιώθοντας την ηδονή της, δεν άντεξε άλλο. Ο δικός του οργασμός ήταν έτοιμος να ξεχυθεί μέσα της και πήγε να τραβηχτεί έξω. Όμως η γυναίκα δεν τον άφησε. Γάντζωσε τα χέρια της σφιχτά στους γλουτούς του και τον διέταξε δυνατά.

«Μέσα μου! Μην τραβιέσαι! Μέσα μου!»

Κι εκείνος, σαν καλός στρατιώτης, υπάκουσε αφήνοντας ξεψυχοσιμένα βογκητά και άφθονο ιδρώτα πάνω της, καθώς και το σπέρμα του μέσα της. Εκείνη τον κράτησε για λίγο ακίνητο πάνω της, μέχρι που ένωσε τη στύση του να χαλαρώνει, και χαμογέλασε ευχαριστημένη. Ο σκοπός της είχε επιτευχθεί. Δεν τον χρειαζόταν άλλο.

Ο άντρας απομακρύνθηκε από πάνω της ακόμη πιο μπερδεμένος απ' ό,τι πριν. Αυτή η γυναίκα ήταν σκέτη φωτιά. Τον είχε σχεδόν ρουφήξει ολόκληρο. Πήγε να την αγκαλιάσει, όμως εκείνη τραβήχτηκε και φόρεσε το φουστάνι της.

«Τι ώρα πήγε;» τον ρώτησε.

«Δώδεκα παρά τέταρτο».

«Ποπό, αργήσαμε και θα έχεις πρόβλημα», του είπε τρομαγμένη.

«Χαλάλι σου ό,τι κι αν μου συμβεί», της είπε, και το εννοούσε. «Ήταν ό,τι πιο όμορφο έχω νιώσει ποτέ, Εύα. Αλήθεια σου το λέω».

Η Ελένη όμως δεν έβλεπε την ώρα να φύγει. Αν γινόταν, θα τον παρατούσε εκεί στη μέση του δάσους, αλλά δεν μπορούσε να το κάνει.

Πήραν τον δρόμο της επιστροφής για το στρατόπεδο και ο Αλέκος δεν μπορούσε να ξεκολλήσει τα μάτια του από πάνω της. Ένωθε κιόλας πολύ ερωτευμένος. Τι στο καλό του είχε κάνει αυτή η γυναίκα;

Δώδεκα και τέταρτο είχαν φτάσει έξω απ' το στρατόπεδο.

«Θέλω να σε ξαναδώ», της είπε και πήγε να τη φιλήσει.

«Έχεις αργήσει. Μη με κάνεις να αισθάνομαι άσχημα», του είπε εκείνη και τον απώθησε απαλά.

«Πες μου ότι θα σε ξαναδώ και έφυγα».

«Εντάξει, θα με ξαναδείς. Πότε θέλεις;»

«Το άλλο Σάββατο, την ίδια ώρα, εδώ έξω».

«Εντάξει. Το άλλο Σάββατο».

«Μου το υπόσχεσαι;»

«Σου το υπόσχομαι, θα είμαι εδώ», του είπε γλυκά.

Ο Αλέκος βγήκε απ' το αυτοκίνητο και εκείνη, χωρίς να τον κοιτάξει, γκάζωσε το αυτοκίνητο και εξαφανίστηκε απ' τα μάτια του. Εκείνος έμεινε ένα λεπτό εκεί να κοιτάζει ακόμη τον άδειο δρόμο.

Η Ελένη, μόλις έστριψε στην πρώτη γωνία, έβγαλε έναν αναστεναγμό ανακούφισης. Μέχρι να πάει και μισή είχε κιόλας φτάσει στο σπίτι της. Το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να ξεπλώσει στο κρεβάτι της και να βάλει τα πόδια της ψηλά πάνω σε μαξιλάρια, προσπαθώντας να κρατήσει μέσα της το ελάχιστο σπέρμα που είχε απομείνει, καθώς έτσι είχε ακούσει ότι έπρεπε να κάνει. Έμεινε έτσι ακίνητη μέχρι που την πήρε ο ύπνος...

Μετά από πολύ καιρό μελαγχολίας ξύπνησε καλημερίζοντας επιτέλους τον ήλιο που την είχε αγκαλιάσει πιο ζεστός από ποτέ. Το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να χαϊδέψει την κοιλιά της. Μετά τη σταύρωσε τρεις φορές. «Βοήθα, Παναγιά μου, βοήθα...» ψιθύρισε. Σηκώθηκε απ' το κρεβάτι και κοιτάχτηκε στον μεγάλο καθρέφτη της τουαλέτας της. Φορούσε ακόμη το φόρεμά της και τα μάτια της ήταν μουντζουρωμένα. Έμοιαζε με κλόουν. Το προηγούμενο βράδυ δεν είχε ξεμακιγιαριστεί. Το μόνο που είχε κάνει ήταν να βγάλει την καταραμένη περούκα, που μετά βίας την ανεχόταν. Με το που άφησε τον στρατιώτη, μέχρι να φτάσει στο σπίτι, με το ένα χέρι οδηγούσε και με το άλλο αφαιρού-

σε ένα ένα τα τοιμπιδάκια, ώσπου την ξεκόλλησε απ' το κεφάλι της. Της ήρθε να την πετάξει στον δρόμο, και σίγουρα θα το έκανε αν ήταν δική της. Όμως δεν ήταν και έπρεπε να την επιστρέψει στη φίλη της.

Χώθηκε στο μπάνιο και βούλωσε με την τάπα τη μεγάλη μπανιέρα. Άνοιξε τη βρύση και έριξε μέσα μισό μπουκάλι αφρόλουτρο. Έμεινε εκεί, να κοιτάζει το νερό, μέχρι που η μπανιέρα γέμισε. Μετά μπήκε μέσα και βούτηξε ολόκληρο το κεφάλι της κάτω απ' το αφρισμένο νερό. Έμεινε εκεί μέσα μέχρι που ένιωσε τα πνευμόνια της να διαμαρτύρονται. Για μια στιγμή σκέφτηκε να μην κουνηθεί απ' τη θέση της, να μείνει ακίνητη μέχρι να σκάσει, να μη ζει. Κι αν;... Κι αν ο σπόρος αυτού του άγνωστου άντρα είχε κιόλας απλώσει την πρώτη ριζούλα μέσα της; Αν δεν ήταν πια μόνη και κουβαλούσε τώρα και κάποιον άλλο μαζί της;

Έβγαλε το κεφάλι της απ' το νερό σχεδόν τρομαγμένη, αφήνοντας μια μικρή κραυγή. Τα πνευμόνια της πόνεσαν στην προσπάθειά τους να ρουφήξουν όλο τον αέρα που τόσο τους ήταν απαραίτητος. Κοίταξε το αφρισμένο νερό και μετά έβαλε τα κλάματα. Σταγόνες βροχής στην αρχή, μέχρι που έγιναν λυγμοί. Είχε σκύψει κι ακουμπήσει το κεφάλι πάνω στα ανασηκωμένα γόνατά της και αναλύθηκε σε ένα γοερό κλάμα για ώρα... μέχρι που στέρεψαν οι κρουνοί.

Είχε σχεδόν μουλιάσει μέσα στο νερό όταν αποφάσισε να σηκωθεί. Λούστηκε, τρίφτηκε γερά κι έπειτα ξεπλύθηκε ακόμα πιο καλά. Φόρεσε το ροδί λεπτό μπουρνούζι και πήγε στην κουζίνα. Ένα καλό πρωινό ήταν ό,τι χρειαζόταν αυτή τη στιγμή. Μετά είχε άλλα πράγματα να κάνει. Πρώτα να ανάψει το καντήλι στο εικονοστάσι και να ευχαριστήσει την Παναγία που όλα είχαν γίνει όπως τα είχε σχεδιάσει και στη συνέχεια να καταστρέψει το φόρεμα που θα της θύμιζε τη νύχτα της ντροπής, θα το έκοβε με το ψαλίδι κομματάκι κομματάκι και θα το πετούσε στα σκουπίδια. Και μαζί με αυτό στιδήποτε άλλο της θύμιζε τη χτεσινή νύ-

χα. Ύστερα σειρά είχε το αυτοκίνητο της Χαράς. Έπρεπε να το καθαρίσει από οποιοδήποτε ίχνος μαρτυρούσε ότι το είχε χρησιμοποιήσει. Είχε πολλά να κάνει. Κανείς πέρα απ' τον Θεό δεν έπρεπε να μάθει το μυστικό της. Κανείς! Κανείς δε θα μπορούσε να τη συγχωρέσει, μα πάνω απ' όλα να την καταλάβει.

Ο Χρήστος επέστρεψε το βράδυ της Κυριακής και παραξενεύτηκε, είναι η αλήθεια, που το πρόσωπο της γυναίκας του έλαμπε από μια ασυνήθιστη χαρά. Είχε καιρό να τη δει έτσι. Είχε φροντίσει περισσότερο απ' ό,τι συνήθιζε τον εαυτό της, του είχε μαγειρέψει το αγαπημένο του φαγητό και απ' την πρώτη στιγμή του έδειξε καθαρά τις προθέσεις της. Σχεδόν τον αποπλάνησε για τα καλά εκείνο το βράδυ, φορώντας ένα ημιδιάφανο μαύρο νεγκλιζέ που ποτέ του δεν είχε ματαδεί. Και παρότι ήταν κουρασμένος, μια και όλη τη μέρα στη θάλασσα έκανε υποβρύχιο ψάρεμα και μετά είχε οδηγήσει, αφέθηκε σε αυτή την αποπλάνηση χωρίς αντίρρηση. Ήταν σαν να έβλεπε τη γυναίκα του για πρώτη φορά. Τόσο διαφορετική του φαινόταν. Κάτι είχε αλλάξει πάνω της που δεν μπορούσε να το προσδιορίσει. Ακόμα και οι κινήσεις της στο κρεβάτι ήταν διαφορετικές. Για πρώτη φορά μετά από τόσα χρόνια έπαιζε εκείνη το ερωτικό παιχνίδι με τους δικούς της όρους. Έδωσε μια εξήγηση γι' αυτό: η γυναίκα του μεγάλωνε και είχε αρχίσει να έχει απαιτήσεις. Δεν ήταν πια το αθώο κοριτσάκι που είχε γνωρίσει κάποτε.

Έφυγαν για τις καθιερωμένες διακοπές τους στην Ασπροβάλτα και το παιχνίδι αυτό συνεχίστηκε το ίδιο ευχάριστο και τολμηρό σε όλη τη διάρκεια της παραμονής τους εκεί. Σίγουρα κάτι είχε αλλάξει πάνω της, όμως δεν του ήταν καθόλου δυσάρεστο. Κάτι που δεν πέρασε απαρατήρητο ούτε απ' τα μάτια της Τζώρτζιας, που δεν έχανε την ευκαιρία να δείχνει τη δυσανεμεία της, πότε φανερά και πότε κρυφά. Είχε έρθει και η κυρία Νίτσα η χαρτορίχτρα, φιλοξενούμενη για τρεις μέρες, και η κυρία Τζώρτζια ξέρασε δηλητήριο και χολή για τη νύφη της.

«Δεν μπορώ να το χωνέψω ότι αυτός ο λελέκακας ο γιος μου τρέχει ακόμα πίσω απ' τα φουστάνια της. Αυτής της στέρφας! Αχ, Νίτσα μου, εγγονάκια μόνο απ' την κόρη μου θα δω! Είμαι σίγουρη ότι του 'χουν κάνει μάγια του Χρήστου μου. Αυτή η σκρόφα η νύφη μου με τη μάνα της δέσανε το παλικάρι μου και δε βλέπει τίποτα πια!»

Εκεί ήταν που η κυρία Νίτσα της είπε πρώτη τα μαντάτα.

«Χαρές και πανηγύρια βλέπω στο σπιτικό σου, Τζώρτζια. Μεγάλη χαρά θα πάρετε».

«Τι χαρά να πάρω η δόλια, Νίτσα μου; Με το μαράζι θα φύγουμε εγώ κι ο άντρας μου».

«Κι όμως, βλέπω χαρούμενα νέα να έρχονται στο σπίτι σας από μια γυναίκα νέα, μελαχρινή. Η νύφη σου πρέπει να 'ναι».

«Μπα που κακόχρονο να 'χει η μάγισσα! Τι χαρά να μου δώσει αυτή; Μόνο πίκρες και στενοχώριες μ' έχει ποτίσει από τότε που μπήκε στο σπίτι μας!»

«Πάνω σε τρία θα μάθεις τα μαντάτα».

«Σε τρία; Δηλαδή;»

«Τρεις μέρες, εβδομάδες, μήνες ή στις τρεις του μήνα που μας έρχεται. Δεν ξέρω, πάντως πάνω σε τρία θα είναι».

«Και είναι απ' τη νύφη μου;»

«Ναι, που να σε χαρώ, απ' την Ελένη είναι τα χαρούμενα. Να, δεξ αυτό το Ε. Το βλέπεις;» Της έδειξε ένα μικρό σχήμα στο φλιτζάνι με ένα τοιμπιδάκι για τα μαλλιά.

«Και να είναι χαρούμενα, εμένα μόνο λύπη θα μου δώσουν...»

Η απάντηση του γιατρού μετά και τις μικροβιολογικές εξετάσεις ήταν σαφέστατη. Η Ελένη ήταν έγκυος. Πολύ έγκυος. Στην αρχή η Ελένη, σαν είδε ότι η περίοδός της δεν είχε έρθει στην ώρα της, δίστασε να μιλήσει στον άντρα της. Κι αν ήταν μια απλή καθυστέρηση, όπως την προηγούμενη φορά; Θυμήθηκε την ανείπω-

τη χαρά στο πρόσωπό του πριν από έναν χρόνο, όταν του είχε αναγγείλει πως ήταν έγκυος. Και μετά την απέραντη θλίψη όταν του είπε ότι είχε λαθέψει. Όχι, δε θα του έλεγε τίποτα πριν βεβαιωθεί επίσημα από γιατρό. Όμως δεν τολμούσε να πάει. Κατά βάθος μέσα της δεν πίστευε σε θαύματα. Σίγουρα θα ήταν μια μικροκαθυστέρηση. Ας περίμενε λίγες μέρες ακόμα. Δεν ήθελε να πληγώσει ακόμα μια φορά τον Χρήστο.

Γιατί κι εκείνος απ' την πλευρά του είχε πληγωθεί πολύ, παρόλο που είχε προσπαθήσει να μην το δείξει. Η γυναίκα του ήταν στείρα. Είχε αρχίσει πια να χωνεύει τα λόγια της μάνας του. Την αγαπούσε τη γυναίκα του. Την αγαπούσε πολύ, όμως το φαρμάκι της Τζώρτζιας στάλα στάλα έσταξε μέσα του και τον δηλητηρίαζε. Γι' αυτό και δούλευε τόσες ώρες στο εργοστάσιο. Όχι επειδή έπρεπε, όσο για να μη σκέφτεται όλα αυτά. Μπορεί η Ελενίτσα να ήταν ό,τι πολυτιμότερο στη ζωή του, όμως πόσο θα άντεχε ακόμη; Ήδη οι φίλοι του είχαν γίνει γονείς, η αδελφή του, τα ξαδέλφια του, ο κουνιάδος του. Ήταν ο μοναδικός παντρεμένος στην πόλη που δεν είχε αποκτήσει παιδιά. Κι αυτό τον μείωνε όχι μόνο ως άντρα, αλλά και ως μέλος της κοινωνίας. Δεν ήταν όποιος κι όποιος. Ολόκληρο εργοστάσιο ορζοποιίας περίμενε τον διάδοχό του. Θα πήγαινε κι αυτός άκληρος όπως ο θεός του ο Σπύρος. Εκείνος βέβαια δεν είχε περιουσία και ίσως αυτό να μην του στοίχισε τόσο. Ο ίδιος όμως είχε πολλά λεφτά για να τα κληρονομήσουν τα παιδιά του. Ύστερα, αργότερα, σαν γερονούσε, να μην έχει ένα χέρι να του δώσει ένα ποτήρι νερό; Να μη δει ποτέ του εγγόνια ή και δισέγγονα;

Όλες αυτές οι μαύρες σκέψεις σφυροκοπούσαν το μυαλό του συχνά και, αν τις ξεχνούσε καμιά φορά, είχε τη μάνα του να του χτυπάει κάθε μέρα το καμπανάκι για να ξυπνήσει, όπως έλεγε. Γι' αυτό και είχε πέσει με τα μούτρα στη δουλειά. Για να μη σκέφτεται ούτε να θυμάται τα λόγια της, πως ποτέ δε θα έβλεπε παιδικά χεράκια να τον αγκαλιάζουν σαν έμπαινε στο σπίτι.

Η Ελένη, όταν η καθυστέρηση έφτασε τις τρεις εβδομάδες, αποφάσισε επιτέλους να πάει στον γιατρό, σίγουρη σχεδόν για το αρνητικό αποτέλεσμα, με την ελπίδα μισοσβησμένη μέσα της. Εξάλλου, δεν είχε καμία απολύτως αδιαθεσία, εκτός ίσως από ένα ελαφρύ πρήξιμο του στήθους της, που ήταν φυσιολογικό για εκείνη, μια και συνέβαινε πάντα παραμονές της περιόδου της.

Ο γιατρός τής πήρε δείγμα το πρωί και της είπε να περάσει την επομένη για τα αποτελέσματα. Όλη τη μέρα καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα, κάνοντας τεράστιες προσπάθειες να το κρύψει απ' τον άντρα της. Τώρα, καθισμένη στον προθάλαμο του μικροβιολογικού ιατρείου, ένιωθε ότι τα κάρβουνα είχαν κάψει και την καρέκλα και τον πισινό της. Με κόπο κρατιόταν να μην ουρλιάξει απ' την αγωνία της. Είπε μέσα της πολλές φορές μια προσευχή που είχε μάθει από ένα τροπάρι, απ' τα πολλά που της είχαν χαρίσει στα μοναστήρια που πήγαινε. Την είχε μάθει λέξη προς λέξη κι ας ήταν δύσκολη, κι ας ήταν μεγάλη.

«Το τεστ είναι θετικό. Είστε έγκυος, κυρία Ιορδανίδου. Πολύ έγκυος», της είπε χαμογελαστός ο γιατρός, γνωρίζοντας τι είχε τραβήξει.

Μόνο που δε λιποθύμησε απ' τη χαρά της. Πήρε με τρεμάμενα χέρια το πολύτιμο χαρτί της εξέτασης και βγήκε έξω. Για πρώτη φορά μετά από πολύ καιρό της φάνηκε πως ξαναζούσε. Ήθελε να αγκαλιάσει όλους όσους έβλεπε στον δρόμο της και να βροντοφωνάξει τη χαρά της. Βάδιζε σαν υπνωτισμένη μέχρι που έφτασε στο σπίτι της. Πήγε να τηλεφωνήσει στον άντρα της, αλλά δεν είχε το κουράγιο. Το μόνο κουράγιο που της απέμενε ήταν να μαγειρέψει. Έτσι κι αλλιώς, της ήταν αδύνατο να μείνει ακίνητη, χωρίς να κάνει κάτι. Η υπερένταση που ένιωθε ήταν τόσο μεγάλη, που, αν καθόταν έστω μια στιγμή, θα έσκαγε.

Μέχρι να 'ρθει το βράδυ είχε μαγειρέψει τέσσερα διαφορετικά φαγητά και είχε ψήσει δύο γλυκά. Μέχρι και παγωτό είχε φτιάξει, κι ας είχε μπει ο Σεπτέμβρης. Έτσι κι αλλιώς, αρχές

του μήνα ήταν, και οι μυρωδιές του καλοκαιριού δεν είχαν ξεθυμάνει ακόμα. Όταν ο Χρήστος μπήκε στο σπίτι, βρήκε όλους τους πάγκους της κουζίνας κατειλημμένους και το επίσημο τραπέζι στρωμένο με πεντανόστιμα φαγητά. Απόρησε, όπως ήταν φυσικό, ο άνθρωπος και αναρωτήθηκε μήπως είχαν κάποια επέτειο, γιορτή ή γενέθλια και το είχε ξεχάσει. Μήπως περίμεναν τίποτα κόσμο, κι εκείνος ένιωθε τόσο κουρασμένος απ' την πολλή δουλειά.

Κι ύστερα βγήκε απ' το δωμάτιο η γυναίκα του, ολόφρεσκο λουλούδι, με το πρόσωπο να αστράφτει σαν ήλιος. Ο Χρήστος δεν μπορούσε να καταλάβει τι συνέβαινε. Εκείνη τον πήρε από το χέρι και τον οδήγησε στο τραπέζι, αυστηρά στρωμένο για δύο. Προσπάθησε ο δόλιος να θυμηθεί την επέτειό τους και μπλοκάρισε το μυαλό του. Δεν μπορούσε να θυμηθεί πότε παντρεύτηκαν. Ένωσε ντροπιασμένος. Κι εκεί που ήταν έτοιμος να απολογηθεί, η Ελένη του πάσαρε το χαρτί με τις εξετάσεις του μικροβιολογικού. Ο Χρήστος το διάβασε, αλλά δεν κατάλαβε. Για μερικά δευτερόλεπτα. Μετά το ξαναδιάβασε προσεκτικά. Κοίταξε τη γυναίκα του.

«Αν κατάλαβα καλά... είσαι έγκυος;» τη ρώτησε, μη τολμώντας να το πιστέψει.

«Πιο πολύ δε γίνεται... Έτσι μου είπε ο γιατρός», του απάντησε εκείνη δακρυσμένη.

Ο Χρήστος λαχτάρησε τόσο πολύ, που, αντί να την πάρει στην αγκαλιά του και να τη φιλήσει, έτρεξε κατευθείαν στο τηλέφωνο και τηλεφώνησε στο πατρικό του. Το σήκωσε όπως πάντα η Τζώρτζια.

«Μάνα», της είπε, «κάθεσαι;»

«Όχι, παιδί μου, τι είναι;»

«Κάθισε πρώτα...»

«Αποφάσεις επιτέλους να χωρίσεις;» ήταν η πρώτη της κουβέντα.

«Η Ελένη είναι έγκυος. Το λένε οι μικροβιολογικές εξετάσεις που έκανε χτες. Είναι έγκυος!»

Ούτε που είχε ακούσει τα λόγια της μάνας του. Απ' την άλλη, της Τζώρτζιας της ήρθε ταμπλάς. Έγκυος η νύφη της; Αυτό ήταν κάτι που το είχε ξεγράψει! Μήπως ήταν πάλι σκάρτη η εγκυμοσύνη της; Μήπως έλεγε ψέματα στον γιο της για να τον τουμπάρει;

Το τηλέφωνο έκλεισε. Η Τζώρτζια κάθισε στην πολυθρόνα. Θυμήθηκε τα λόγια της Νίτσας. Ευχάριστα μαντάτα πάνω σε τρία. Υπολόγισε το διάστημα. Τρεις εβδομάδες ακριβώς είχαν περάσει από τότε. Τώρα αν ήταν ευχάριστα αυτά που είχε ακούσει, δεν έπαιρνε κι όρκο...

Τα πράγματα άλλαξαν για την Ελένη απ' την επόμενη κιόλας μέρα. Τρικούβεργο γλέντι στήθηκε στο σπίτι τους, στο οποίο καλεσμένοι ήταν, εκτός απ' τα πεθερικά της και τη Χαρά, που κατέφθασε οικογενειακώς απ' τη Θεσσαλονίκη, και οι γονείς της και όλοι οι φίλοι τους. Περήφανος όσο ποτέ άλλοτε ο Χρήστος, δεν έπαυε να τσουγκρίζει το ποτήρι του και να προξενεύει από τώρα την κόρη ή τον γιο που θα αποκτούσε. Είχαν καιρό να τον δουν έτσι και η αλήθεια είναι ότι ακόμη και η Τζώρτζια λύγισε μπροστά στην ευτυχία του. Μετά άρχισε να καλοπιάνει τη νύφη της, μπερδεύοντας για πρώτη φορά τα λόγια της. Αλλά και η Ελένη δεν της κράτησε κακία. Μέσα στο μέλι ο λόγος της για την πεθερά της, παρόλο το φαρμάκι που την είχε ποτίσει. Τι σημασία είχαν πια όλα αυτά; Περαισμένα και λησμονημένα, που λένε. Σημασία είχε ότι το πολυπόθητο μωρό ερχόταν.

Ο πεθερός της ο Παύλος, που η αλήθεια ήταν πως κακή κουβέντα δεν είχε πει για τη νύφη του, αλλά το μαράζι το 'χε, της έδωσε ένα βιβλιάριο της Εθνικής Τράπεζας με ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό –εκατό χιλιάδες δραχμές– να το κάνει ό,τι ήθελε η ίδια. Η πεθερά της, νιώθοντας ίσως για πρώτη φορά ενοχές

για τη συμπεριφορά της, της πέρασε έναν βαρύ χρυσό σταυρό στον λαιμό, ένα πανέμορφο κόσμημα-αντίκα, φορτωμένο με διαμάντια παλιάς κοπής. Της το είχε πάρει δώρο απ' την Κωνσταντινούπολη πριν από πολλά χρόνια ο άντρας της, αλλά δεν το είχε φορέσει σχεδόν ποτέ, γιατί έτσι κοντόλαιμη όπως ήταν δεν της πήγαιναν τα βαριά κοσμήματα. Της το είχε πει ο προσωπικός της κοσμηματοπώλης, με τρόπο βέβαιο, αλλά το είχε καταλάβει και η ίδια. Κοντοστούπα και άλαιμη, έμοιαζε αστεία με ό,τι βαρύ κρεμούσε στον λαιμό. Γι' αυτό προτιμούσε να φορτώνεται με βραχιόλια, δαχτυλίδια, σκουλαρίκια και καρφίτσες – είχε χάσει τον λογαριασμό απ' τα κομμάτια που είχε – και άντε με κανένα διακριτικό μαργαριταρένιο κολιεδάκι. Στον ψηλό λαιμό της νύφης της όμως έλαμψε ο πανέμορφος σταυρός και η Ελένη την ευχαρίστησε πολλές φορές για το υπέροχο δώρο της και της υποσχέθηκε να τον φορά πάντα.

Οι επόμενοι μήνες κύλησαν ρόδινα για όλους. Κι όσο φούσκωνε η κοιλίτσα της Ελενίτσας, τόσο περισσότερο η Τζώρτζια γινόταν ζεστή και γλυκιά μαζί της. Σχεδόν κάθε μέρα ήταν στο σπίτι της με γεμάτα τα χέρια. Πότε φαγητά, πότε γλυκίσματα και πότε μωρουδιακά για το εγγόνι της. Κόρη μου την ανέβαζε, κοριτσάκι μου την κατέβαζε. Και να προσέχεις, και να μην κουράζεσαι, και μη μάθω πως σήκωσες βάρος.

«Ναι, μαμά, φυσικά, μαμά, μείνε ήσυχη, μαμά», απαντούσε η Ελένη, και το εννοούσε.

Απίστευτο το πόσο πολύ είχε αλλάξει η συμπεριφορά της Τζώρτζιας. Μέχρι και με τη συμπεθέρα έκανε τώρα παρέα. Καμάρωνε η δόλια η Γλυκερία σαν την έβλεπε να σερβίρει γλυκό του κουταλιού, φτιαγμένο απ' τα χεράκια της, στην Ελένη.

«Για να 'ναι σερμπέτι το μωρό που έρχεται», έλεγε και έβαζε τα γέλια.

Και να γλυκό βύσσινο, σύκο, πορτοκάλι, κεράσι, βερίκοκο, κόντεψε να πάθει ζάχαρο η Ελενίτσα. Όμως δεν της χαλούσε το

χατίρι, παρότι δεν τα πολυσυμπαθούσε τα γλυκά. Όσοι έβαλε τον γυναικολόγο της να πει ψέματα στην Τζώρτζια ότι η ζάχαρη κάνει κακό στο έμβρυο κι έτσι σταμάτησε επιτέλους η πεθερά της.

Ανθισε η καρδούλα της Ελένης μετά από τόσους μήνες εγκατάλειψης, μοσχοβόλησε η ψυχή της. Και παρότι δεν ήθελε να το σκέφτεται, μέσα της δεν έπαψε να ευχαριστεί τον άγνωστο φαντάρο που της είχε χαρίσει αυτό το πολύτιμο δώρο. Δεν ήξερε όμως τη φωτιά που είχε ανάψει στη δική του ψυχή. Το καημένο το παλικάρι... Το επόμενο Σάββατο είχε στηθεί μία ώρα νωρίτερα έξω απ' το στρατόπεδο να την περιμένει. Τρεις ολάκερες ώρες την περιμένε μέσα στο ψιλόβροχο, το πρώτο του καλοκαιριού. Είχε γίνει μούσκεμα, όταν το πήρε απόφαση πως η νεράϊδά του δε θα ερχόταν. Σκέφτηκε πως ίσως είχε προβλήματα με την άρρωση γιαγιά της, ίσως είχε αρρωστήσει η ίδια. Το μεθεπόμενο Σάββατο στήθηκε πάλι στο ίδιο μέρος, όμως η Εύα δεν εμφανίστηκε. Ούτε και τα επόμενα Σάββατα, μέχρι που έπιασαν τα πρώτα κρύα. Δυο τρεις συνάδελφοι στρατιώτες τον πήραν πρέφα και, όπως ήταν φυσικό, τον ρώτησαν γιατί στηνόταν κάθε Σάββατο έξω απ' το στρατόπεδο και αρνιόταν να πάει μαζί τους βόλτα στην πόλη. Εκείνος αρχικά δειλίασε. Η αλήθεια ήταν ότι σιγά σιγά, με τις μέρες, η εικόνα της άγνωστης ξεθώριαζε, σε σημείο ώστε στο τέλος να αρχίσει να αναρωτιέται αν πράγματι τα είχε ζήσει όλα αυτά ή ήταν στη φαντασία του. Αναγκάστηκε μετά από πίεση να τους ομολογήσει την περιπέτειά του. Εκείνοι στην αρχή τον άκουσαν προσεκτικά και μετά έβαλαν τρανταχτά γέλια. Ο στρατιώτης είχε μεγάλη φαντασία. Αυτά τα πράγματα δε γίνονταν ούτε στον κινηματογράφο. Πολύ περισσότερο σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, όπου οι κανόνες ηθικής ήταν πολύ πιο αυστηροί απ' ό,τι έπρεπε. Εδώ, έτσι και τολμούσες να μιλήσεις με κορίτσι, την επομένη βρισκόσουν γαμπρός στην εκκλησία. Πόσο μάλλον να σου 'ρθει με δικό της αυτοκί-

νητο, να είναι πανέμορφη και να σου ανοίξει τα πόδια μέσα σε μία ώρα. Τον καζούρευαν τόσο πολύ, που ο Αλέκος αναθεμάτισε την ώρα και τη στιγμή που τους άνοιξε την καρδιά του. Μέσα σε λίγες ώρες το έμαθε όλο το στρατόπεδο και το δούλεμα έπεφτε βροχή. Όλοι μιλούσαν για το ξωτικό που τον είχε πλανέψει και ο ταλαίπωρος δεν ήξερε πού να κρυφτεί. Ευτυχώς που μετά από πέντε μήνες άγρια καψώνια πήρε μετάθεση στον Έβρο και γλίτωσε. Καλύτερα να υπηρετούσε σε ακριτική περιοχή, ένα χιλιόμετρο απ' τα σύνορα με την Τουρκία, παρά αυτός ο κάζος. Πιότερο να πάλευε με τους αγριόλυκους και τους Τουρκαλάδες απ' το να ακούει να τον κοροϊδεύουν.

«Τι έγινε, ρε Αλέκο; Δεν ήρθε και σήμερα το ξωτικό;»

«Ρε συ, είχε ωραία βυζιά το ξωτικό;»

«Παιδιά, τα ξωτικά οδηγούν αυτοκίνητο. Το ξέρατε αυτό;»

Και δώσπου οι χοντράδες, ώσπου μια μέρα δεν άντεξε και πλακώθηκε με άλλους δυο στρατιώτες που είχαν δώσει θεατρική παράσταση μέσα στον θάλαμό του, παριστάνοντας ο ένας το ξωτικό κάτω από ένα σεντόνι και ο άλλος τον Αλέκο. Μαλλιά κουβάρια έγιναν οι τρεις τους και τρώμαζαν να τους χωρίσουν οι υπόλοιποι. Έμαθε τα καθέκαστα ο διοικητής της μονάδας κι έτσι ο Αλέκος βρέθηκε στον Έβρο, στα σύνορα, με δυσμενή μετάθεση. Ήταν μέσα Γενάρη και το χιόνι είχε φτάσει το ένα μέτρο. Όμως χίλιες φορές εκεί παρά να ανεχτεί άλλο τα παιχνίδια αυτά.

Στην αρχή τα βρήκε όλα μπαστούνια, γιατί εκεί η κατάσταση ήταν ημάγρια και οι συνθήκες στο στρατόπεδο πρωτόγονες, όμως για καλή του τύχη γνωρίστηκε με ένα καταπληκτικό παλικάρι και τακίμασαν απ' την πρώτη στιγμή. Ο Αλέκος έκανε καιρό να του μιλήσει για τον λόγο της δυσμενούς μετάθεσής του, όταν όμως το αποφάσισε, ο Τάκης όχι μόνο δεν τον κοροϊδεψε, αλλά τον διαβεβαίωσε ότι ξωτικά δεν υπάρχουν και ότι αυτή η κοπέλα, η Εύα, υπήρξε πραγματικά. Τώρα για ποιο λόγο είχε εξαφανιστεί, ένας Θεός ξέρει. Υπέθεσε ότι ίσως να μην ήταν

απ' την πόλη και να του είχε πει ψέματα. Ίσως να ήταν περαστική απ' τις Σέρρες και σκέφτηκε απλώς να περάσει όμορφα. Κι όμως, μετά από εκείνη την καλοκαιρινή νύχτα, για χρόνια ο δύστυχος φαντάρος δεν είχε πάψει να κοιτάζει ανάμεσα στις γυναίκες μήπως και ξεχωρίσει τη μορφή της. Γιατί, όσο κι αν φαινόταν παρ'άξενο, την είχε ερωτευτεί. Είχε ερωτευτεί ένα ξωτικό. Έτσι την έλεγε πια. Το όνομά της το είχε σχεδόν ξεχάσει. Και όσο καιρό υπηρέτησε μαζί με τον Τάκη, στιγμή δεν έπαψε να την αναφέρει και να πίνει στην υγεία της στις μικρές ταβερνίτσες όπου σύχναζαν όταν είχαν έξοδο.

Οι μήνες κύλησαν γοργά και όμορφα και η κοιλιά της Ελενίτσας κάθε μέρα φούσκωνε όλο και περισσότερο. Πήρε και λίγα κιλάκια, που στρογγύλεψαν το προσωπάκι της, αλλά μπρεκειάτι, όπως έλεγε η μάνα της, δηλαδή χαλάλι! «Σαν γεννήσεις», της έλεγε, «θα τα χάσεις όλα. Μη σκας γι' αυτό. Το παιδί να τρέφεται καλά».

Τα κιλά της πήγαιναν έτσι που είχε αδυνατίσει πολύ τον τελευταίο χρόνο, με την τόση στενοχώρια που την κατέτρωγε. Άρεσαν και στον άντρα της, που στιγμή δεν έπαψε να την αποζητά στο κρεβάτι, τώρα περισσότερο από πριν. Δεν ήταν λίγες οι φορές που το έσκαγε απ' το εργοστάσιο, τάχα για εξωτερικές δουλειές, και σαν κρυφός εραστής την αιφνιδίαζε και την έριχνε στο κρεβάτι. Αλλά φρόντιζε πάντα να βεβαιωθεί ότι η μάνα του ήταν στο σπίτι της. Πάντως, και μια φορά που τη βρήκε εκεί, δε δίστασε να παρασύρει την Ελένη στο μπάνιο, εκεί στα όρθια και πισωκολλητά, δίπλα στα αυτιά της Τζώρτζιας, που τα άκουγε όλα. Το πήρε δεν το πήρε είδηση, καθόλου δεν τον απασχόλησε όταν βγήκε απ' το μπάνιο αναποκοκκινισμένος, ενώ η Ελένη προσπάθησε να κρύψει το ένοχο πρόσωπό της ρίχνοντας πάνω του κρύο νερό με ένα χαμόγελο. Ήταν η πιο ευτυχισμένη περιόδος της ζωής της και ήθελε να την απολαύσει μέχρι την τελευταία σταγόνα.

«Κορίτσι θα είναι», έλεγε η μάνα της Ελένης.

«Αγόρι», επέμενε η πεθερά.

Ξαφνικά είχαν γίνει φίλες κολλλητές. Ποια; Η Τζώρτζια, που μετά βίας της έλεγε καλημέρα.

Μια μέρα η Τζώρτζια πήγε στο σπίτι της Ελένης μες στην καλή χαρά, μαζί με τη Νίτσα. Ήξερε ότι θα ήταν εκεί η συμπεθέρα.

«Τώρα να δούμε, συμπεθέρα, ποια απ' τις δυο μας έχει δίκιο».

«Τι είναι, καλέ μαμά;» ρώτησε η Ελενίτσα. «Για ποιο πράγμα μιλάς;»

«Η μάνα σου λέει ότι θα γεννήσεις κορίτσι, εγώ λέω ότι θα γεννήσεις αγόρι».

«Μα δε βλέπεις πόσο πλατιά είναι η κοιλιά της; Αν ήταν μυτερή, τότε θα ήταν αγόρι», απάντησε η Γλυκερία.

«Μωρέ, άσ' τα τώρα αυτά και θα κάνουμε τη δοκιμασία. Ελένη, φέρε ένα κοφτερό μαχαίρι και ένα ψαλίδι».

Η Ελένη τρόμαξε.

«Γιατί; Ποιον θα σφάζουμε, καλέ μαμά;»

«Κανέναν δε θα σφάζουμε, Ελενίτσα, θα δούμε απλώς αν το εγγόνι μου είναι αγόρι ή κορίτσι».

«Και πώς θα το δούμε;» ρώτησε το ίδιο τρομαγμένη η κυρία Νίτσα.

«Ακούστε τι μου είπαν, θα πάρουμε δύο καρέκλες, θα βάλουμε μαξιλάρια πάνω τους και μετά κάτω απ' το ένα μαξιλάρι θα βάλουμε το μαχαίρι και κάτω απ' το άλλο το ψαλίδι ανοιχτό. Εσύ, Ελενίτσα, δε θα δεις πού βάλαμε το μαχαίρι και πού το ψαλίδι, θα καθίσεις σε μία απ' τις δύο καρέκλες. Όποια διαλέξεις εσύ. Αν από κάτω βρίσκεται το μαχαίρι, θα γεννήσεις αγόρι· αν βρίσκεται το ψαλίδι, τότε θα είναι κορίτσι. Αυτό είναι όλο».

«Τώρα που το λες, κάπου μου φαίνεται ότι το έχω ακούσει αυτό», είπε η Γλυκερία.

«Ανοησίες», απάντησε η Ελένη.

«Μωρέ, άκουσε που σου λέω. Κάτι ήξεραν οι παλαιότεροι».

Έφερε η Ελένη το ψαλίδι, άνοιξαν οι γυναίκες τα συρτάρια για το μαχαίρι. Πήγε η Ελένη στο άλλο δωμάτιο, έφεραν και τις δύο καρέκλες με τα μαξιλαράκια και έκρουσαν από κάτω το ψαλιδομάχαιρο. Ύστερα ξαναμπήκε στο δωμάτιο η Ελένη, κοίταξε τις δύο καρέκλες αναποφάσιστη και μετά πήγε και κάθισε στη δεξιά βάζοντας τα γέλια. Γέλασαν και οι άλλες μαζί της. Μετά η Τζώρτζια σήκωσε το μαξιλάρι της αδειανής καρέκλας για να δει τι υπήρχε από κάτω. Αν είχε απομείνει το ψαλίδι, τότε το μαχαίρι βρισκόταν στην καρέκλα που είχε διαλέξει να καθίσει η Ελένη και θα γεννούσε αγόρι. Ή θα είχε συμβεί το αντίθετο.

Όμως κάτω απ' το μαξιλάρι δεν υπήρχε ούτε ψαλίδι ούτε μαχαίρι.

«Δεν καταλαβαίνω, συμπεθέρα, δεν έβαλες εδώ τίποτα;»

Τα έχασε η Γλυκερία.

«Μα νόμιζα ότι είχα βάλει το ψαλίδι... ή το έβαλα στην άλλη; Αχ, δε θυμάμαι! Με τόση αναστάτωση, τα μπέρδεψα», είπε πραγματικά απορημένη.

Η Ελένη σηκώθηκε απ' τη δεξιά καρέκλα και σήκωσε το μαξιλάρι της. Από κάτω βρίσκονταν και το μαχαίρι και το ψαλίδι, το ένα πάνω στο άλλο.

«Και τα δύο τα βάλουμε κάτω απ' το ίδιο μαξιλάρι. Μα πού είχες το μυαλό σου, καημένη Γλυκερία;» είπε η Τζώρτζια λίγο ενοχλημένη.

«Ε, δεν ξέρω πώς έγινε...» τα 'χασε η Γλυκερία.

«Και τώρα τι θα γεννήσω εγώ; Αγόρι ή κορίτσι;»

«Να το ξανακάνουμε», είπε η Νίτσα.

«Μόνο την πρώτη φορά πιάνει», της απάντησε η Τζώρτζια. «Έτσι και σηκωθεί η γκαστρομένη απ' την καρέκλα, πάει, δεν έχει σημασία».

«Καλέ, μήπως θα κάνει δίδυμα;» είπε γεμάτη χαρά η Νίτσα.

«Λες; Αυτό δεν το σκέφτηκα», απάντησε η Τζώρτζια. «Μπορεί και να είναι έτσι».

«Μακάρι, μακάρι», είπε η Γλυκερία. «Μ' έναν σμπάρο δυο τρυγόνια».

Γέλασαν και οι τέσσερις και ήπιαν στην υγεία των διδύμων.

«Χαζομάρες», σοβάρεψε η Ελένη. «Εγώ δεν πιστεύω σ' αυτά. Αν περίμενα δίδυμα, δε θα το είχε καταλάβει ο γιατρός; Είτε αγόρι είναι, είτε κορίτσι, εκείνο που θέλω εγώ είναι να 'χει την υγεία του».

«Δίκιο έχει το κορίτσι. Την υγεία του να 'χει το παιδί», είπε η Τζώρτζια.

Σύντομα ήρθαν τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, και η κοιλιά της Ελένης φούσκωνε όλο και περισσότερο. Και παρότι όλο αυτό το βάρος είχε αρχίσει να τη δυσκολεύει στις κινήσεις της, εκείνη στιγμή δεν παραπονιόταν. Και πώς να παραπονεθεί μετά από τόσα που είχε περάσει για να αποκτήσει αυτό το παιδί; Τίποτα δεν μπορούσε να σκιάσει τη χαρά της. Εκτός από μία φορά, που παραλίγο να πάθει αποβολή απ' την τρομάρα της. Είχε πάει με τον άντρα της στον κινηματογράφο, στο «Πάνθεον», στην οδό Μεραρχίας, για να δουν μια ινδική ταινία. Τότε η Ναργκίς, μια διάσημη Ινδή ηθοποιός, ήταν πολύ της μόδας και όλες οι ταινίες της ιδιαίτερα αγαπητές, ειδικά μετά τη μεγάλη επιτυχία της *Γη ποτισμένη με ιδρώτα*. Και η ίδια η Ελένη είχε ιδρώσει, που λέει κι ο λόγος, να πείσει τον Χρήστο να δουν αυτό το έργο, γιατί του άντρα της δεν του άρεσαν καθόλου οι μελό ταινίες, στις οποίες όλες οι γυναίκες κρατούσαν ένα μυξομάντιλο κάτω απ' τη μύτη τους και σκουπίζαν τα δάκρυά τους. Την είχε παροτρύνει να πάει με τη μάνα της, γιατί η δική του δεν πολυάντεχε το σινεμά, όμως η κυρία Γλυκερία ήταν άρρωστη. Και η Ελένη ήθελε να δει οπωσδήποτε την ταινία. Ύστερα δεν ήταν σωστό να μην τη συνοδεύει με τέτοια κοιλάρα ο άντρας της.

Πείστηκε ο Χρήστος και πήγαν. Κι εκεί που περίμεναν στον

προθάλαμο μέχρι να τελειώσει η απογευματινή προβολή, τρώγοντας μπατίρια και παπαλούτσες, όπως λέγανε τον ηλιόσπορο και το ποπ κορν στις Σέρρες, μπήκε μέσα μια παρέα τριών φαντάρων. Το σακουλάκι με τα μπατίρια έπεσε κάτω και οι σπόροι σκορπίστηκαν στο δάπεδο. Η Ελένη τα έχασε για τα καλά. Απέναντί της, σε απόσταση αναπνοής, βρισκόταν ο άγνωστος στρατιώτης, ο πατέρας του παιδιού που μεγάλωνε στην κοιλιά της. Όλοι γύρισαν και κοίταξαν τους μαύρους σπόρους, ενώ η έγκυος γυναίκα έδειχνε να τα έχει εντελώς χαμένα. Οι στρατιώτες γύρισαν κι αυτοί προς το μέρος της, αλλά αδιαφόρησαν σχεδόν αμέσως. Η Ελένη ένιωσε να τη λούζει κρύος ιδρώτας, η καρδιά της χτυπούσε σαν λαβωμένο πουλί. Ο φαντάρος ήταν εκεί. Να, τώρα θα την πλησίαζε και θα της χαμογελούσε, θα της έλεγε εκεί, μπροστά στον άντρα της, μπροστά σε όλους, για το αξέχαστο εκείνο βράδυ τους πριν από σχεδόν πέντε μήνες. Θα μιλούσε για το πώς τον πλησίασε, πώς τον πήρε με το αυτοκίνητό της, πώς τον αποπλάνησε, πώς έκαναν ξέφρενο έρωτα κάτω απ' το φεγγάρι, εκεί στο ξέφωτο, κι όλα αυτά μόλις μέσα σε μία ώρα γνωριμίας.

Όμως ο στρατιώτης δεν της έριξε δεύτερο βλέμμα ούτε την πλησίασε. Μέσα στη σαστισμάρα της, ξέχασε πως η γυναίκα εκείνης της καλοκαιρινής βραδιάς δεν είχε καμία απολύτως σχέση με τη γυναίκα αυτής της χειμωνιάτικης βραδιάς. Εκείνη ήταν ξανθιά, λεπτή, μακιγιαρισμένη και κυρίως μόνη της. Αυτή εδώ ήταν μελαχρινή, γεμάτη, αμακιγιαριστη και συνοδευόταν και ήταν έγκυος. Πολύ έγκυος. Παρ' όλα αυτά, μόλις ο υπεύθυνος σκούπισε το δάπεδο, η Ελένη ζήτησε απ' τον Χρήστο να επιστρέψουν στο σπίτι, προφανιζόμενη έντονη αδιαθεσία. Εκείνος θορυβημένος, και βλέποντας το χλομό της πρόσωπο, συμφώνησε. Την ώρα που πέρασαν αναγκαστικά μπροστά απ' τον στρατιώτη, ο Αλέκος άθελά του την ξανακοίταξε. Κάτι του ήταν πολύ γνώριμο στο πρόσωπο αυτής της γυναίκας. Δεν μπορούσε να το

προσδιορίζει. Μα τι στο καλό είχε πάθει; Τι σχέση είχε αυτός με μια έγκυο; Δεν του 'φτανε το ξωτικό;

Η Ελένη έκανε να συνέλθει απ' το σοκ μία εβδομάδα. Έμεινε ξαπλωμένη στο κρεβάτι, ευχαριστώντας τον Θεό που είχε αποφύγει το σκάνδαλο. Ευτυχώς ο φαντάρος δεν την είχε αναγνωρίσει. Ή μήπως την είχε αναγνωρίσει και απλώς συγκρατήθηκε; Κι αν την έφαχνε; Έστω από περιέργεια, για μια εξήγηση, που λένε; Έκανε να βγει απ' το σπίτι έναν μήνα. Κι όταν άρχισε να ξαναβγαίνει, φρόντιζε να φοράει μαντίλα και μαύρα γυαλιά. Ωστόσο δεν τον ξανασυνάντησε ποτέ από τότε. Θυμόταν αμυδρά πως της είχε πει ότι θα απολυόταν την επόμενη χρονιά. Ακόμα και όταν γεννούσε και έβρισκε ξανά τη σιλουέτα της, θα απέφευγε να πολυκυκλοφορεί για κάποιο διάστημα. Μετά εκείνος θα επέστρεφε στην Αθήνα και κάθε κίνδυνος να πέσει πάνω του θα είχε πλέον εξαφανιστεί. Ως τότε όμως καλά θα έκανε να έπαιρνε τα μέτρα της.

Ο γιατρός που την εξέτασε δε βρήκε τίποτα το ανησυχητικό σχετικά με την ξαφνική αδιαθεσία της. Το θεώρησε φυσιολογικό. Ξαφνικές ζαλάδες στις εγκύους είναι κάτι το συνηθισμένο. Ωστόσο καλό θα ήταν να πρόσεχε. Υπολόγιζε ότι μέχρι τις αρχές του Απριλίου θα είχε γεννήσει. Η κύηση εξελισσόταν κανονικά.

Ο χειμώνας του 1964 μπήκε με άγριες διαθέσεις, κυρίως λίγο μετά τις γιορτές. Μετά τον τραγικό περσινό χειμώνα, που το χιόνι είχε φτάσει σχεδόν το ένα μέτρο μέσα στην πόλη, οι κάτοικοι φοβούνταν τα χειρότερα. Χιόνιζε πυκνά συχνά και το κρύο ήταν αφόρητο κάποιες φορές. Όμως το σπίτι της Ελένης ήταν πάντα ζεστό και το καλοριφέρ, που μόλις είχαν αρχίσει να βάζουν στις καινούργιες πολυκατοικίες, μαζί με το τζάκι στο σαλόνι έκαιγαν πρωί βράδυ. Γύρω στις 12 Μαρτίου ο Χρήστος έπρεπε να φύγει για τριήμερο στην Αθήνα. Επρόκειτο να κλείσει μια πολύ καλή συμφωνία συνεργασίας με κάποιους παραγωγούς στην πρωτεύουσα, κάτι που το κυνηγούσε καιρό τώρα,

επεκτείνοντας έτσι την επιχείρησή του ακόμα περισσότερο. Πέμπτη πρωί θα έφευγε αεροπορικώς απ' τη Θεσσαλονίκη και θα επέστρεφε το Σάββατο το βράδυ, θα έμενε μία νύχτα στην αδελφή του στη συμπρωτεύουσα, γιατί είχε να συναντήσει κάποιον εκεί το πρωί της Κυριακής, και το μεσημέρι θα γύριζε με το αυτοκίνητό του στις Σέρρες.

Ούτε εκείνος ούτε η Ελένη ανησύχησαν για τη γέννηση του μωρού τους, μια και είχαν έναν ολόκληρο μήνα μπροστά τους. Παρ' όλα αυτά, ό,τι και να συνέβαινε, η Ελένη δεν ήταν ολομόναχη. Είχε τους γονείς της, είχε τα πεθερικά της, τον γιατρό της, το νοσοκομείο σχεδόν δίπλα στο σπίτι τους. Ο Χρήστος έφυγε εκείνο το πρωινό της Πέμπτης ήσυχος. Προς το παρόν εκείνο που τον απασχολούσε άμεσα ήταν να κλειστεί η συμφωνία με τους Αθηναίους και με τους ευνοϊκότερους όρους. Αν όλα πήγαιναν κατ' ευχήν, τα κέρδη θα ήταν πολύ περισσότερα και θα μπορούσε επιτέλους να διαθέσει εκείνο το υπέρογκο ποσό για την ανακαίνιση του εργοστασίου και την παραγγελία ορισμένων καινούργιων και πιο σύγχρονων μηχανημάτων απ' τη Γερμανία, που ήταν απαραίτητα.

Φίλησε τη γυναίκα του με τρυφερότητα, της άφησε το τηλέφωνο του ξενοδοχείου «Χίλτον», όπου θα διέμενε, της είπε να προσέχει και αναχώρησε οδικώς για τη Θεσσαλονίκη και το αεροδρόμιο. Η Ελένη πέρασε ήσυχα τη μέρα της. Μάλιστα το μεσημέρι είχε έρθει η πεθερά της και της είχε φέρει ιμάμ μπαϊλντί. Εκείνο το βράδυ, λίγο μετά αφού έφυγε η Τζώρτζια, άρχισε να αισθάνεται ένα περίεργο φούσκωμα, μια δυσφορία. Σκέφτηκε ότι το είχε παρακάνει με το ιμάμ και ότι προφανώς δεν μπορούσε να το χωνέψει. Το έφτιαχνε και κομματάκι βαρύ η πεθερά της. Πήρε λοιπόν μια γκαζόζα δίπλα στο κρεβάτι της, για να τη βοηθήσει στη χώνεψη. Τρεις γκαζόζες και το φαγητό δεν έλεγε να χωνευτεί. Ορκίστηκε ότι δε θα ξαναέτρωγε ιμάμ και γύρω στις έντεκα έπεσε για ύπνο. Ο Χρήστος την είχε πάρει το

απόγευμα, είχε φτάσει μια χαρά στην Αθήνα και έτρεχε για τις δουλειές του. Όλα πήγαιναν μέχρι στιγμής καλά και αύριο ήταν η μεγάλη μέρα. Του υπενθύμισε να προσέχει, γιατί ήταν Παρασκευή και 13 του μήνα, εκείνος όμως γέλασε και της είπε πως θεωρούσε το 13 γουρλίδικο αριθμό.

Γύρω στις πέντε παρά, ξημερώματα Παρασκευής, ξύπνησε ακόμα πιο άσχημα απ' ό,τι πριν. Τώρα πονούσε. Πόνοι που έρχονταν και έφευγαν. Η Ελένη θορυβήθηκε. Όσο κι αν είχε φάει, θα έπρεπε να το είχε χωνέψει τόση ώρα. Ακόμα και δηλητηρίαση να 'χε πάθει, θα είχε κάνει εμετό. Όμως τάση για εμετό δεν είχε, παρά μόνο πόνους και μια περίεργη υγρασία στην κιλότα της. Έβαλε το χέρι της και ψαχούλεψε μέσα απ' την κιλότα. Τότε είδε στα δάχτυλά της ροζ βλέννες. Η Ελένη, αν και δεν ήθελε να το πιστέψει, κατάλαβε πως μάλλον γεννούσε. Προσπάθησε να κρατήσει την ψυχραιμία της. Τηλεφώνησε στον γυναικολόγο της. Εκείνος, μόλις άκουσε τα συμπτώματα, της είπε να πάει αμέσως στο νοσοκομείο. Ίσως επρόκειτο για πρόωρο τοκετό, θα ερχόταν κι εκείνος αργότερα. Ακόμα και πρόωρα να γεννούσε, είχαν αρκετό χρόνο μπροστά τους.

Η Ελένη έκανε να τηλεφωνήσει στα πεθερικά της, όμως ο πόνος την έκοψε στα δύο. Πανικοβλήθηκε. Δεν είχε χρόνο να τους περιμένει. Πετάχτηκε απ' το κρεβάτι, φόρεσε πάνω απ' το νυχτικό της το παλτό της και το αγαπημένο της φουλάρι, πήρε κάτω απ' το κρεβάτι τη μικρή, έτοιμη βαλίτσα της, φόρεσε τα ίδια παπούτσια της, άρπαξε τα κλειδιά της και βγήκε γρήγορα απ' το σπίτι. Ευτυχώς τα δυο τρία ταξί στην πλατεία Ελευθερίας ήταν πάντα εκεί, λες και την περίμεναν. Μπήκε όπως όπως στο πρώτο και έδωσε τη διεύθυνση του νοσοκομείου. Στον δρόμο συνειδητοποίησε πως ήταν βλακεία της που δεν ειδοποίησε τα πεθερικά της να έρθουν στο νοσοκομείο, μετά όμως σκέφτηκε πως θα έλεγε σε μια νοσοκόμα να τους ενημερώσει. Η ώρα κόντευε πεντέμισι όταν έφτασαν στο προαύλιο. Με το που μπήκαν, της

έκανε εντύπωση που είδε μια κοπέλα να προχωράει με αργά βήματα μέσα στο χιόνι. Τι έκανε τέτοια ώρα εκεί έξω; Ένας πόνος τη δίπλωσε στα δύο και ξέχασε το κορίτσι.

«Γεννάω», είπε τρομαγμένη στον ταξιτζή.

«Μη φοβάσαι, θα σε πάω μέχρι μέσα», της απάντησε ο άντρας, ξεχνώντας κι εκείνος τη θέα της κοπέλας που βιάδιζε με αργά βήματα στο προαύλιο.

Ούτε που κατάλαβε πώς περπάτησε, πώς την έβαλαν στο φορείο, πότε της έβαλαν ορό. Παρατημένη εκεί στην άκρη, με το ένα χέρι κρατούσε την κοιλιά της και με το άλλο τον διαμαντένιο σταυρό, δώρο της πεθεράς της, που ποτέ δεν τον είχε βγάλει από πάνω της. Η αλήθεια ήταν ότι δεν το έκανε μόνο για να ευχαριστήσει την Τζώρτζια. Της άρεσε και της ίδιας πολύ. Είχε γίνει το αγαπημένο της κόσμημα, το γούρι της κατά κάποιον τρόπο. Πίστευε ότι μέχρι να γεννήσει είχε χρόνο μπροστά της να συνηθίσει το περιβάλλον, να ειδοποιήσει τους δικούς της ανθρώπους. Όμως ένα ασυνήθιστο περιστατικό είχε αναστατώσει όλο το νοσοκομείο. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι ακριβώς, ώσπου μια νοσοκόμα της είπε στα γρήγορα ότι ένα νέο κορίτσι μόλις είχε πεθάνει πάνω στη γέννα. Η Ελένη τρομοκρατήθηκε για τα καλά. Ήταν ανάγκη να την πιάσουν οι πόνοι Παρασκευή και 13;

Όλη της τη ζωή απέφευγε να κάνει οτιδήποτε τέτοια μέρα. Ήταν ανάγκη να συμβεί τώρα αυτό;

Σέρρες, παγωμένο ξημέρωμα 13ης Μαρτίου 1964. Μια δεκαεξάχρονη ετοιμόγεννη κοπέλα καταφθάνει ολομόναχη στο νοσοκομείο της πόλης με αιμορραγία. Λίγες ώρες μετά ξεψυχά, αφού πρώτα φέρνει στον κόσμο ένα κοριτσάκι. Τρεις μέρες αργότερα, το βρέφος εξαφανίζεται μυστηριωδώς από την αίθουσα τοκετών. Οι έρευνες της Χωροφυλακής παραμένουν άκαρπες και ο φάκελος της υπόθεσης μπαίνει στο Αρχείο.

Τον Σεπτέμβριο του 1989 ο περίεργος στραγγαλισμός μιας νεαρής καθηγήτριας συγκλονίζει τη Θεσσαλονίκη. Ύστερα από δύο μήνες ερευνών κι ενώ ο δολοφόνος παραμένει άφαντος, μια νεαρή μάνα βρίσκεται δολοφονημένη ακριβώς με τον ίδιο τρόπο.

Ο αστυνόμος Στεργίου της Διεύθυνσης Ασφαλείας Θεσσαλονίκης παρατηρεί ότι τα δύο θύματα έχουν γεννηθεί την ίδια μέρα, στις 13 Μαρτίου του 1964 στο Νοσοκομείο Σερρών. Οι εξελίξεις είναι καταγιστικές. Ο Στεργίου αντιλαμβάνεται ότι μόλις έχει μπει σε έναν σκοτεινό λαβύρινθο μιας περίεργης υπόθεσης, που ο μίτος της ξεκινά είκοσι πέντε χρόνια πριν.

*Ποιος έκλεψε εκείνο το μωρό και πού βρίσκεται τώρα;
Γνωρίζει ότι η ζωή του κινδυνεύει; Ποιος και γιατί δολοφονεί
γυναίκες που έχουν γεννηθεί την ίδια μέρα στο ίδιο
νοσοκομείο; Τι παιχνίδια παίχτηκαν και ποια συμφωνία
με τον θάνατο, που ξύπνησε έναν δολοφόνο
είκοσι πέντε χρόνια αργότερα;*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN 978-618-01-0961-0

9 786180 109610

ΚΩΔ. ΜΗΧΣΗΣ: 16146